

URHEILU NATIONALISMIN VÄLITTÄJÄNÄ

Yleisurheilun MM-kisat 2015 kiinalaisten sanomalehtien silmin – miten kansallisen
identifioitumisen rooli näkyi uutisoinnissa

Laura Arffman

Pro Gradu –tutkielma

Valtio-oppi

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian
laitos

Jyväskylän yliopisto

Syksy 2017

TIIVISTELMÄ

URHEILU NATIONALISMIN VÄLITTÄJÄNÄ

Yleisurheilun MM-kisat 2015 kiinalaisten sanomalehtien silmin – miten kansallisen identifioitumisen rooli näkyi uutisoinnissa

Laura Arffman

Valtio-oppi

Pro gradu -tutkielma

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

Jyväskylän yliopisto

Ohjaaja: Marja Keränen

Syksy 2017

Sivumäärä: 76

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin Pekingin yleisurheilun MM-kilpailujen yhteydessä kirjoitettuja artikkeleita kahdessa kiinalaisessa englannin kielisessä sanomalehdessä, Pekingissä ilmestyvässä China Dailyssa ja Hong Kongissa julkaistavassa South China Morning Postissa. Tutkimus selvitti ja vertaili, miten kaksi historiallisilta taustoiltaan sekä poliittisilta ja kulttuurisilta ilmapiireiltään erilaisissa kaupungeissa ilmestyvää lehteä ilmensi artikkeleissaan nationalismia vuoden 2015 elokuun MM-kisojen yhteydessä sekä millaisen painoarvon kansallistunne jutuissa sai.

Kiinan kohdalla arvio oli yleisesti se, että maan suuruutta oli tärkeä osoittaa niin muiden valtioiden suuntaan kuin myös valtion sisäisesti epäpoliittisilta näyttävissä yhteyksissä, kuten urheilukilpailuissa. Tutkimuskysymykset olivat: Missä määrin Pekingin kisojen uutisoinnissa näkyi identifioituminen kansakuntaan tai muihin identifikaatiomahdollisuuksiin? Onnistuiko Pekingin keskushallinto uutisoinnin perusteella integroimaan Hongkongin osaksi omaa versiotaan kansallisesta identiteetistä? Urheilukisojen yhteydessä ilmenevät identifikaatiot kansakuntaisuuden tunteeseen olivat pääosassa, mutta identifikaation kohteita on urheilussa myös muita.

Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, millaisen näyteikkunan suurtaapahtumat valtioille tarjoavat taloudellisista ja poliittisistakin näkökulmista katsottuna. Analyysi tapahtui etsimällä ja jäsentämällä teksteistä kansakuntaisuuden ilmaisuja ja tulokset suhteutettiin teoriaosuuden antamiin lähtökohtiin.

Tutkimuksessa käy ilmi, että Pekingissä ilmestyneen lehden artikkeleissa identifikaatioita kansakuntaisuuden tunteeseen nostettiin esiin huomattavasti enemmän kuin hongkongilaislehdessä. China Dailyssa rakennettiin tarinoita kansakuntaisuudesta urheilijoiden ympärille, joten nationalisoiminen näkyi selvimmin yksittäisistä henkilöistä kertovissa jutuissa sekä heidän kommenteissaan. MM-kisoja koskevien artikkeleiden perusteella hongkongilaismediassa ei ilmennyt yhteyksiä kiinalaiseen kansallistunteeseen, joten onnistunutta sitouttamista Hongkongin suuntaan tutkimus ei osoittanut.

Avainsanat: kiina, identifikaatio, nationalismi, kansakuntaisuus, media, urheilu, arvokisat

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	3
1.1 Pekingin MM-kisat kiinalaismedian silmin – tutkimuksen esittely	3
1.2 Tutkimuksen teoriasta ja analyysin rakentamisesta	5
2. KANSAKUNTAISUUDEN ERITYISPIIRTEIDEN TAUSTAT KIINASSA	8
2.1 Historiaa Pekingin näkökulmasta	10
2.2 Historiaa Hongkongin näkökulmasta	11
3. NATIONALISMI	15
3.1 Nationalismin käsitteestä	15
3.2 Urheilutapahtumat erilaisten identiteettien rakentajina	18
3.2.1 Nationalismi ja globaalit urheilutapahtumat	25
3.2.2 Nationalismi ja urheilutähdet	27
4. URHEILU JA POLITIIKKA	29
4.1 Urheilutapahtumat kansainvälisen politiikan välineinä	29
4.2 Urheilun, politiikan ja talouden yhteys – kuinka urheilun avulla vaikutetaan	31
4.3 Urheilutapahtumat kansainvälisen politiikan näyttämönä Kiinalle	34
4.4 Median rooli ja rajoitteet Kiinassa	39
4.5 Median roolista Hongkongissa	41

5. TUTKIMUSAINEISTO	42
5.1 China Daily	42
5.2 South China Morning Post	44
6. ANALYYSI	45
6.1 Kuinka paljon Pekingin MM-kisoista kirjoitettiin	45
6.2 China Daily –lehdestä kerätyn aineiston purku ja tulkintaa	47
6.3 South China Morning Post –lehdestä kerätyn aineiston purku ja tulkintaa	63
7. JOHTOPÄÄTÖKSET	66
8. LÄHTEET	73

1. JOHDANTO

1.1. Pekingin MM-kisat kiinalaismedian silmin – tutkimuksen esittely

Valtiot voivat säädellä omaa valta-asemaansa myös maineeseensa vaikuttamalla. Koska maineella on merkitystä, valtiot haluavat tuottaa toisten valtioiden suuntaan valikoituja mielikuvia itsestään. Anne Kosken mukaan (2010, 15) hyvä esimerkki tästä on Suomi, jolta on puuttunut sotilaallisia ja taloudellisia valtaresursseja, joten Suomi on hyödyntänyt mainettaan poliittisilla näyttämöillä ottamalla sovittelijan roolin. Mainekeskustelun alta löytyvät käsitteet kunnia, status ja arvovalta. Kansainväliselle näyttämölle mentäessä toimija eli valtio joutuu muiden arvioinnin kohteeksi, jolloin sen on vastattava niitä merkityksiä ja mielikuvia, joita se on tuottanut. Kansainvälisen politiikan toimijat arvioivat toistensa valtaa ja toimijaluonnetta juuri valtioiden itsensä jakamien kriteerien perustella. (Koski 2010, 32-34.)

Kosken mukaan (2010, 107) julkisia näytöksiä kannattaakin vaivautua toisinaan järjestämään. Tähän tarkoitukseen isot urheilutapahtumat sopivat erityisen hyvin, koska niiden yhteydessä liikkuu poliittisen vaikutusvallan lisäksi myös raha. Kosken teoria kansainvälisestä politiikasta, jossa keskeiset poliittiset valtarakenteet syntyvät julkisessa todistelussa käytettyjen merkitysten ja kanssatoimijoille suunnatujen julkisten näyttöjen varassa, on lähtökohta myös tälle työlle (2010, 367).

Tutkimusaiheeni sijoittuu Kiinaan. Kiinan kohdalla arvio on, että maan suuruutta on tärkeä osoittaa ulospäin myös epäpoliittisilta näyttävissä yhteyksissä – tässä tapauksessa urheilukilpailujen yhteydessä. Urheilussa tehdään kunniakkaita ja arvokkaita tekoja, jotka vaikuttavat valtion maineeseen. Siksi ei siis ole mikään ihme, että Kiinassa on 2000-luvun alusta lähtien panostettu suurten urheilutapahtumien hankkimiseen ja järjestämiseen. Tutkimuksessani oletan, että Kiinan valtiojohto pyrkii median kautta vaikuttamaan vahvasti mielikuviin ja kansakunnan identifioitumiseen valtiota kohtaan myös sisäisesti.

Tässä tutkimuksessa käsitellään yleisesti kansakuntaisuuden ilmenemistä kiinalaisissa sanomalehdissä Pekingin yleisurheilun MM-kisojen yhteydessä. Valitut sanomalehdet ovat Pekingissä ilmestyvä China Daily ja hongkongilaisjulkaisu South China Morning Post. Tutkimuksessa taustoitetaan syitä valtioiden ja kaupunkien tarpeelle toimia

maailmannäyttämönä urheilukilpailujen aikana sekä millaisia taloudellisia ja poliittisia tavoitteita suur tapahtumien järjestäminen palvelee. Päädyin tutkimusasetelmaan, jossa mukana ovat Peking ja Hongkong. Hongkongin integroiminen Kiinan keskusvaltaan on tapahtunut vasta 20 vuotta sitten ja on edelleen kiistanalaista, onko Hongkongin liittäminen osaksi Kiinan kansantasavaltaa onnistunut. Pekingin kohdalla tutkimus identifioitumisesta kansakuntaan tai muihin identiteetteihin tarvitsi rinnalleen vertailukohdan. Hongkong oli tähän sopiva valinta, koska tutkimukseni tarkoitus on selvittää, missä määrin keskusvallan ja hongkongin näkökulmat urheilun representaatioista eroavat toisistaan. Teemana on nationalismin ilmeneminen uutisoinnissa, mutta se on urheilun yhteydessä identifikaatiolle vain yksi vaihtoehto, ei ainoa. Tässä tutkimuksessa sen kartoittaminen on kuitenkin pääteema.

Tutkimuskysymykset ovat:

- Missä määrin Pekingin kisojen uutisoinnissa näkyi identifioituminen kansakuntaan tai muihin identifikaatiomahdollisuuksiin?
- Onko Pekingin keskushallinto uutisoinnin perusteella onnistunut sitouttamaan Hongkongin osaksi omaa versiotaan kansallisesta identiteetistä?

Tarkastelussa ovat kahden eri sanomalehden kaikki artikkelit, kirjoitukset, näkökulmat ja mielipiteet liittyen yleisurheilun MM-kisoihin. Aineiston kerääminen alkoi viikko ennen kisoja ja päättyi päivä kisojen jälkeen. Yhteensä sanomalehtiaineistoa on siis 17 päivän ajalta ja aineistoa on kerätty vain sanomalehtien ja näköislehtien artikkeleista, nettiuutisointi ei ole mukana tarkastelussa. Tutkimuksen kohteena ovat julkaisut ovat englannin kielisiä. Tutkimuksessani paneudun ensin nationalismin käsitteeseen, miten se toimii identiteetin rakentajana urheilukilpailujen yhteydessä. Selvitän myös, mitä muita identifikaation vaihtoehtoja urheilu tarjoaa. Tämän jälkeen teoriaosuus antaa pohjan analyysille kertoen urheilutapahtumien roolista taloudellisena ja poliittisena vaikutuskenttänä sekä sen, miten Kiina tätä suur tapahtumien mahdollisuutta hyödyntää.

Kiinnostukseni tutkia näitä julkisia viestejä ja etenkin kansakuntaisuuden ilmenemistä syntyi mahdollisuudesta perehtyä ja tutustua Pekingissä kuukauden ajan yleisurheilun MM-kisatapahtumaan sekä sitä ympäröivään mediakenttään ja yleiseen ilmapiiriin. Olin yksi 3800 median edustajasta ja työskentelin Yle Urheilun televisiotuotannossa.

Yksittäisen urheilukilpailun vaikutusvallasta jotain kertoo se, että ennen kisojen alkamista maailmanlaajuisilla televisiolähetyksillä arveltiin olevan useita satoja miljoonia katselijoita. Koin siis aiheen valinnan merkitykselliseksi enkä pelkästään edellämämainituista syistä vaan myös siksi, että edessä olivat historian ensimmäiset yleisurheilun MM-kisat Kiinassa. Siksi valintani kohdistui lajeista juuri yleisurheiluun. Mielenkiintoani Kiinaa kohtaa lisäävät maan rooli ja merkittävä asema kansainvälisessä yhteisössä niin poliittisesti kuin taloudellisestikin. Urheilukilpailut eivät myöskään ole politiikasta vapaata aluetta, sillä tämänkaltaiset isot yleisötapahtumat mahdollistavat niin taloudellisten kuin poliittisten yhteyksien luomisen sekä valtioiden kesken että valtioiden ja yritysten välillä. Kiina on globaalisti merkittävä tekijä ja maailman suurimpana väestönä niin sanotulla yleisellä kiinalaisella mielipiteellä on väliä kansainvälisessä yhteisössä, jota urheilumaailmakin edustaa.

Peking järjesti vuonna 2008 kesäolympialaiset, jotka olivat - ja vaikka aikaa on kulunut - ovat edelleen eri mittareilla katsottuna yksi suurimmista tapahtumista maailmanlaajuisesti. Vuonna 2015 Pekingin yleisurheilun MM-kisat järjestettiin tilanteessa, jossa kaupunki oli juuri saanut mandaatin Kansainväliseltä Olympiakomitealta järjestää vuoden 2022 talviolympialaiset. Urheilupoliittinen ilmapiiri Pekingissä oli siis varsin sähköinen yleisurheilun MM-kisojen alla ja niiden aikana. Olympialiikettä, sen yhteyksiä markkinoihin ja valtioihin on kyllä tutkittu, mutta tutkimus on erittäin vähäistä Kiinassa järjestettyjen suurten urheilutapahtumien kohdalla. Suhteessa Kiinan suurvalta-asemaan sekä eri kilpailujen ajankohtaisuuteen, tutkimuksen vähyys jopa yllättää.

1.2. Tutkimuksen teoriasta ja analyysin rakentamisesta

Artikkeleissa esiintyvän kansallistunteen problematiikkaa lähden purkamaan taustateorioiden ja käsitteiden avulla. Samalla kun tarkastelen sitä, näkyykö nationalismi sanomalehtiteksteissä, yritän myös avata vertailun avulla, miten ja millaisin tavoin se näkyy. Tutkimuksen kannalta on tärkeää ymmärtää, että kielen käyttö sanomalehtiartikkeleissa kuvaamisen lisäksi merkityksellistää, järjestää ja rakentaa todellisuutta. Kielenkäytön avulla kohteet merkityksellistetään ja tätä juuri etsin nationalismiin näkökulmaa hyväksikäyttäen. Koska teen vertailua taustoiltaan, poliittiselta ja kulttuuriselta ilmapiiriltään erilaisissa paikoissa ilmestyvien lehtien kesken, vaikuttavat

tutkimuksen tuloksiin jo aiemmin mainitut historialliset lähtökohdat. Itse tekstitulokinnassa kiinnostuksen kohteena on selvittää tekstien erontekoja, milloin ja miten artikkelit jäsentävät ilmiötä – tässä tapauksessa yleisurheilun MM-kisoihin liittyviä tapahtumia. (Jokinen, Juhila & Suoninen 2008, 18-21.)

Myös China Daily:n ja South China Morning Postin teksteissä todellisuus voi ilmetä monenlaisena yhtä aikaa. Merkitysten analysoimisessa teen eroja kahden eri julkaisun välillä nostamalla esiin esimerkkejä. Analyysi pohjautuu tutkijan ja aineiston väliseen vuoropuheluun. (Jokinen et al. 2008, 28-29.) Mediassa nähdään myös toimittajista ja jutun tekijöistä johtuvia, sisältöihin vaikuttavia valintoja, jotka on tässäkin työssä otettava jossain määrin huomioon. Toisinaan urheilutoimittajat eivät halua suututtaa tärkeitä lähteitään, jotta he saavat tärkeää informaatiota ja uutisia jatkossakin. Joskus puolestaan mediassa toimivat henkilöt kirjoittavat juttuja fanien näkökulmasta tai vain pohtien sitä, mikä myy parhaiten. Eri medioiden diskursseissa näkyy mieltymyksiä kirjoittaa tietyllä tavalla tai välttää tiettyjä aiheita, vaikka systemaattiset ennakoasenteet tai vaikuttimet puuttuisivatkin. (Bairner 2001, 123.) Ei ole siis pahitteeksi ottaa välillä huomioon myös median omia tavoitteita, joiden mukaan eri julkaisut toimivat. Tarkoituksena on silti tarkastella aineistoa pääosin teorian ja historiallisten taustojen näkökulmasta. Havaintojen yhdistämisen perusajatus on, että aineistossa ajatellaan olevan esimerkkejä tai näytteitä samasta ilmiöstä, tässä tapauksessa identifioitumisesta kansallisvaltion.

Tuloksia analysoidaan rajaten tutkimus myös aikaan ja paikkaan. Tässä tutkimuksessa aika on elokuu 2015, Pekingin yleisurheilun MM-kisat ja paikkoina sekä Peking että Hongkong. Nämä ovat tutkimuksen laajat kontekstit. Huomioon otetaan myös reunaehdot, jotka ovat olleet olennaisia tutkitavan aineiston kannalta. Tässä tapauksessa se tarkoittaa Kiinassa vallitsevaa poliittista järjestelmää. Nämä reunaehdot tulevat huomioiduksi tutkimuksen lähtökohdissa ja käyvät ilmi aineiston valinnassa ja kysymyksen asettelussa. (Jokinen et al. 2008, 30-35, ks. myös Alasuutari 1999, 38-40.)

Luokkittelu vielä tiivistettynä:

1. Tarkastelen molempien julkaisujen MM-kisoja koskevien artikkeleiden määrää. Näin saadaan esiin kuvaa tapahtuman tärkeydestä kahdessa eri sanomalehdessä. Kirjoitettujen artikkeleiden määrä kertoo, olivatko MM-kisat tapahtuma, josta lukijoille oli tärkeää kirjoittaa. Laskennassa ovat mukana kaikki MM-kisoja

käsitelleet sanomalehtiartikkelit, kainalojutut, näkökulmat, sekä myös yksittäiset kuva- ja faktanostot. Tutkimuksessa käsitellään vain varsinaisen sanomalehden kirjoituksia, nettiuutisointi ei ole mukana. Tutkimusajankohta on 15.-31.8.2015.

2. Tämän jälkeen erottelen Kiinaa ja muita maita koskevat jutut toisistaan. Käsittelevätkö jutut kiinalaisia urheilijoita tai ovatko jutut jollain muulla tapaa kiinalaisuutta koskevia tai kiinalaisesta näkökulmasta kirjoitettuja. Toiseen kategoriaan menevät muiden maiden urheilijoita käsittelevät artikkelit sekä muulla tapaa MM-kisoista kertovat, mutta täysin kiinalaisuudesta irralliset tekstit.
3. Tämän jälkeen analyysissä pohdin, mitkä artikkelit voimistavat ja painottavat kansakuntaisuuden tunnetta teksteissä ja mitkä puolestaan kertovat yleisesti yleisurheilun MM-kisoista ja esimerkiksi muiden maiden urheilijoista tai heidän saavutuksistaan. Onko kyse vain fanijutuista tai koskeeko artikkeli puhtaasti urheilusuoritusta.
4. Analyysin edetessä nostan esiin artikkeleissa esiityvien henkilöiden antamia lausuntoja ja sitaatteja. Tarkastelen ja analysoin, mitä ja millaisia kansakuntaisuuden ilmaisun muotoja sanomalehtien artikkeleista kisojen yhteydessä löytyy. Tulkitsen, ilmentävätkö ne nationalismia vai eivät tai onko kyseessä jokin muu identifikaatio.
5. Erottelen siis sen, mitä sanotaan ja miten sanotaan ja suhteutan sen teoriaan ja taustaan. Lisäksi selvitän, yritetäänkö kansakuntaisuuden tunnetta vahvistaa juttujen avulla, mikä on kohderyhmä, jolle jutut on kirjoitettu ja mitä niistä voi päätellä.

2. KANSAKUNTAISUUDEN ERITYISPIIRTEIDEN TAUSTAT KIINASSA

Imperialismin kautta länsimaat ovat vaikuttaneet Kiinan kehitykseen sekä taloudellisesti että poliittisesti. 1840-luvulta alkanut järjestelmä on kuitenkin ollut lähinnä semikolonialismia tai näennäsimperialismia. Kiina menetti osan itsenäisestä päätösvallostaan ulkomaalaisille, mutta siirtomaavallat eivät pystyneet jakamaan maata kokonaan. Imperialismin tuoma muutosvoima kuitenkin vaikutti kiinalaisen kulttuurin ja radikaalin nationalismin kehitykseen erityisesti 1900-luvulla ja etenkin vuosina 1930-1940 Mao Zedongin imperialismin vastainen retoriikka sai paljon vastakaikua. (Airaksinen 2005, 171.) Kiinan hävittyä oopiumisodan kaupunkeja avattiin länsimaalaisille ja näitä paikkoja kutsuttiin sopimussatamiksi. Ne avattiin lähinnä Britannialle, Ranskalle ja Yhdysvalloille sopimuksilla, jotka olivat epäoikeudenmukaisia emämaan näkökulmasta. Muuta Kiinaa hallitsi kuitenkin Qing-dynastia. Dynastian hajoamisen jälkeen hallintokulttuuri jatkui monimutkaisena. Valtaa pitivät erilaiset poliittiset ryhmittymät ja eri alueita hallitsivat sotapäälliköt armeijoihin. (Airaksinen 2005, 172.)

Sopimussatamien toimintaan kiinalaisilla ei ollut asiaa puuttua. Kiinassa asuvat ulkomaalaiset olivat omien emämaidensa tuomioistuinten alaisuudessa eivätkä Kiinan lait ulottuneet siirtokuntien toimintaan tai asukkaisiin. Kiinalaiset myös pidettiin poissa siirtokuntien päätöksenteosta erinäisin vaalikelpoisuussäännöksiin. Koska Kiina hävisi oopiumisodan, joutuivat sen tulonlähteet, suola- ja tulliverot, brittien valvontaan. Länsimaat keräsivätkin merkittävät tulot kiinalaisten veroista 1940-luvulle saakka. Siirtokuntien hyvinvointi ja toiminta oli siis täysin riippuvaista kiinalaisten tuottamista maksuista, koska suurin osa siirtokuntien asukkaista oli edelleen kiinalaisia. Siirtomaapolitiikka kukoisti sopimuskaupungeissa lähes joka sektorilla. Länsimaisen talousjärjestelmän luominen ja kehittäminen kuuluivat olennaisina osina sopimusvaltojen talouspolitiikkaan Kiinassa. Ensin esimerkiksi rautateitä, kaivoksia, sähköjä ja viemäreitä rakennettiin vain sopimuskaupunkeihin, mutta myöhemmin myös muualle mantereelle. Ainoa osa-alue, jolla siirtomaapolitiikka ei juuri kukoistanut, oli kulttuurinen ja sosiaalinen kanssakäyminen. Siirtomaakunnissa asuvat länsimaalaiset eristäytyivät kiinalaisesta yhteisöstä lähes täysin. (Airaksinen 2005, 173-176.)

Kaikki edellämainittu vaikutti lopulta kiinalaisen nationalismin kehitykseen. Ensimmäinen nationalistisesta noususta esimakua antanut poliittinen protestiliike 1900-luvulla, oli

vuonna 1905 alkanut Yhdysvaltojen vastainen kampanja. Kiinalaiset alkoivat protestoida amerikkalaisten vuonna 1894 säätämää, kiinalaisten muuttomahdollisuuksia Yhdysvaltoihin rajoittavaa lakia vastaan. Kiinalaiset boikotoivat yhdysvaltalaisia taloustuotteita, lakkoilivat tehtaissa ja järjestivät kulkueita. Tämän kaltainen taloudellinen nationalismi osoittautuikin tehokkaaksi aseeksi erioikeuksia Kiinassa saaneiden sopimusvaltojen hegemoniaa vastaan ja kiinalaiset käyttivät samaa toimintatapaa myös 1910-1920 -luvulla. (Airaksinen 2005, 177.) Todellinen nationalismin nousu oli Toukokuun neljännen päivän -liike¹, jonka synnyttivät ensimmäisen maailmansodan voittajavaltioiden poliittiset päätökset. Versaillesin rauhansopimuksen mukaan Saksan hallinnoimat alueet Kiinassa oli ensin määrä siirtää Japanille, vaikka Kiina kuuluikin sodan voittajavaltioihin ja halusi alueet itselleen. Jälleen ilmenneet boikotit, mielenosoitukset ja lakot osoittivat niin kiinalaisille kuin Kiinan itsehallinto-oikeutta ajavalle liikkeellekin, että ulkomaalaisalueet eivät olleet koskemattomia. Toukokuun neljännen päivän liike lisäsi poliittista aktiivisuutta ja järjestäytyneisyyttä Kiinassa entisestään ja sitä onkin pidetty modernin kiinalaisen kansanliikkeen kehityksen perustana. (Airaksinen 2005, 178-180.)

1920-luvulla siirtokuntien olemassaoloa oli entistä vaikeampi perustella kansainvälisessä yhteisössä ja suuri osa siirtokunnista siirtyi tuolloin kiinalaisten hallintaan. Britannia kuitenkin piti tärkeimmät mallisiirtokuntansa, jotka kukoistivat vielä 1930-luvulla. Toinen maailmansota muutti kaiken. Länsimaiden ja Kiinan välillä tehdyt sopimukset mitätöitiin ja sekasorto lisääntyi Kuomintangin ja kommunistien yhteenotoissa. Etenkin britit viivyttelivät maasta lähtönsä kanssa ja osa yhtiöistä päättikin lopulta siirtää toimintansa täysin vain Hongkongiin. Toisen maailmansodan jälkeen Kiina vastusti jyrkästi kapitalismia ja kaikkea länsimaista kulttuuria. Tämä asenne liittyikin suoraan maan uuden kansallisen identiteetin perustamiseen eikä siihen kuulunut länsimaihin sitoutuneen menneisyyden muistelu. Siirtomaa-ajalta muistoksi jäi epäluulo länsivaltioiden toimintaa kohtaan sekä halu osoittaa omaa suvereeniutta niin ulko- kuin sisäpolitiisessa päätöksenteossa. (Airaksinen 2005, 183-185.)

---

¹ Iskulauseina olivat "alas militarismi" ja "poistakaa imperiaalisuus". Nämä kohdistettiin pääasiassa Japanin ja länsimaiden Kiina-politiikkaa vastaan.

2.1 Historiaa Pekingin näkökulmasta

Kiinalaisessa nationalismissa kansallisen ylpeyden ja omanarvontunnon ajatukset ovat sidoksissa poliittiseen ideologiaan sekä näkemykseen Kiinan historiallisesta roolista, ainakin Asikaisen (2005, 186-187) mukaan. Erityispiirre on, että samalla kun yhteiskunta erkanee hiljalleen kauemmas valtiojohtoisesta kommunistisesta ideologiasta, nationalismin merkitys korostuu. Tämä tapahtuu, koska taloudellinen kasvu ja nouseva elintaso nostavat kansalaisten odotuksia Kiinan roolista kansainvälisesti. Nationalismia esiintyy siis Kiinassa valtiojohtoisesti ja se ilmenee toisinaan patriotismina eli erityisenä isänmaallisuutena. Olennaisia osia ovat kansallinen kunnia, omanarvontunto sekä itsemääräämisoikeus. Juhlallisuuksilla korostetaan nationalismia ja yhteenkuuluvuutta. Yksi merkittävimmistä tapahtumista olikin Hongkongin vuonna 1997 liittyminen takaisin Kiinaan Iso-Britannian siirtomaavallan alta sekä oopiumisotien päättymisen 150-vuotisjuhla. Molemmat muistuttivat Kiinaa rauhansopimuksista, joiden avulla länsimaat saivat oikeuden käydä kauppaa Kiinassa ja ”riistää” maata. Epäoikeudenmukaiset siirtokuntien aikaiset sopimukset otetaankin esille aina silloin, kun Kiinassa halutaan kiinnittää huomiota maan nousuun pois ulkomaiden vallan alta. Kiinassa ei myöskään katsella hyvällä ulkomailta saatua kielteistä julkisuutta, vaan se tulkitaan usein yritykseksi vähätellä Kiinaa. (Asikainen 2005, 186-187.)

Koska patriotismi leimaa kiinalaista nationalismia, on hyvä huomata myös han-kiinalaisuuden merkitys patriotismin etnisestä erityisluonteesta. Kiinalaiset ovat ylpeitä omistaan silloinkin, kun kiinalaiset ovat itse siirtolaisia ulkomailla. Valtion linjan mukaan kiinalaisia ovat yhtä lailla maan enemmistö eli han-kiinalaiset (yli 90 prosenttia väestöstä) sekä erilaiset vähemmistöt. Patriotismissa merkittävää han-kiinalaisuuden lisäksi on myös poliittinen uskollisuus, jota noudattaakseen ei tarvitse kuulua enemmistöön. Nykyisin patriotismia tehdään todelliseksi esimerkiksi erilaisten nuorille suunnattujen kampanjoiden avulla, jotka korostavat omistautumista Kiinan kehittämiseksi sekä maan vakauden merkitystä taloudelliselle kasvuille. Patriotismista toivottiin vastaliikettä 1980-luvun poliittisten uudistusten hengelle. Nykyisin se on osa valtion ideologiaa ja pyrkii luomaan yhteisen aatteen koko kansalle. (Asikainen 2005, 188.)

Koska Kiinan historia eroaa monilla tavoilla Euroopan kansallisvaltioiden historiasta, tutkijat pitävät nationalismin aatetta usein huonosti Kiinalle sopivaksi. Siksi Kiinan

yhteydessä on helpompi puhua patriotismista eli isän tai äidinmaanrakkaudesta.² Kiinassa nationalismiin voi erotella kolmeksi alaluokaksi: populaariin nationalismiin, valtiojohtoiseen eli viralliseen nationalismiin sekä pragmaattiseen nationalismiin. Yksinkertaistettuna populaaria nationalismia ovat kaikki yksilöiden spontaanit mielenilmaukset esimerkiksi Japani-vastaiset mielenosoitukset, ajatukset Diaoyutai-saarten³ takaisinsaamisesta tai vaikkapa sotakorvausten vaatiminen toisen maailmansodan kärsijöille. Populaarit nationalistiset ajatukset eivät ole aina valtion linjan mukaisia, mutta Kiinassa niille annetaan tilaa. Tämä siksi, että valtiojohto ei itse voi ottaa näitä asioita esille vaarantamatta kansainvälisiä suhteitaan. Näihin ajatuksiin on valtion myös helppo vedota, jos se kaipaa vetoapua nationalististen ajatukset ruokkimiseen yhteiskunnan sisällä. (Asikainen 2005, 189.)

Virallinen nationalismi liittyy puolestaan valtion järjestämiin, kansallishenkeä kohottaviin kampanjoihin. Tässä yhteydessä valtio käyttää kansallisaatetta omiin tarkoituksiinsa. Pragmaattinen nationalismi on virallista nationalismia lähellä, sillä sen avulla reagoidaan ulkomaiden sortoon sekä tavoitteisiin ja tapoihin, joilla Kiina voi palauttaa sille kuuluvan asemansa. Kaikki nationalismin muodot voivat esiintyä samaan aikaan. Yksi konkreettisista esimerkeistä nationalismin esiintymisestä Kiinassa ovat juuri vuoden 2008 kesäolympialaiset, joita tarkastellaan kappaleessa: Urheilutapahtumat kansainvälisen politiikan näyttämönä Kiinalle. (Asikainen 2005, 190-191.)

2.2 Historiaa Hongkongin näkökulmasta

Erityisesti brittien suhde kiinalaisiin on mielenkiintoinen, sillä Britannia edusti Kiinassa vaikutusvaltaista länsimaisuutta ja eurooppalaisuutta. Erityisesti tämä näkyy edelleen Hongkongissa, jossa Britannian valta jatkui vuoteen 1997 saakka. (Airaksinen 2005, 171-172.) Teoksessa *Taming the Sovereigns* (Holsti 2004, 131) todetaankin, että valtioiden

---

² Kiinaksi isänmaa on kirjaimellisesti äidinmaa, *muguo*

³ Diaoyutai-saaret ovat nykyisin Japanin aluetta, mutta myös Kiinan kansantasavalta ja Taiwan ovat esittäneet niistä vaatimuksia. Kiinan mukaan saaret olisi pitänyt palauttaa Kiinalle toisen maailmansodan päätyttyä. Japanin mukaan ne taas palautettiin Japanille osana Okinawaa vuonna 1972. Kiinnostus saaria kohtaan johtuu öljystä.

itsenäinen asema ei aina ole itsestäänselvä, etenkin silloin, jos valtio on jostain syystä joutunut jonkinlaiseen irtautumisprosessiin. Koska lopputyöni käsittelee Kiinaa, on lähde- ja lähtöteoksen maininta Taiwanista kiinnostava. Teoksessa Holsti toteaa, että suurin osa maailman valtioista ei vielä pidä yllä diplomaattisia suhteita Taiwanin kanssa. Taiwan tai ehkä paremminkin Kiinan tasavallan hallinto pakeni Kiinan sisällisodan jälkeen Taiwanin saarelle vuonna 1949, kun kommunistit ottivat vallan manner-Kiinassa. Ongelma Taiwanin tunnustamisen kohdalla on ollut se, että Taiwanin hallitus näki itsensä pitkään ja ehkä kokee edelleen olevansa koko Kiinan virallinen hallitus.

Mannerkiinlalaista ajattelutapaa sen sijaan kuvaa se, että Taiwan nähdään yhtenä suurvallan lääneistä. YK:ssa Taiwan oli pitkään Kiinan edustaja ja jopa yksi perustajajäsenistä sekä turvallisuusneuvoston pysyvä jäsen. Kiinan kansantasavalta sai kuitenkin tämän Kiinan tasavallan paikan vuonna 1971. Siksi muiden maiden suhteet ja Taiwanin asema ovat tälläkin hetkellä vielä erikoisessa tilassa. Nämä taustat huomioon ottaen selviää, mistä syystä suurissa urheilutapahtumissa Taiwanin lipun alla kilpaileville urheilijoille hurraavat myös mannerkiinalaiset. Koska välit ovat olleet tulehtuneet, voisi kuvitella, että asemansa tunnustamista hakeneet taiwanilaiset tuntevat kuitenkin itse aivan erilaista ja erillistä kansallista ylpeyttä omien urheilujoidensa saavutuksista.

Miksi Taiwanin tilanteen läpikäyminen sitten oli tässä kohtaa tärkeää? Siksi, että Hongkongin hallinto ja suhde Kiinan kansantasavaltaan on tietyllä tapaa samankaltainen kuin Taiwanin. Kiinan tasavallan ohella myös Hongkong välttyi kommunismilta Kiinan kansantasavallan ottaessa hallinnan manner-Kiinassa 1949. Hongkongin tausta on kuitenkin erilainen. Se on kuulunut ison osan historiastaan brittiläiseen imperiumiin, jolle se luovutettiin ensimmäisessä opium-sodassa ennen 1800-luvun puoliväliä.

Vuonna 1997 maat tekivät yhteisjulistuksen, jossa Hongkong luovutettiin Kiinalle ajatuksella, yksi maa, kaksi järjestelmää. Hongkongilla on siis itsehallinto-oikeus kaikkeen muuhun, paitsi ulkopoliittikaan ja puolustukseen liittyviin asioihin. Sille on perustuslaissa taattu korkea autonomia, jonka avulla se on voinut säilyttää kommunismin myötä muualta Kiinasta kadonneet sananvapauden ja perinteisen kulttuurin järjestelmät. Autonominen rakenne, jota lopulta sovellettiin Hongkongiin, oli alun perin suunniteltu juuri Taiwania varten. Hongkongin erikoislaatuisuus ja taustat oli mielestäni lopullista tutkimusta silmällä

pitäen hyvä nostaa esiin, koska Hongkongin alueen poliittinen, taloudellinen ja kulttuurinen tilanne on niin erilainen suhteessa manner-Kiinaan.

Koska Hongkong on entinen siirtomaavalta, on kolonialismin roolia syytä tarkastella hieman lähemmin. Emävaltion, tässä tapauksessa Britannian, suurimpana tavoitteena oli pääasiallisesti saada taloudellista hyötyä valloitetusta maa-alueesta ja sen asukkaista. Lisäksi tarkoituksena oli torjua kovimmat kilpailijat, eikä luoda minkäänlaista poliittista järjestelmää, valtiota tai edes maata. (Holsti 2004, 240-241.) Tähän heijastettuna Hongkongille on käynyt hyvin verrattuna muihin alusmaihin. Hongkong oli kaikin puolin tärkeä sijaintinsa puolesta sekä helpommin järjestettävissä kokonsa takia. Brittien tapa hallita omia alueitaan oli varsin muodollinen. Britannian kruunu näki valtaamansa alueet omina yksikköinä, erillisinä emovaltiosta, mutta lakien ja säännösten kautta ne olivat kuitenkin tiiviisti kiinni Britanniassa. Alueita hallittiin niitä varten tehdyn lainsäädännön mukaan ja kohteisiin määrättiin sekä perustettiin omat hallitsemisjärjestelmät. Britit myös asettivat paikallisväestön edustajia virkoihin tai osittain äänestivät edustajia lainsäädännön valvojiksi sekä hallintoon.

Hyvä esimerkki tästä on entinen Ceylon, nykyinen Sri Lanka. Parlamentaarinen edustus tuli Brittien alusmaissa yleiseksi ja jäi usein myös maahan lopulta hallinnan muodoksi. (Holsti 2004, 244-245.) Britit siis käyttivät alusmaissaan myös epäsuoraa hallintaa ja huomioivat edes jossain määrin paikallisen kulttuurin ja sen oman taustan. Osittain tästä syystä Hongkongilla on nykyään hyvin erityislaatuinen asema suhteessa manner-Kiinaan. Hongkongin saarella ei ollut vielä juurikaan asutusta ennen brittejä, jotka oikeastaan perustivat koko kaupungin saatuaan alueen hallintaansa. Puhuttaessa Hongkongista on painotettava, että siirtomaat toimivat emomaille usein talouden mittareina sekä taloudellisen kasvun tuojina. Siirtomaat olivat suurvalloille jopa yrityksiä. Noina aikoina levinnyt liberalismi aate tuki erityisesti taloudellista aktiivisuutta ja talouskehitystä siirtomaissa. Liberalistit ajattelivat, että talouskasvu on perusta oppimiselle, keskinäiselle empatialle ja lopulta rauhalle. He halusivat talouskehityksen avulla nostaa vähemmän kehittyneet kansat kehityksen tielle. (Holsti 2004, 248-249.)

Kehitystyö ja siirtomaiden teollistaminen ei kuitenkaan isossa kuvassa näytellyt minkäänlaista roolia, kun Eurooppa levitti itseään muualle maailmaan. Vuosisadan vaihteessa tilanne hieman muuttui ja talous korvasi kaikki muut kilpailustrategiat maiden

kesken. Britit olivatkin ensimmäisiä, jotka tekivät siirtomaiden taloudellisesta kehittämisestä virallisen lain. Sen mukaan juuri talouden avulla maan alkuperäisväestö tulisi valmistella itsenäistä hallintoa varten. Osittain pontimena tähän oli myös kommunismin torjunta. Länsimaat halusivat varmistaa, että Venäjä (Neuvostoliitto) ja Kiina eivät kylmänsodan vuosina levittäydy liikaa tai ota jalansijaa ainakaan poliittisten aatteiden avulla. (Holsti 2004, 251-254.) Kolonialismia alettiin toisen maailmansodan jälkeen asteittain pitää kuitenkin enemmän emämaata rasittavana kuin sitä tukevana ja kasvattavana tekijänä. Tämä siksi, että pääosin Euroopassa käyty sota aiheutti kuluja myös hallitsijavaltioille eikä siirtomaiden kustannuksiin ei ollut enää rahaa – ei edes sotimalla. Kolonialismin idea vanheni ja happani käsiin. (Holsti 2004, 272-274.)

Tähän peilattuna juuri Hongkongin rooli on erikoinen. Onko todella niin, kuten aiemmin esitin, että Hongkong oli taloudellisesti ja etenkin strategisesti sen verran tärkeä Britannialle, että hallintaa alueella oli tärkeää jatkaa reilusti 90-luvun puolelle saakka? Toisaalta, Hongkong on alueena ja ihmismäärältään muihin siirtoimaihin verrattuna sen verran pieni, ettei se muodostu emävaltiolle niin suureksi riippakiveksi. Koska kommunismin torjunta oli siirtomaiden yksi pääasiallinen tehtävä, on tiedostettava, että Neuvostoliiton uhka hävisi virallisesti vasta 90-luvun puolella – Kiinan vaikutusvallan ja mahdin voima ei ole hävinnyt eikä näytä olevan vähenemään päin.

Kaiken kaikkiaan Pekingin ja Hongkongin lähtökohdat tässä tutkimuksessa ovat erilaiset ja jo pelkästään historian valossa olisi erikoista, jos Hongkong tuntisi suurta ylpeyttä kiinalaisuudesta. Kaupunki oli kauan osa toista suurta imperiumia, jossa toimittiin erilaisin hallintamenetelmin. Eroavaisuuksia Pekingin ja Hongkongin väliltä löytyy edelleen, sillä kaupungilla on laajat itsemäärämisoikeudet tänäkin päivänä. Koska en ole hongkongilainen, en voi puhua heidän puolestaan. Voin ainoastaan etsiä vastauksia nationalismien tunteiden ilmenemiseen paikalliseen sanomalehteen kirjoitetuista artikkeleista seuraavissa kappaleissa.

3. NATIONALISMI

3.1 Nationalismin käsitteestä

Nationalismi sanana viittaa kansallisvaltion tai kansaan liittyvään tunteeseen.

Kansallistunnetta voivat tuntea myös etniset ryhmät, tietyn kulttuurisen lähtökohdan omaavat yhteisöt tai urheiluun yhdistettynä ihan vain vaikkapa tietyltä asuinalueelta tulevat ihmiset. Kansallismielisyys tai toisin sanoen nationalismi on kulttuurin tuote. Käsite on muuttunut ajan myötä, mutta se saa edelleen syvän ja emotionaalisen valtuutuksen ihmisten ajatusmaailmassa. Nationalismin käsitteen katsotaan vakiintuneen 1700-luvun lopulla, jonka jälkeen se jäi pysyväksi osaksi aatemaailmaa. Se on monilta osin helposti muokkautuva ja monitahoinen käsite. Kansan määritelmän voi Andersonin (1991, 4-6) mukaan sanoa olevan kuvitteellinen (tai kuviteltu ”imagined”) poliittinen yhteisö.

Kuvitteellinen siksi, että vaikka ihmiset eivät tunne kuin murto-osan kansansa ihmisistä, he silti tuntevat kuuluvansa siihen samaan joukkoon. Lisäksi Andersonin mukaan nationalismi ei ole valtioiden heräämistä itsensä tiedostamiseen vaan käsite luo kansoja sinne, missä niitä ei vielä ole.

Anderson (1991, 7) määrittää kansalle myös ”kuvitteelliset” rajat, koska suurimmillakin valtioilla on niin sanotusti päätepiste, jonka toisella puolella sijaitsee muita valtioita. Yksikään valtio ei kuvitele itseään yhteneväiseksi toisen kanssa tai rajoja päällekkäin meneväksi. Hänen mukaansa valtio kuvitellaan myös suvereeniksi. Tämä käsite syntyi aikana, jolloin valistuneisuus ja vallankumous olivat muodissa ja peittivät alleen uskontoon perustuvan, hierarkisen järjestelmän. Lisäksi kansa kuvitellaan yhteisöksi, koska huolimatta kansan keskinäisestä epätasa-arvosta, ajatellaan kansalaisten keskuudessa olevan aina syvää toveruutta. Anderson ei halua, että nationalismin katsotaan täydellisesti syrjäyttäneen uskonnon valta-aseman, vaan nationalismi asettuu hänen mukaansa vain järjestyksessä seuraavaksi, kulttuureista ponnistavaksi ideologiaksi (1991, 12).

Nationalismin syntyä ja syviä juuria ei tässä työssä ole kuitenkaan tarkoitus käydä läpi. Lyhyesti nationalismin historiasta tulee mainita kuitenkin se, että tärkeinä osina olivat latinan kielen vaikutusalueen ja vaikuttavuuden pieneneminen, muiden kielten merkityksellisyys nousu, kirjapainotaidon syntyminen ja sen myötä tiedon ja aatteiden levittäytyminen. Vaikka kansalliset kielet olivatkin olemassa, muotoutuivat valtiot

esimerkiksi Etelä-Amerikassa omikseen espanjan kielen vaikutuksesta huolimatta. Kielen merkitys itsessään on tärkeä, sillä sen avulla luotiin ”kuviteltuja” yhteisöjä sekä lisättiin solidarisuuden vaikutusta. Kuitenkaan millään tietyllä kielellä, ei edes äidinkielillä, ole vaikutusta kansallistunteeseen, koska kuka tahansa voi oppia minkä kielen tahansa. Kieli on Andersonin (1991, 134) mukaan vain ajattelun väline. Sen sijaan kirjoitetulla kielellä on merkitystä, koska se rakentaa ja luo pysyvämmiin kansallisaatteen ja siihen samaistumisen. Siksi tässäkin työssä on perusteltua tarkastella identifikaatioita nationalismiin englanniksi kirjoitetuista sanomalehdistä, vaikka tutkimusalue on Kiina.

Andersson ei siis vähättele kielen merkitystä ja sen tuotteita, olipa kieli sitten yksinomaan vain jonkin tietyn valtion käytössä tai sitten useammassa maassa puhuttua. Kielet ovat juurtuneet nykyajan yhteiskuntiin sekä virallisten toimintojen käyttöön että tunnepitoisesti ilmastavaksi. Kieli yhdistää meidät historiaan ja siihen taustaan, josta valtiot ovat syntyneet. (Anderson 1991, 145.)

Nationalismin kehittymisestä voi vielä todeta sen, että ensimmäiseen maailmansotaan mennessä siihen asti hallinneet dynastiat olivat jo pääosin kadonneet ja tilalla olivat valtiot sekä valtioiden liitot. Tämä johtui dynastioiden ja imperiumien tehtävien laajentumisesta ja lisääntymisestä teollisuuden kehityksen sekä kapitalismin kasvun myötä. Tarvittiin koulutusta, joka yhdistyi täydellisesti hallinnon tarpeisiin. Näin syntyi tietyjä territorioita, joiden avulla oli helpompi hallita suuria alueita, joista muodostui myöhemmin kuviteltuja yhteisöjä, lopulta valtioita. Toisen maailmansodan jälkeen kansallisvaltion ideologia sai lisää pontta entisestään ja lopputuloksena oli siirtomaavaltiojen muotoutuminen omiksi valtioiksi. (Anderson 1991, 37-140.)

Jotta valtio olisi itsenäinen, sen perinteiseksi katsottuja tunnusmerkkejä ovat muun muassa perustuslaki, lainsäädäntövalta, omat rajat, oma kieli, lippu, järjestysvalta, puolustus ja itsemääräämisoikeus. Kun tätä tarkastellaan syvemmin, ovat määritelmät valtion itsenäiseksi tunnustamisesta vuosien saatossa kuitenkin hieman muuttuneet. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen itsenäisiltä valtioilta edellytettiin esimerkiksi vähemmistöjen oikeuksien puolustamista. Toisen maailmansodan jälkeen määritelmät muuttuivat jälleen ja vaikka niistä tehtiin pitkä lista, osa samoja kuin jo yllämainitut, eivät useat uudet maat niitä pystyneet täyttämään ja silti ne tunnustettiin omiksi valtioikseen. Tämä johtui siitä, että imperiumit olivat hajonneet ja suurvalloilla oli tarve hyväksyä entiset alusmaat itsenäisiksi.

(Holsti 2004, 129-130.) Kaiken kaikkiaan edellä esitetyt muutokset loivat siis pohjan kansalliselle tiedostamiselle.

Nationalismi syntyi tiedostamisesta. Tavallinen kansa, kuten Anderson asian ilmaisee, otti käyttöön tapoja ja toimintamalleja, jotka olivat siihen asti hallitsijoiden käytössä olleista hallintatavoista poikkeavia, uudenlaisia. Tämän he tekivät suojatakseen itseään. Se, mikä oli alun perin valtion ensimmäinen muoto, jäi lopulta heidän käyttöönsä. Kuten Andersonin esimerkeistä käy ilmi, maailma on muuttunut vuosisatojen kuluessa paljon. Niin kauan kun nationalismi on ollut olemassa, on sekin muovautunut mukana. Tämä alkuperäinen ”kuvitelu” yhteisö on muuttunut nykyaikaiseksi yhteiskunnaksi. (1991, 157-159.)

Sen sijaan Andersonin (1991, 141-144) ajatus nationalismiin ytimeistä on työni kannalta tärkeä. Pääkysymys on, miksi ihmiset ovat valmiita kuolemaan jonkin ”kuvitteellisen tai keksityn” kuten kansan tai aatteen puolesta? Tähän kysymykseen vastauksen löytäminen avaa nationalismiin merkitystä ja syvempää olemusta. Anderssonin mukaan perusta tähän on muiden tai toisen (other) pelko sekä valtioiden kyky synnyttää rakkautta, etenkin uhrautuvaa sellaista. Esimerkkinä tästä toimivat vaikkapa runot, valtiota kuvaava taide tai urheilu. Vaikka kolonialismin aikakaudella alkuperäiskansat olisivat voineet tuntea inhoa asuttamaansa paikkaa ja sen hallitsijoita kohtaan, heidän synnyttämänsä taide oli kaikista huolimatta pääosin kotimaata syleilevää ja vihamielisyyden sivuavaa. Poliittinen rakkaus valtiota kohtaan näkyy Andersonin mukaan myös sanoissa, jotka on valittu kuvaamaan kotimaata, kotia ja asioita, jotka merkitsevät synnyinpaikkaa. Valtiota kohtaan koettua rakkautta voidaankin verrata perhettä kohtaan luotuun sitoutuneisuuteen. Rakkaus on näissä molemmissa tapauksissa esteetöntä ja siksi sen puolesta voi uhrautua. Lisäksi jonkin näin tärkeän puolesta kuoleminen ei ole edes valinnaista. Kansallisuus on Andersonin mukaan tunne, johon synnyttään ja siksi tunteesta irrottautuminen voi olla vaikeaa, kuten myös toiseen kansallistunteeseen liittyminen.

Ranskan vallankumous vuodelta 1789 on jäänyt tähän asti vielä mainitsematta, vaikka sitä pidetäänkin juuri nationalismiin synnyn alkulähteenä. Tapahtumissa ja sen ajan kirjailijoiden teoksissa näkyy tärkeänä osana se, että vallankumouksen vuoksi kuolleet eivät olleet ketä tahansa eikä heitä ole haluttu unohtaa. Nationalismin säilymisen kannalta tämä huomio on tärkeä. Kysymys valtion puolesta kuolemista on varsin perustavanlaatuinen. Nostan esiin vielä määritelmä Jules Micheletin (1842) sanoin:

Il leur faut un Oedipe qui leur explique leur propre énigme dont ils n'ont pas eu le sens, qui leur apprenne ce que voulaient dire leurs paroles, leurs actes, qu'ils n'ont pas compris.

Karkea käännös:

Tarvitaan Oidipus selittämään heille heidän oma arvoituksensa, josta heillä ei ole ollut käsitystä, ja opettamaan heille sanojensa ja tekojensa tarkoitus, mitä he eivät ole ymmärtäneet.

3.2 Urheilutapahtumat erilaisten identiteettien rakentajina

Kuten Anderson (1991, 145) on nationalismista todennut, kirjoitettu kieli rakentaa pysyvämmin kansallisaatteen tunnetta ja siihen samaistumista. Nationalismi tarjoaa urheilussakin väylän identifioitua valtioon, mutta se ei ole ainoa tapa tuottaa samaistumisen tunteita eri kohteisiin. Sanomalehtien ja kirjoitetun kielen välityksellä kansallista yhteneväisyyden tunnetta urheilun kontekstissa on kuitenkin mahdollista synnyttää. Ihmisillä on tarve kuulua johonkin ja nationalismi tarjoaa yhden reitin kokea samaistumista. Identiteettien yhteydessä puhutaankin usein kulttuurisesta identiteetistä. Lehtosen mukaan (1998, 307) kulttuurin sanotaan muodostuvan niistä arvoista, asenteista ja perusoletuksista, jotka vallitsevat tietyssä yhteisössä ja jotka erottavat sen muista. Toisaalta pelkät arvot ja asenteet ja oletukset eivät sinänsä saa aikaan kulttuuria vaan kulttuuri on kommunikaatiota. Kulttuurin voidaan sanoa muodostuvan siten, että arvot, asenteet ja oletukset antavat kulttuurin jäsenelle mallin tiettyihin, kulttuurille ominaisiin tapoihin ja siten vahvistavat jatkuvasti kulttuurin jäsenissä vastaavia oletuksia, arvoja ja asenteita. (Siebenberg 2009, 15-16, Lehtosen 1998, 307 mukaan.)

Kulttuuriset identiteetit käyvät läpi jatkuvia muutoksia kaiken muun historiallisen tavoin. Kulttuuriset identiteetit ovat asemoiteja, jotka muovautuvat historian ja kulttuurin diskurssissa ja niitä rakennetaan muistin, fantasian, kertomusten ja myyttien avulla. (Hall 2005, 19, 224, 227, 229.). Koska Pekingin ja Hongkongin tarinat ovat kulkeneet eri teitä, on myös nationalistinen identiteetti muovautunut erilliseksi. Kulttuurinen identiteetti nähdään moninaisena, mutta kansallisessa identiteetissä korostetaan yhtenäisyyttä. Se

perustuu yleensä paikan aikaansaamalle yhtenäisyyden tunteelle, jota yhteinen kieli korostaa. (Kivikuru 2000, 24.) Kansalliset identiteetit eivät kuitenkaan ole pysyviä, vaikka ne pyrkivätkin olemaan homogeenisia. Jokainen sukupolvi tulkitsee kansallisia symboleita ja ”meidän kertomuksiamme” yhä uudelleen ja antaa niille yhä uusia merkityksiä. (Siebenberg 2009, 17, Paaden 1998b, 178 mukaan.) Voi siis todeta, että juuri kansallinen identifiointuminen on tilanteesta riippuvaista.

Onkin kyseenalaista, ovatko kansalliset kulttuurit ja niiden rakentamat kansalliset identiteetit yhtenäisiä. Kun käytetään sanaa kansakunta, sillä viitataan sekä moderniin kansallisvaltioon että johonkin muinaisempaan, kuulumiseen johonkin. Kansallisilla identiteeteillä pyritään yhdistämään nämä kaksi käsitystä yhdeksi yhtenäiseksi identiteetiksi, sisällyttämään tai lakkauttamaan kulttuuriset erot. Kansallinen kulttuuri on vahva identiteetti, sillä se yleensä asetetaan toisia kulttuureita vastaan. (Siebenberg 2009, 19, Hall 2005, 52-54, 56, 82 mukaan.) Kysymys kuitenkin edelleen kuuluu, toteutuuko tämä Kiinan kohdalla? Tuntuu lähes mahdottomalta ajatella, että valtava Kiina olisi täysin yhtenäinen esimerkiksi juuri kulttuurisesti. Kiinan keskushallinto vaikuttaa yhtenäiseltä asettuessaan toisia Kiinan sisäisiäkin kulttuureja vastaan ja suhtautuu kovin imperialistisesti muita Kiinan kansoja kohtaan. Urheilukilpailut kuitenkin antavat kansakunnalle mahdollisuuden tuottaa identifikaatioita nationalismin tunteen vahvistamiseksi.

Identiteetin ja identifikaation näkökulmastakin urheilun kanssa käsikädessä ovat aikojen alusta saakka kulkeneet niin nationalismi, politiikka, media kuin erilaiset kulttuurin suuntauksetkin. Voisi sanoa, että kaikki yhdessä rakentavat urheilun kokonaiskuvaa. Esimerkkejä urheilun poliittisuudesta ja yhteydestä kansallistunteeseen riittää antiikin olympialaisista nykyajan virtauksiin. Teoksessaan *Sport, Nationalism, and Globalization* Alan Bairner (2001, 6-8) perustelee nationalismin ja urheilun vahvaa sidettä. Bairner kertoo teoksen alkumetreillä esimerkin, jossa valtion päättäjät käyttävät urheilua nationalismin tunnetta vahvistavana tekijänä. Ison-Britannian entinen pääministeri John Major totesi aikoinaan kriketin olevan perustavanlaatuisesti brittiläistä. Bairnerin (2001, 6-8) mukaan Major käytti ilmaisua, koska kriketti ilmensi pääministerin mukaan brittiläistä mentaliteettiä paremmin kuin muut – ehkäpä populäärimmät urheilulajit. Majorin toteamus myös vie ihmiset vertauskuvallaan nostalgiseen Englantiin.

Bairner kuitenkin muistuttaa, että kyseenalaistaakin täytyy. Jos Iso-Britanniassa asuvat kansalaiset, myös maahanmuuttajat, laitettaisiin krikettitestiin, kuinka moni todella kannattaisi brittejä krikettimaatotteluissa? Kunnan kansalainenhan kannattaa oman maansa joukkuetta ja valtiollinen koskemattomuus on tässä suhteessa vaadittu, ehkä myös taattu. Vaikka esimerkki edellytti vahvaa nationalistista tunnetta, on hyvä huomioida, että eri valtioiden välillä urheilun ja nationalistisen identiteetin siteen vahvuus vaihtelee. Toinen henkilö, joka esimerkeissä (Bairner 2001, 6-8) nousee erityisesti esiin, on Ranskan isännöimien jalkapallon MM-kisojen alla ranskalaispoliitikko Jean-Marie Le Pen, jonka mukaan vuoden 1998 kotijoukkue olisi pitänyt muodostaa enemmän niin sanotusti puhtaasti ranskalaisten pelaajien varaan – ei maahanmuuttajien. Lopulta MM-kisoissa kävi Le Penin iloksi niin, että juuri maahanmuuttajataustaiset pelaajat ratkaisivat Ranskalle mestaruuden. Ehkä se ei nyt jo lähes 20 vuoden takaisessa Ranskassa poistanut rasismia kokonaan, mutta ainakin se herätti aikanaan kysymyksiä siitä, mitä on olla ranskalainen? Mikä on erilaisten etnisten ryhmien asema Ranskassa ja millaisia tunteita esimerkiksi afrikkalaistaustaisten pelaajien Ranskalle tuoma mestaruus saa aikaan Afrikan maissa? Kokevatko he ylpeyttä ja isänmaallisia tunteita Ranskan voitosta, jos pelaajan alkuperäinen kotimaa on Nigeria, mutta hän omistaa nykyisin Ranskan passin? Entäpä pelaaja itse, jolla on uskonnollinen tausta ja hän ottelee urheilutapahtumassa toisen uskontokunnan edustajia vastaan, kansan jonka kanssa välit ovat esimerkiksi sotaiset? Meneekö urheilija onnistumaan ja voittamaan silloin myös oman taustansa puolesta vai pelkästään joukkueen? Edustaako hän enemmän uskontoaan vai maataan? Vai onko hän kilpailemassa vain oman itsensä ja henkilökohtaisen menestyksen puolesta? (Bairner 2001, introduction 6-8.) Kansakuntaisuuden tunne on siis vain yksi vaihtoehto identifioitumisen kohteeksi, kun kyseessä on urheilu.

Vaikka urheilu tarjoaa muitakin identifioitumisen mahdollisuuksia kuin nationalismi, on silti tärkeää nähdä urheilun ja kansallisen identiteetin vahva side erilaisissa yhteyksissä. Yleisesti ottaen valtion määritelmänä ovat toimineet kieli, kansan etninen yhtenäinen tausta, maantiteellinen alue ja uskonto. Nationalismin tunteen ja identiteetin voi jakaa kansalaisuuden ja etnisen tunteen välillä. Tämä erottelu, muiden nationalismia todentavien teorioiden sijaan, on urheilussa hyvä tehdä. Yleisenä eron tekijänä Bairnerin (2001, 1-4) kirjassa toimii se, että nationalismin tunne, joka muodostuu syntymällä johonkin valtioon, on sisäsyntyistä ja mahdollisesti vahvempaa kuin muut kansallisen yhteenkuuluvuuden ilmentymät. On myös todettava, että kansalaisuudesta kumpuava nationalismin tunne

voidaan nähdä ihmisen itse keksimänä ja kuka vain pääsee siitä osalliseksi, jos saa jonkin maan kansalaisuuden. Tällaisen tunteen kuka tahansa voi tilanteen mukaan myös omaksua. Urheilun näkökulmasta katsottuna, synnynnäistä ja myöhemmin omaksuttua ei kannata kuitenkaan erotella liikaa tai asettaa vastakkain, koska ne ovat olemassa yhtä aikaa ja kannattajajoukko tuntee samankaltaisesti, vaikka tunteen alkuperän lähde olisi eri. Bairnerin teoksessa todetaan, että kansallisvaltiota rakennettaessa kansallisia yhteneväisyyksiä erilaisista etnisistä taustoista tulevien välille yritetään kuitenkin usein löytää. (2001, 1-4.)

Vaikka Kiinalla on Hongkongin kaltaisia itsehallintoalueita, Kiinan lipun alla urheilevat kuitenkin kaikki itsehallintoalueidenkin edustajat. Näistä alueista, joita Kiina on pyrkinyt sitouttamaan itseensä, on esimerkiksi Taiwanin tilanne urheilukilpailuissa mielenkiintoinen. Koska Kiinassa haluttaisiin edelleen nähdä, että Taiwan on osa Kiinan kommunistista tasavaltaa, se saa urheilukilpailuissa aina osakseen valtaiset hurraukset ja kannustukset. Länsimaisesta näkökulmasta voisi historiaan peilaten puolestaan kuvitella asian olevan aivan päin vastoin. Päällisin puolin Taiwania ei selvästikään nähdä pelkkänä kilpailijana tai ainakin Kiina on sen rinnalla tarpeeksi itsevarma ja tietää ylivoimaisuutensa. Taiwanissa tilanne voidaan tietenkin kokea aivan toisin. Tämän kaltaiset tilanteet eivät muutenkaan ole yksinkertaisia. Pohjoisirlantilaiset ovat voineet edustaa sekä Irlantia, Iso-Britanniaa että Pohjois-Irlantia kilpailuista riippuen. Kansalle ei tietenkään ole ollut millään tapaa yhdenmukaistaa, mitä valtiota urheilijat ovat edustaneet. Pohjois-Irlannin historiassa onkin esiintynyt urheilijan saavuttamasta menestyksestä huolimatta tapauksia, joissa edustettavan valtion valinnan mentyä kansan mielestä "väärin", urheilijat ovat joutuneet median piikittelyn kohteeksi sekä fanien ja sponsorien hylkäämiksi. (Bairner 2001, 37.)

Lähempänä Kiinan ja sen itsehallintoalueiden tilannetta on esimerkiksi Iso-Britannian ja Skotlannin välinen suhde. Jalkapallon MM-kisoissa Skotlanti edustaa itseään, samoin kuin Wales ja Pohjois-Irlanti. Olympialaisissa tai vaikkapa yleisurheilun MM-kisoissa skotlantilaiset sen sijaan kilpailevat Britannian lipun alla. Bairnerin teoksen mukaan (2001, 48-68) Skotlanti ei urheilukentillä täytä modernin kansallisvaltion piirteitä. Skotlannin kohdalla suurin kansallisen identiteetin lähde tuntuu olevan viha Englantia kohtaan ja halu erottua kuningaskunnasta. Kiinan ja Hongkongin kohdalla vaikuttaakin siltä, että Hongkong haluaa erottautua manner-Kiinasta ja vetää omaa linjaansa lähes kaikilla osa-

alueilla, mutta esimerkiksi urheilussa kuuluminen Kiinaan tuntuu olevan turvallista ja jopa hieman yhdentekevää. On vaikea sanoa, onko hongkongilaisilla samankaltaista tarvetta edustaa itseään kuin esimerkiksi skotlantilaisilla. Vastauksia tähän haetaan tietenkin analyysikappaleessa.

Urheilun kohdalla debattiin ovat aikojen kuluessa nousseet politiikan lisäksi eri aiheet kuten esimerkiksi sukupuoli, rotu, ikä ja sosiaaliluokka, Edelleen on niitä, jotka sanovat, että urheilu ja politiikka eivät kuulu yhteen. Suurimmaksi osaksi urheilun ja politiikan sekä juuri nationalismin yhteys on kuitenkin tunnustettu. Tarkennuksissa, millaisesta nationalismista puhutaan ja miten nationalismi urheiluun liittyy, on kuitenkin puutteita. Kuten aiemmista esimerkeistä käy ilmi, on tärkeää olla unohtamatta, että kansalliseen identiteettiin liittyvät kysymykset vaihtelevat sen mukaan, millainen valtion tausta on. Tämä vaikuttaa myös nationalismin ilmenemisen monimuotoisuuteen sekä siihen, miten urheilun käyttötarkoitukset nationalismin välineenä vaihtelevat maittain. Toisinaan urheilua käytetään kansallisen yhteneväisyyden vahvistamiseen, toisinaan maiden välisen erottautumisen tekemiseen. Samassa yhteydessä on korostettava, että aina valtio tai kansallisuutta korostava ilmapiiri ei ole tärkein yhteisö urheilusta puhuttaessa. Valtio ei aina paina vaakakupissa yhtä paljon kuin muut yhteenliittymät, joita voivat olla tiettyihin kaupunginosiin leimautuneet seurat tai vaikkapa työväenyhteisöä palvelevat urheiluklubit. Myös nämä ilmentävät identiteettien moninaisuutta. (Bairner 2001, 164-165.) Identifikaation muotoja on siis monia ja kansakuntaisuuden tunne on niistä yksi.

Nationalismin tunteen, oli se sitten luonteeltaan minkälaista tahansa, muodostumiseen ja ylläpitoon käytetään usein historian tarinoiden kertomista, mytologioita ja erilaisten traditioiden keksimistä. Näin on helppo nähdä tapahtuvan myös Kiinan kohdalla ja etenkin, jos mietitään valtion yhtenäisintä osaa, ei itsehallintoalueita, kuten Hongkongia tai vaikkapa Macaoa. Urheilukilpailut itsessään luovat myyttejä ja tarinoita menneistä kilpailuista, joihin ihmiset voivat samaistua. Bairner esittää kuitenkin ajatuksen, onko nykyisessä post-nationalistisessa maailmassa nationalismin tunteelle globalisaation keskellä enää tarvetta? Kysymyksensä Bairner pohjaa ajatukseen, että kapitalismi, globaali media ja ylikansalliset organisaatiot myös urheilussa luovat homogeenisen maailman, jota haastetaan vain harvoin. (2001, 5-9.) Esimerksiki juuri tutkimuskohteen eli Kiinan kohdalla nationalismin tunteelle näyttää olevan kysyntää.

Myös tässä tutkimuksessa on huomioitava, että urheilufanit eivät nationalismihöyryissään välttämättä ole kiintyneitä nationalismiin ajatukseen politiikan tasolla. Urheilu vain tarjoaa helpommin lähestyttävän areenan julistaa kansallista identiteettiä. Jos sitä jää pohtimaan syvemmin, voi jokainen myös tehdä päätöksiä sen osalta, millaisen suhteen kansallistunteeseen luo. (Bairner 2001, 17.) Kiinan kohdalla tästä herääkin kysymys, tuntevatko kiinalaiset MM-kisojen alla todella syvää kansallistunnetta vai onko heidät, tässä tapauksessa esimerkiksi lehtijuttuihin haastatellut vapaaehtoiset, opetettu vastaamaan siten, että he vaikuttavat erityisen kiinamielisliltä? Nationalismi ainakin antaa medialle mahdollisuuden luoda kuvaa yhtenäisestä, kisojen takana seisovasta kansasta.

Median kehityksen myötä urheilu on muutenkin noussut ihmisten arjessa suurempaan rooliin ja niinpä myös poliittisten ja taloudellisten intressien on helpompi ottaa urheilu omaan käyttöön. Usein urheilu toimiikin erilaisten tunteiden, myös kansakuntaisuuden tunteen rakentajana. Se voi muodostaa kuvaa valtiosta sekä yhtä aikaa yhdistää ihmisiä valtion sisällä. Toisinaan urheilun avulla osoitetaan myös ylemmyyttä toista valtiota kohtaan. Esimerkki positiivisesta valtiokuvan rakentamisesta olivat rygbyn MM-kisat Etelä-Afrikassa vuonna 1995. Tuolloin presidentti Nelson Mandela oli tietoisesti osa joukkueen rakennusprosessia, kun joukkue toimi symbolina uudelle monirotuiseksi ja demokraattiselle kansalle. Rugby-joukkueen avulla Mandela loi Etelä-Afrikasta positiivisen ja yhtenäisen kuvan, jota vain vahvisti se, että joukkue lopulta myös voitti maailmanmestaruuden. Boyle ja Haynes (2000, 147-159) väittävätkin, että jo aiemmin mainituissa vuoden 1998 Ranskan jalkapallon MM-kisoissa, Ranskan voitettua ihmiset juhlivat Pariisissa ranskalaisuutensa ja kansallisen identiteetin puolesta, eivät jalkapallon. Kuten todettua, Ranskan tuolloinen joukkue ei koostunut vain valkoisista ranskalaisista, vaan Afrikan maista saapuneista maahanmuuttajista tai heidän lapsistaan.

Boyle ja Haynesin lisähuomiona on, liittyen myös Etelä-Afrikan esimerkkiin, että usein ihmisten ja valtioiden vuoropuhelua vahvistaa median toiminta. Tärkeää on juuri se, millaisen kuvan media valtioista urheilu-uutisoinnissaan antaa. Esiin nousee problematiikka, millaisia juttuja eri julkaisut kirjoittavat ja mille kohderyhmälle? Mikä määrittää median valitseman näkökulman? Onko vaikuttimena juuri kohderyhmä itse, mediayhtiön taustarahoittaja, valtio, toimittajan oma urheilufanius vai ilmassa leijuvat poliittiset asenteet? Vaikka medialla on iso vaikutus urheiluun ja sitä kautta rakentuviin nationalistisiin tunteisiin sekä valtioiden identiteetteihin, ei mediaa silti voi asettaa täysin

keskiöön. Tämä siksi, että urheilun avulla ja median kautta rakennetut yksittäiset ilmiöt eivät välttämättä ole järin pitkäikäisiä. Vaikka valtio saisikin vahvistettua esimerkiksi positiivista kuvaa itsestään, kuinka kauan yksien onnistuneiden kisajärjestelyjen huuma voi kestää? (Boyle & Haynes 2000, 147-151.) Jossain määrin vaikutukset ovat kuitenkin merkittävät, etenkin kun mukaan luetaan jälleen taloudelliset intressit ja suuryritysten rooli. Kiinalla on syynsä, miksi se haluaa säännöllisin väliajoin suurkisat järjestettäväkseen.

Nationalismin ja urheilun välistä keskustelua leimaa usein keskittyminen joukkueurheiluun, vaikka myös yksilöurheilu, etenkin kansallistaidentiteettiä käsiteltäessä, on yhtä isossa roolissa. Joukkueurheilu vain vetää mahdollisesti suurempia massoja puoleensa ja kannattajuus näkyy ehkä selvemmin. Onkin hyvä huomata, että fanin ja joukkueen suhde on usein syvempi kuin itse urheilijan ja joukkueen. Pelaajat vaihtavat seuraa, mutta fanien rakkaus vain yhteen seuraan on ja pysyy. Tässä päästään jälleen identiteettien moninaisuuteen. On väärin ajatella, että ihmisellä olisi vain yksi identiteetti. Identiteettien takia Quebecistä kotoisin oleva Kanadan ranskalainen voi omista vahvoista, ranskan kielialueeseen liittyvistä siteistään huolimatta edustaa hyvillä mielin olympialaisissa Kanadaa. Urheilijoille on tärkeää päästä urheilemaan ja olla identiteetiltään urheilija. Tämä silloinkin, vaikka edustamansa yhteisön kohdalla joutuisi tekemään pienen kompromissin. (Bairner 2001, 165.)

Vaikka lopputyön teema ei käsittelekään kansallisurheilulajeja, on niiden rooli kansallisen identiteetin vahvistajana huomioitava. Kansallisurheilulajithan ovat lajeja, joille eri kansat ovat itse halunneet antaa kansallisurheilulajin arvon. Lajit liittyvät usein vahvasti kansakunnan historian tapahtumiin tai ne on kehitetty vastaamaan kansan tarpeita eri ajanjaksoina. Ne eivät ole lainalajeja. Siihen on syynsä, miksi tietyistä urheilulajeista on tullut kansallistaviihdettä. Suomella on pesäpallo, Irlannilla hurling, Japanilla sumopaini ja niin edelleen. Kansallisurheilulajitkin toimivat identifiikaation välineinä. Kuten Bairner toteaa (2001, 167), kansalliset urheilulajit tarjoavat myös tärkeän väylän valtioiden kulttuurin tarkasteluun. Pesäpallolla on paikkansa Suomen itsenäisyyden näkökulmasta katsottuna. Se on peli, jonka avulla vietettiin vapaa-aikaa rajalla asemasodan ollessa käynnissä ja se piti miehet fyysisesti hyvässä kunnossa. Sen pelaamisessa edellytettiin samoja taitoja, joita rintamalla tarvittiin. Kuten Bairner sanoo, on todettava, että kansalliset

urheilulajit eivät ole maailmanlaajuisesti seuratuimpia ja vain harvoin edes valtioiden sisällä suosituimpia. Ne eivät yhdistä ihmisiä maailmanlaajuisesti samalla tavalla. (2001, 167.)

Kansallisuuden ilmentämisessä urheilun kautta on myös paljon eroja valtioiden kesken. Bairnerin mukaan Yhdysvalloille ei ole niin tärkeää menestyä kansainvälisillä areenoilla, vaan he haluavat olla parhaita omalla maaperällään amerikkalaisessa jalkapallossa, baseballissa ja koripallossa (2001, 167). Aivan näin asia ei mielestäni ole, sillä Yhdysvallat koreilee lähes poikkeuksetta mitalitaulukoiden kärkipäässä niin kesä- kuin talviolympialaisissakin. Tosin Bairner voi olla oikeassa siinä, että suurimalle osalle yhdysvaltalaisista amerikkalaisen jalkapallon Super Bowl on tärkeämpi kuin vaikkapa olympialaisten miesten sadan metrin uintifinaali, jossa USA voi hyvinkin voittaa kultaa. Jos vertailuun ottaa Kanadan ja jääkiekon, on mielenkiintoista, miten jääkiekon hallitessa Kanadan urheilukenttää ylivoimaisena ykkösenä, ei kanadalaisille riitä, että kamppailua käydään maan sisällä. Heille on tärkeää menestyä myös kansainvälisillä areenoilla. (2001,168.) Summauksena voi todeta, että identifioitumista voi urheilussa kokea nationalismiin lisäksi muun muassa joukkueeseen, etniseen ryhmään, urheilulajiin itseensä, lajiin tai vaikkapa seuraan. Kansallistunne tarjoaa identifikaatioille pohjan ja on edellämainituista syistä ehkä helpoin samaistumisen kohde.

3.2.1 Nationalismi ja globaalit urheilutapahtumat

Nationalismin katsotaan usein olevan yhtä kansallisvaltion kanssa, vaikka nykyisin kansallisvaltioiden sisältä löytyy monikansallisia ja monikulttuurisia yhteisöjä. Urheilun astuessa mukaan kuvaan, identifikaation mahdollisuuksia on todella monia. Globalisaatio on yksi kehityssuunnista, joiden todetaan usein sekoittavan nationalismin käsitettä. Termiä globalisaatio onkin pakko hieman sivuta, koska lähes jokaisessa uudemmassa ja etenkin urheilua koskevassa tutkimuksessa, globalisaation käsite nousee aina esiin.

Hargreavesin mukaan (Hargreaves 2002) globalisaatio toimii siten, että se imee nationalistisen kulttuurin osia itseensä. Jos nationalismiin ilmentymät eivät vaikkapa juuri urheilun kohdalla sulaudu osaksi globalisaatiota, nationalismilla ei ole mahdollisuuksia selviytyä. Hargreaves tuntuu siis tähdentävän, että muuttuvassa maailmassa myös aatteiden

on joustettava siitäkin huolimatta, että aatteet itsessään ovat muuttuvan maailman pohja. Tutkijan mukaan globaali ympäristö saakin ihmiset turvautumaan aatteisiinsa. Mitä globaalimpi ympäristö sitä enemmän yksittäisiä ja erillisiä nationalismin osia tunnutaan korostavan. (Hargreaves 2002, 30-32.)

Muiden nationalismin ja urheilun yhteyttä tarkastelleiden tutkijoiden tapaan, myös Hargreaves (2002, 30-32) korostaa markkinoiden, poliitikkojen ja urheilun yhteenliittymää. Hänen mukaansa poliitikot ovat jo pidemmän aikaa halunneet sotkeutua urheilun maailmaan ja päästä vaikuttamaan siellä. Poliitikot käyttävät myös Hargreavesin mukaan urheilua kansallisen nationalismin tunteen luojana sekä kansainvälisen vaikuttamisen välineenä. Ne, jotka osaavat hyödyntää urheilua kansallisvaltion rajojen sisällä sekä kansainvälisesti ja pystyvät lisäksi yhdistämään tähän kaikkeen poliittisen vaikuttamisen, hyötyvät rahallisesti, saavat valtaa sekä luovat yhteenliittymiä poliittisten ja ei-poliittisten organisaatioiden kesken. Hargreaves korostaa, että eri urheilulajien välillä on eroja globalisaation astetta tarkasteltaessa. Erot syntyvät siitä, kuinka laajalle levittäytynyt laji on, kuinka syvällä se on globalisaation kehityksessä ja millainen vaikutus puolestaan globalisaatiolla on ollut lajiin. Välihuomautuksena voi sanoa, että jos jalkapallo on tutkijoiden esimerkkeihin peilattuna tässä suhteessa suurin, tulee yleisurheilu nopeasti ajateltuna heti perässä formuloiden, golfin, tenniksen ja kriketin ohella.

Puhuttaessa globalisaation vaikutuksista urheilussa esiintyvään nationalismiin, täytyy huomioida laajuus, jonka avulla globaali urheilu herättää ja synnyttää kansallisen identiteetin kasvua, millaisia identiteettejä on nationalismin näkökulmasta olemassa ja missä määrin urheilu voi vaikuttaa globaalien ajatusten torjumiseen nationalismin näkökulmasta. Toki kolikolla on myös toinen puoli. Tekevätkö nationalistiset aatteet joitain asioita vaikeaksi globalisaation näkökulmasta ja ovatko urheilun yhteydessä esitetyt kansallismieliset ilmaisut viimeisiä merkkejä kansallisvaltiosta? Hargreavesin (2002, 33-41) mielestä on selvää, että kansallisen urheilun muutos kohti globaalia maailmanlaajuista näyttämöä saattaa stimuloida kansallistunnetta eri maissa. Esimerkiksi hän nostaa brittiläisen jalkapallon ja Valioliigan. On vaikeampi säilyttää kansallistunnetta lajin kohdalla, kun omistajat, valmentajat ja pelaajat tulevat muualta maailmasta. Painetta lisää hänen mukaansa brittiurheiluun myös se, että Wales, Skotlanti ja Pohjois-Irlanti esittävät omia vaatimuksiaan ja haluavat toimia urheilussa oman lippunsa alla.

Silti vaikuttaa siltä, että Hargreavesin näkemys molempiin suuntauksiin, niin kansallismielisyyden kuin globalisaation teoriaankin on varsin kielteinen. Ei käy täysin selväksi, kumpi on hänen mukaansa todennäköisempi skenaario, kansallisvaltioiden ja nationalismin säilyminen vai globalisaation kasvu. Hänen mukaansa vaikuttaa siltä, että loppujen lopuksi globalisaatio vie pohjaa kansallisilta identiteeteiltä ja urheilun yhteydessä se on vain rahanteon väline. Tässä tapauksessa varat kaiken lisäksi uppoavat vain suurten lajiliittojen pomojen taskuun sekä mediataloille ja mainostajille. (Hargreaves 2002, 33-41.) Varmasti asia on näinkin, mutta tiivistetysti voisi sanoa, että Hargreaves lähinnä pyörittelee urheilun ja nationalismin yhteyttä. Jos mikään muu ei käy selväksi niin ainakin se, että yhteys todella on olemassa.

Loppujen lopuksi Hargreaves toteaaakin, että globalisaatio ei ole myytti, mutta ei hänen mielestään myöskään niin merkittävä, millaisen roolin suuntaus eri keskusteluyhteyksissä saa. Globalisaatio urheilun ja nationalismin yhteydessä tulisikin nähdä modernisaation prosessin jatkeena tai laajentumana. Globalisaation teoria kuitenkin niiaa pahasti silloin, kun valtion, kansallisen identiteetin ja nationalismin ajatukset lasketaan mukaan. (Sudgen & Tomlinson, Hargreaves 2002, 41.) Itse väittäisin, että sotien, pakolaiskriisien ja taloudellisen epävakauden aikana nationalismin tunteelle on tarvetta jopa entistä enemmän. Tilausta on sille, että esimerkiksi juuri urheilun kautta kansallistunnetta syötetään viihteen ja kevyen kulttuurin muodossa. Ihmisillä tuntuu olevan perimmäinen tarve kuulua johonkin ja olla osa jotain. Urheilu tarjoaa tähän erityisen tilan ja identifioitumisen mahdollisuuden.

3.2.2 Nationalismi ja urheilutähdet

Urheilusankareita juhlitaan usein tavalla, joka yhdistää nykyisen hetken ja menneisyyden. Myytteihin, jotka nousevat näissä tilanteissa esiin, ei nouse pelkästään tietyn lajin ja sen historian tapahtumat, vaan konteksti on laajempi. Siihen liitetään instituutiot, kuten media, perhe, koulu ja muut kannattajat. Urheilun fanikulttuuri on ajasta ja paikasta riippumatonta, ja myös erilaiset traditiot liittyvät urheilun kannattamiseen vahvasti. Yleensä menneisyys yhdistyy nykyisyyteen, vaikkakin valikoivasti. Tämä kuitenkin helpottaa yhteishengen säilymistä fanien kesken, koska kannattajilla on omat tapansa ja toimintamallinsa, jotka ovat kaikille tuttuja.

Vaikka media onkin halunnut tuotteistaa urheilun, on urheilufanius aina jotain suurempaa. Symbolismi on juurtunut siihen syvästi ja fanius ulottuu myös elämän muille osa-alueille, kuten yhteisöön ja erilaisiin sosiaaliluokkiin. (Haynes ja Boyle 2000, 201-203.) Vaikka Haynes ja Boyle käyttävät urheilufanituksen esimerkkinä pääasiassa jalkapalloa, ovat urheilufanituksen periaatteet lajista riippumatta samat – tavat voivat toki olla erilaisia. Fanituksen sosiaalinen merkittävyys onkin mielestäni yksi tärkeimmistä ulottuvuuksista, joita nationalismi voi hyödyntää. Urheilufanittamisessa ollaan niin syvällä, että kansakuntaisuus on helppo istuttaa sitä kautta ihmisiin tai vahvistaa sitä.

Miksi urheilufanius on syytä mainita tässäkin tutkimuksessa? Syy on se, että ilman urheilun kannattajia ja seuraajia lehdet eivät kirjoittaisi urheilusta eikä media olisi siitä niin kiinnostunut. Koska tutkimuksessa etsitään nationalismin teemoja urheilujuttujen sisältä, ovat urheilujutut ja niissä esiintyvät henkilöt tärkeitä lopputuloksen kannalta. Heidän takiaan jutut ylipäätään kirjoitetaan. Iso osa Pekingin MM-kisojen aikana kirjoitetuista lehtiartikkeleista on tehty myös ulkomaalaisia urheilijoita käsitellen. Vaikka noissa artikkeleissa tuskin kiinalaisuuteen identifioitumista sen suuremmin ilmenee, ovat nämäkin jutut laskuissa mukana. Kaikki MM-kisoista kirjoitetut artikkelit kertovat urheilun tärkeydestä eikä ilman urheilufaneille tuotettuja juttuja olisi tätäkään tutkimusta.

Urheilutähdet syntyvätkin monimutkaiseen kenttään, jossa heistä ovat kiinnostuneita median lisäksi urheilumanagerit, yhtiöt, jotka haluavat mainostaa ja tietenkin fanit, jotka kaipaavat urheilutähdistään mahdollisimman paljon uutisia, tietoa ja heidän suosimiaan tuotteita. Idolit eivät välttämättä nykyisin enää löydy oman maan huippujen joukosta, vaan he ovat kansainvälisiä tuotteita, joiden kasvot ja saavutukset tunnetaan ympäri maailman. (Boyle & Haynes 2000, 100-110.) Tämän takia ei ole ihme, että esimerkiksi pikajuoksija Usain Bolt on suosittu hahmo myös Kiinassa ja siksi median ruodittavana yleisurheilun MM-kisojen alla ja niiden aikana. Jokaisesta asiasta, jonka hän tekee, kirjoitetaan laajasti. Boltista ei yksinkertaisesti voi suuren kiinnostuksen takia olla kirjoittamatta. Tämä myös siksi, että Boltin ympärillä pyörii valtava bisnes. Kiinalaisten kiinnostus Boltia kohtaan on median ja myös markkinoiden näkökulmasta täysin ymmärrettävä. Bolt tunnetaan ympäri maailman, halusi hän sitä itse tai ei. Idolit siis yhtä aikaa toisaalla vahvistavat

kansakuntaisuuden tunnetta oman valtionsa sisällä, mutta myös luovat identifioitumista henkilöön yksittäisen valtion rajojen ulkopuolella. Molemmissa yhdistävä tekijä on urheilu.

On muistettava, että globalisoitunut maailma on edesauttanut fanittamisen monimuotoistumista ja tehnyt siitä helpompaa. Urheilu ympäri maailman saapuu nykyisin suoraan olohuoneisiin. Vaikka kiinalaisilla on vahva kansallinen identiteetti ainakin mannerkiinalaisista lähtökohdista katsottuna, on ulkomaisten supertähtien fanittaminen mahdollista ja pinnalla myös Kiinassa. Tämä johtuu osittain siitä, että kannattamisesta on tullut trendikästä. (Bairner 2001, 166.) Esimerkiksi Suomesta löytyy kasapäin brasilialaisen jalkapallon faneja, joista on tärkeää MM-kisojen aikana käyttää Brasilian maajoukkueen pelipaitaa. Jos Suomi olisi perinteikäs ja menestynyt jalkapallomaa, tämä ilmiö olisi mahdollisesti pienempi. Todettakoon kuitenkin, että esimerkiksi juuri jalkapallofaneilla saattaa olla useampia suosikkijoukkueita tai fanituksen kohteena pääasiassa jalkapallo yleisesti. Samaistumisen kohteet ovat tilanteista riippuvaisia ja nationalismi on identifioitumiselle vain yksi vaihtoehtoista.

4. URHEILU JA POLITIIKKA

4.1 Urheilutapahtumat kansainvälisen politiikan välineinä

Urheilukilpailuja ja erityisesti isoja arvokisoja on käytetty niiden historian alusta asti myös urheilijoiden tai heidän taustahenkilöidensä aatteiden ja arvojen edistämiseen sekä julkituomiseen. Vaikka urheilu halutaan nähdä tuloksen tekemisenä, viihteenä ja kilpailuna, on politiikalla ollut aina sanottavansa suurissa urheilutapahtumissa: mitkä maat saavat kisoja järjestettäväkseen, mitä lajeja hyväksytään kilpailuohjelmaan ja ketkä toimivat arvokilpailujen sanansaattajina, kasvoina ja viestinviejinä. Urheilujournalismikin kehittyi 1800-luvulla uhkapelaamiseen tarkoitettujen sivujen kautta. Myöhemmin 1900-luvun taitteessa sanomalehdet alkoivat myös sponsoroida urheilutapahtumia pienillä palkintosummilla. Vielä 1900-luvullakaan lehdet eivät pahemmin kyseenalaistaneet urheilun poliittista toimintaa, ellei esiin noussut skandaaleja tai korruptiota. Vasta aikakauden lopulla, kun kilpailu lisääntyi ja television rooli urheilu-uutisten tuottajana lisäsi tiedonsaannin kiireellisyyttä, lehdistö heräsi taisteluun kuluttajista ja laajensi

kohderyhmäänsä myös naisiin. Television puolella todellinen kilpailu alkoi, kun urheilutapahtumien tallentamiseen pystyi useampi yhtiö ja urheilua alettiin haluta esittää yksinoikeudella. Urheilun merkittävyys ei siis vaikuta olevan laskusuuntainen. Tilanteeseen, jossa olemme nykypäivänä, on toki mennyt vuosia ja se on vaatinut tekniikan kehittymistä. (Kivikuru 2000, 26-34.)

Isojen arvokisojen myöntäminen tietyille maalle tai kaupungille ei koskaan ole epäpoliittinen tai politiikasta riippumaton ratkaisu. Poliitiikka on läsnä urheilukilpailuissa ja siksi se todennäköisesti vaikuttaa myös lehdistössä esiintyviin teksteihin ja artikkeleihin. Median rooli näissä valtavissa massatapahtumissa on vuosien saatossa nousnut merkittävästi, joten tutkimus urheilun, politiikan ja journalismin kenttien yhdistämisestä on varsin perusteltu. (Tomlinson & Young 2006, 1-2.) Boylen ja Haynesin teoksessa lainataan Barrie Houlihanin tutkimusta Sport and International Politics. Sen mukaan

Urheilu on aina ollut osa poliittista resurssia, joka on lähinnä hallituksen käytössä ulkopoliittisissa tilanteissa, mutta sitä käytetään myös ei-poliittisiin tarkoituksiin. Se on esimerkiksi yksi diplomatian sekä poliittisten käytäntöjen keino, jolla käynnistetään erilaisia poliittisia toimia, ja se on usein osa suurempaa poliittista strategiaa. (Houlihan 1994, 209.)

Urheilun ja politiikan yhteys on siis ilmeinen ja nationalismiin näkökulmasta katsottuna urheilu on helppo valjastaa politiikan käyttöön.

Jos urheilun ja valtion toimien yhteenlittymissä mennään historiassa kauemmas, löytyy hyviä esimerkkejä DDR:stä ja Neuvostoliitosta, joissa valtion tilaa jopa mitattiin urheilijoiden onnistumisilla kansainvälisissä kilpailuissa. On hyvin mahdollista, että Kiinassakin urheilullinen menestys on yksi osa valtion onnistumisen mittaria, kun puhutaan toiminnasta kansainvälisillä näyttämöillä. Vaikka urheilu voidaan ottaa valtion käyttöön, ei se ole aina kovin yksinkertaista. Hobermanin (1984) mukaan urheilu ei itsessään ole välttämättä kovin ideologista, mutta kulttuurin ja kilpailun muotona urheilu on paljas poliittiselle ja ideologiselle väännölle. (ks. myös Boyle & Haynes 2000, 145.)

Pohjois-Irlantia käytetään lähes poikkeuksetta esimerkkinä siitä, miten urheilu on joutunut tai otettu poliittisen väännön keskiöön. Niin tekevät myös Boyle ja Haynes (2000). Tutkijoiden mukaan Pohjois-Irlannin kohdalla sosiaalisten ryhmien välinen erottelu ja leimaaminen toteutuu urheilun yhteydessä poliittisesta näkökulmasta selvimmin. Siellä

urheilu saa suuremman symbolisen arvon kuin muualla, ja lisäksi kyseisessä esimerkissä sosiaaliluokkaerottelun myötä urheilusta tulee poliittista. Ainoa kritiikki, joka Pohjois-Irlanti -esimerkkejä koskee, on se, että vaikka identiteetin rooli nähdään keskeisenä, sen rakentumisessa ei oteta huomioon median osuutta. (Boyle & Haynes 2000, 145-146.)

4.2 Urheilun, politiikan ja talouden yhteys – kuinka urheilun avulla vaikutetaan

Miksi sitten esimerkiksi urheilun, median ja nationalismin yhteyttä on tärkeä tutkia? Kuten Raymond Boyle ja Richard Haynes toteavat (2000, 2-3), tutkimusten mukaan 1900-luvun lopulla urheilusta tuli tärkeämpää talouden ja politiikan näkökulmasta katsottuna. Boyle ja Haynes perustelevat väitettään useilla esimerkeillä, joissa yhteyksiä esiintyy niin mediamogulien, urheilupomojen kuin talousvaikuttajienkin välillä. Rahaa tuntuu riittävän jokaiselle osapuolelle ja urheilun seuraajien kiinnostus on vain kasvamaan päin.

Olympialaisissa McDonald's, CocaCola, Samsung ja Visa pyörittävät mainoksiaan valtavalla volyyymilla kansainvälisissä urheilutapahtumissa. Näissä kilpailuissa ylikansalliset yhtiöt tarjoavat tuotteitaan ja palveluitaan yksinoikeudella. (Boyle & Haynes 2000, 12-13.) Tämä tarkoittaa sitä, että urheilu on niin merkittävää, että esimerkiksi juuri olympialaisten ympärille on kasvanut virallinen brändi ja brändille henkilökohtaiset tukijat (tai toiselta termiltään yhteistyökumppanit), joilla on yksinoikeus olympialaisiin liittyvään mainontaan oman aihealueensa sisäpuolella.

Olympialaisten mainoskentälle on siis kilpailevien brändien, kuten Pepsin tai MasterCardin, turha edes yrittää saada jalansijaa, koska saman alan kilpailevat suuryritykset ovat jo ottaneet paikkansa. Samalta markkina-alueelta, kun ei voi olla kahta sponsoria. Olympialaisten yhteydessä saavat mainostaa vain viralliset yhteistyökumppanit, jotka rahoittavat puolestaan olympialiikkeen toimintaa käsityksemme ylittävillä summilla. Television ja lehdistön rooliksi jää tilanteen ylläpitäminen. Urheilusta itsessään on tullut synonyymi eri yritysten imagolle, televisiovihteelle, kuluttamiselle, sponsoroinnille sekä urheilumarkkinoille, eikä tästä näytä olevan enää paluuta pienempien piirien toimintaan. (Boyle & Haynes 2000, 56.)

Suurten, tapahtumalla rahaa takovien yritysten rooli poliittisinakin vaikuttajina urheilukilpailujen yhteydessä on nähtävissä selvästi. Kilpailuja järjestetään siellä, mistä

löytyvät parhaat markkinat suuryritysten tuotteille ja palveluille. Kansainväliset suuryritykset haluavat ja painostavat päättäjiä antamaan arvokisat tiettyihin maihin saattaakseen omia tuotteitaan ja palveluitaan yhä laajemmin maailman tietoisuuteen. Urheilutapahtumat ovat valtioiden yhteenliittymien, järjestävän maan politiikan sekä kansainvälisten kuluttajamarkkinoiden yhteistoiminnan tuotos. Suurtapahtumien yhteydessä nämä kansainväliset yritykset yhdessä valtioiden kanssa rakentavat uudestaan globaalia kulttuuria ja sen järjestystä. (Tomlinson & Young 2006, 4.)

4

Eat Football, Sleep Football, Drink Coca Cola.

Tämä Coca Colan kuuluisa mainoslause kehitettiin jalkapallon EM-kisojen yhteyteen vuonna 1996. Yritys rakensi mainoksen pelkästään pääkohderyhmää eli erityisesti miehiä ajatellen ja se tiivistää idean markkinoiden ja urheilun yhteistyöstä. (Boyle ja Haynes 2000, 188). Vaikka vielä ei voidakaan puhua maailman muuttumisesta cocacolismiksi, on urheilu ollut edistävänä tekijänä siinä, että ylikansallisten yhtiöiden tuotteita löytyy maailman kaukaisimmistakin kolkista. Globalisaation avulla Bairnerin (2001, 12-13) kutsuma amerikanisaatio on valloittanut maailmaa urheilukentillä samaan tapaan kuin musiikki- tai elokuva-alalla.

Yksi lisäindikaattori muutoksesta, joka kertoo urheilun merkityksellisyyden kasvusta talouden näkökulmasta, ovat urheilumarkkinat. Boyle ja Haynes nostavat hekin esiin jalkapallon MM-kisat Ranskassa 1998, jolloin mediaraportoinnin määrä oli siihen asti volyymiltaan suurinta, mutta niin oli myös taistelu urheilubrändien, Niken ja Adidaksen välillä. Tuolloin Nike toimi Brasilian maajoukkueen sponsorina ja suuren roolinsa sekä rahakkaan sopimuksen myötä pystyi määrittelemään ehtoja maajoukkueen toiminnalle. Yleisesti ottaen nykyisin voidaan puhua kolmikannasta, johon kuuluvat euroja ja dollareita keskenään kierrättävät urheilujärjestöt, sponsorit ja televisiointioikeuksien omistajat. Sponsorit toivovat medialta, niin televisioltakin lehdistöltäkin mahdollisimman paljon näkyvyyttä omille tuotteilleen ja urheilulajit taas tilaa omille tapahtumilleen ja

---

⁴ By the world cup in Korea and Japan in 2002, FIFA's main corporate partners were Adidas, Avaya, Budwiser, Coca-Cola, Fuji Xerox, Fuji Film, Gillette, Hyundai, JVC, KT-Korea/NTT-Japan, MasterCard, McDonald's, Phillips, Toshiba and Yahoo, (fifteen official, general sponsors, more than ever before, paying a total of 290 million pounds for the privilege ranging from between ten to a little over twenty million pounds each). During the olympiad leading into the Athens Summer Olympics in 2004, the IOC's ten major sponsors were Coca-Cola, John Hancock, Kodak, McDonald's, Panasonic, Samsung, Sema, Sports Illustrated, Visa and Xerox – a veritably line up of, predominantly U.S and Japanese global economic power. (s. 6)

sponsoreilleen. Koska urheilu kerää aina ympärilleen massoittain kuluttajia mediakanavasta riippumatta, eivät markkinat voi sivuttaa urheilua bisnesmahdollisuuksien tarjoajana. (2000, 46-48.)

Jos jonkin päätelmän voi suurten urheilutapahtumien myöntämisperiaatteesta tehdä niin sen, että niin sanotut vanhat valtiot eivät enää pysty juuri markkinoiden pienuuden ja talouden vetovoimattomuuden takia järjestämään suurtapahtumia. Kun Peking sai olympiakisat vuonna 2008, uutisoitiin tuolloin laajasti, että nyt olympialiike laajenee myös kehittyviin maihin. Tämän jälkeen eri kisoja on myönnetty Etelä-Afrikkaan, Brasiliaan, arabimaihin ja eri puolille Aasiaa. Onkin helppo nähdä Lontoon olympialaiset 2012 oikeastaan ainoana poikkeuksena. Urheilulajien ja tapahtumien kattojärjestöt tarvitsevat omaa toimintaa rahoittaakseen sponsoreita, jotka tarvitsevat puolestaan uusia ja kasvavia markkinoita. Näitä löytyy pääasiassa enää kehittyvistä maista, joissa myös väestön määrä on vaikkapa vanhaan Eurooppaan verrattuna suuri ja selkeästi kasvussa. Yritysten tuotteille ja palveluille on näissä maissa tarjolla huomattavasti suuremmat markkinat kuin vaikkapa Lontoossa.

Olympialaiset ja muut suuret urheilutapahtumat ovat näyteikkuna globaalissa mediajulkisuudessa. Tämän takia tapahtumien järjestämisestä jopa kilpaillaan ja niin ikään politikoidaan. Vaikka suurtapahtumat ovat merkittäviä järjestäjämaille, ovat ne tärkeitä poliittisia esiintymisareenoita myös osallistujamaille. Tämä nähtiin esimerkiksi Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen itsenäistyneiden Itä-Euroopan valtioiden kohdalla. Näille maille ensimmäistä kertaa olympialaisiin osallistuminen oli osa poliittisen itsenäisyyden ja itsemääräämisen todentamista. Miller (2001) onkin muun muassa väittänyt, että urheilua voi todella ymmärtää vain silloin, kun tunnustaa myös sen taloudelliset ja poliittiset ulottuvuudet (ks. myös Tomlinson & Young 2006, 1-3).

Urheilijatkin käyttävät toisinaan arvokilpailujen areenaa arvojen ja mielipiteiden näyttämönä, vaikka se onkin urheilun omissa säännöissä kielletty. Olympialiikkeessä ja muissa kansainvälisissä urheilujärjestöissä poliittisten mielipiteiden tai kannanottojen ilmaisu on kielletty urheilun integriteetin säilyttämiseksi. Urheilun puhtaus on imago, josta olympialiike haluaa pitää kiinni sen jokaisella osa-alueella. Silti näkisin kuitenkin, että suuryhtiöiden kanssa toimiminen on tietyllä tapaa pyllistämistä kyseiselle säännölle. Urheilukilpailuja ei saa käyttää taloudellisten hyötyjen saavuttamiseen esimerkiksi

ottelumanipulaatioiden kautta eikä myöskään poliittisten päämäärien edistämiseen. (Olympic Charter 2014, 95). Tällaisen säännön luominen kuitenkin juuri osoittaa, millaisina näyttämöinä suuret urheilutapahtumat toimivat poliittisesti niin yksilön kuin yhteisön näkökulmasta ja kuinka vaikeaa on säilyttää järki urheilun, talouden ja politiikan yhtälössä.

4.3 Urheilutapahtumat kansainvälisen politiikan näyttämönä Kiinalle

Taloudellinen kasvu ja nouseva elintaso ovat kasvattaneet kiinalaisten odotuksia maan asemasta kansainvälisesti. Kun Kiina aiemmin kohdeltiin kaltoin, tulisi maa nyt tunnustaa tasavertaiseksi ja vahvaksi länsimaiden rinnalla – osoittavathan talousluvutkin jo sen. Tämä asenne näkyy muun muassa tavassa lähestyä historiaa. Kansallista itsetuntoa halutaan kohottaa liittymällä kansainväliseen yhteisöön niiltä osin, mikä on Kiinan näkökulmasta turvallista. Yksi osoitus kansainvälisen profiilin noususta oli Kiinan hyväksyminen Maailman kauppajärjestön WTO:n jäseneksi vuonna 2001. Myös Kiinassa pidetyt Pekingin olympialaiset 2008 olivat merkki maan asemasta kansainvälisessä yhteisössä. Kiina on juuri se maa, jossa yhteenkuuluvuuden tunnetta niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin rakennetaan juuri yhteisillä juhlilla sekä suurilla urheilutapahtumilla. (Airaksinen 2005, 185. Asikainen 2005, 186.)

Vuoden 2008 olympiaisännyydellä Kiina tavoitteli kansainvälistä näkyvyyttä ja arvostusta. Kiina haki jo vuoden 2000 kisoja, mutta yritys kaatui Yhdysvaltojen vastustukseen. Kansainvälisen olympiakomitean antaman kielteisen päätöksen taustalla olivat huoli ihmisoikeusrikkomuksista sekä ympäristökysymykset, aivan samat asiat, joiden kanssa Kiina joutui painimaan myös vuonna 2008 sekä MM-kisojen yhteydessä 2015. Kiinan näkemys vuoden 2000 kisaan epäonnistumisesta oli kuitenkin Yhdysvaltojen Kiina-vastaisuus, eivät edellämainitut ongelmat. Kiina saikin vuoden 2008 kisat lupaamalla Pekingin olevan vihreä olympiakaupunki. Kun kisat 2001 annettiin Kiinalle, kiinalaisten reaktiot olivat innostuneita. Pekingin kadut täyttyivät juhlijoista ja olympiaisännöys koettiin maan voittona. Olympialaiset nähtiin mahdollisuutena esittäytyä avoimempana maana sekä saada kiitosta taloudellisille onnistumisille. Iskulause ”Uusi Peking, mahtavat olympialaiset” -oli tarkoituksella maltillinen eikä ollenkaan poliittinen. (Asikainen 2005, 195-196.)

Koska Kiina haki jo vuoden 2000 olympialaisia, on niiden merkitys Kiinalle jäänyt usein pettymyksen täyteen hakuprosessin varjoon. Sydneyn olympialaiset olivat nimittäin ensimmäiset, joista kiinalainen media raportoi emämaahan laajemmin kuin muista urheilukisoista koskaan aikaisemmin. Tämä oli nähtävissä niin Kiinan kansallisen TV:n CCTV:n kuin Kiinan tietotoimiston Xinhuan paikanpäälle lähettämien toimittajien määrässä, eri medioihin tehtyjen juttujen koossa, kuinka monella eri tavalla kisoista kansalliset viestimet Kiinaan juttuja tekivät sekä siinä, miten kiinalaiset mediat huomioivat kansansa kiinnostuksen kisoja kohtaan ja kävivät aiheesta vuoropuhelua yleisöjensä kanssa. Erilaista aiempiin kisoihin verrattuna oli myös se, että esimerkiksi juuri Xinhua valjasti toimittajansa ympäri Kiinaa tekemään juttuja kiinalaisurheilijoiden lähtökohdista sekä tiedustelemaan kansan mielipidettä omista urheilijoista. Näin materiaalia syntyi sekä paikallisella tasolla että kansainvälisestä näkökulmasta. (Sun 2002, s. 117-118.)

Sydneyn kisojen aikana Kiinan valtionjohto investoi uutistyon lisäksi jopa viihdepuolelle. Jotta tasapaino poliittisen agendan sekä urheilun merkityksen suhteen säilyisi ja kansalaisten kiinnostus kisoja kohtaan pysyi korkealla. CCTV:llä esitettiin jopa juttusarja, *Glorious China (Guangrong Zhong guo)*, joka keskittyi pelkästään Sydneyn olympialaisiin. Jaksojen nimet kuvaavat menestyssarjan teemoja, urheilun ja maan kulttuuripoliittisen agendan yhdistymistä parhaiten.

- Triumphant return, Beijing residents' warm welcome to our athletes coming home.*
- 1. Exciting moment, The moment of glory and victory of individual athletes when they win gold.*
  - 2. Legends, The emotional world of some of our legendary athletes.*
  - 3. Hope, Young, upcoming stars, who symbolize the bright future of China's sports.*
  - 4. Eternity, Gold medals bring the nation confidence, courage, joy and respect.*
  - 5. Backstage, Unsung heroes who work hard and make sacrifices for the achievements of our athletes.*
  - 6. Ping Bo, Chinese fight hard not just for their own respect and glory but for the dignity and honour of China.*
  - 7. Sydney, The patriotism of Chinese communities cheering our athletes on in Sydney.*
  - 8. Glory, Results of the Chinese team, campaigning for Beijing to host the 2008 Games.*

Wanning Sun (2002, 118-119) toteaakin, että poliittisten ja valtiolle edullisten viestien sisällyttäminen urheilukisojen yhteydessä esitettävissä ohjelmissa tai kirjoitettavissa sanomalehtiartikkeleissa on useisiin muihin maihin verrattuna varsin korkeaa luokkaa Kiinassa. Tämä johtuu osittain mediatalojen omistussuhteesta, jossa valtiolla on iso rooli. Viestimien tehtävä on lähes avoimesti toimia valtion ”kurkkuna ja kielenä”. Sydneyn olympialaiset toimivat kuitenkin esimerkkinä siitä, että vaikka median on toimittava propagandan välineenä, on viestien kuljettava kansalaisille mahdollisimman viihtyisällä ja helposti sulatettavalla tavalla. Kansainvälinen urheilu, mutta erityisesti olympialaiset ovat paikka, jossa voi toteuttaa kaupallista nationalismia. Siinä valtion merkityksen rakentaminen yhdistyy Kiina-logoilla varustettuihin teepaitoihin, joita koko kansa haluaa omien urheilutähtiensä puolesta ostaa.

Koska kiinalaiset viestimet lähtivät paikan päälle Australiaan ensi kertaa kunnolla itse, palveli se myös maan poliittisia ja kulttuurisia lähtökohtia – millaista viestiä kiinalaisille kisoista haluttiin lähettää. Ensi kertaa Kiinan ei tarvinnut turvautua kansainvälisten uutistoimistojen tarjontaan. Vaikka olympialaiset kuuluivatkin kategoriaan ”kansainvälinen mediatapahtuma”, synnyttivät kiinalaiset viestimet nyt ensi kertaa omaa ideologiaansa urheilu- ja olympia uutisten sisältöihin. Samalla laajempi lähestymistapa, kolumnit, ennakkoanalyysit, jälkilähetykset ja tarinat kansalaisten tunnelmista lähensivät kiinalaisia oman maansa urheilijoiden kanssa. (Sun 2002, s. 117-118.)

Sunin mukaan Sydneyn olympialaisten laajalle uutisoinnille olikin selkeät syyt. Sun menee päätelmissään jopa niin kauas, että yhdistää Sydneyn valinnan vuoden 2000 olympiaisännäksi Kiinan häpeään vuoden 1989 Tiananmenin aukion tapahtumista. Sun toteaa, että Sydneyn valinta oli nöyryytys Kiinalle, joka halusi nimen omaan puhdistaa mainettaan kansainvälisessä yhteisössä vuoden 1989 tapahtumista. Tappio Sydneylle oli isku valtion uskottavuudelle etenkin sen omien kansalaisten edessä. Kiina ymmärsikin käyttäen vuoden 2000 kisoja hyväkseen hakiessaan vuoden 2008 olympialaisia. Kilpailukykyinen kultamitalien määrä Sydneystä tekisi Kiinasta merkittävän toimijan pääareenalla eli itse urheilukentillä ja tämä parantaisi maan mahdollisuuksia uudessa hakuprosessissa. Menestys kasvattaisi samalla kiinalaisten isänmaallisuuden tunnetta niin manner-Kiinassa kuin kiinalaisissa yhteisöissä muualla maailmassa. Näin Kiina saisi hakuprosessissa tukea myös muista valtioista. Yhdellä iskulla oli siis mahdollista parantaa

imagoa kansainvälisesti, syventää kansan yhtenäisyyttä ja rodullista ylpeyttä kiinalaisuudesta sekä vahvistaa uskoa valtiojohtoon. (Sun 2002, 120.)

Sydneyn olympialaisten aikana Kiinassa myös nähtiin, mitkä maat ovat sen liittolaisia kansainvälisellä näyttämöllä ja mitkä eivät. Osa maista uutisoi kiinalaisurheilijoiden menestyksestä Sydneyn olympialaisissa positiivisemmin kuin toiset. Kiinalaiset itse kokevat, että vuoden 2000 olympialaiset osoittivat kiinalaista päättäväisyyttä ja eräänlaista sisu-henkeä paremmin kuin mikään muu tapahtuma aikaisemmin. Sunin tutkimuksen mukaan kiinalaisurheilijat voittivat olympiakultaa juuri silloin, kun mahdollisuudet voittoon näyttivät kaikista huonoimmilta. Kiinassa ikään kuin huomattiin, että ulkomaisilla urheilijoilla ei ole erityisiä supervoimia, vaan myös kiinalaisten menestyminen on mahdollista. (Sun 2002, 124.)

Urheilua onkin Kiinassa verrattu niin sanotusti taisteluun ja voittamiseen tilanteessa, jossa Kiina ei ole sotatilassa. Urheilu mahdollistaa ”me vastaan muut” -ajattelun, ja tämä sopii Kiinan valtiojohdolle. Olympialaiset ovat suurin, kaunein ja näkyvin tapahtuma sellaisen tilan luomiseen, jossa valtiot asetetaan vertauskuvalliseen kontekstiin. Kaikki tämä toimii, koska kyse on viihteestä. Jopa Kiinassa urheilu on useimmiten etupäässä valtion hyödyntämää draamaa kuin esimerkiksi pelkkää puhdasta politiikkaa. Kiinassa siis ymmärrettiin, että onnistuminen Sydneyn olympialaisten kilpailutapahtumissa, olisi tehokkain propagandaviesti kansainväliselle yhteisölle Kiinan sopivuudesta kisaisännäksi 2008. Kiina myös tiesi, että sillä on hyvät mahdollisuudet menestyä kisoissa USA:n ja Venäjän rinnalla, ja että menestyksen voisi helposti kääntää poliittiseksi speaktaakkeliksi sekä kotimaassa että ulkomailla. Urheilun ja politiikan yhdistäminen puolestaan toimisi Kiinan valtiojohdolle pääomana erilaisten pienempien tavoitteiden saavuttamisessa, jonka huipentumana olisivat juuri vuoden 2008 kisat. (Sun 2002, 125-126.)

Kun Kiina lopulta sai vuoden 2008 olympialaiset, Pekingin kisat kaikkine siihen liittyvine hankkeineen tarjosivatkin sisäpoliittisesti yhteiskunnallisen huomion kiinnittymisen erilaisten asioiden hoitamiseen. Näitä olivat muun muassa vessojen uudenaikaistaminen ja metrolinjojen rakentaminen, ja erikoista kyllä, kansalaisten kiinnostus ei kisojen lähestyessä ylettynyt kovinkaan usein sellaisiin epäkohtiin kuten vaikkapa sosiaaliturvan heikkenemiseen. Jos Kiinaa joissain tilanteissa moitittiin kansainvälisesti, saattoi valtion johto kääntää kommentit vain yleiseksi Kiina-vastaisuudeksi ja ruokkia maan sisäistä

patriotismia juuri urheilukilpailujen isänmaallisella roolilla. Usein mediassa ilmeni myös arvioita, joiden mukaan Kiinaa ei kohdeltaisi samanlaisena urheilumaana kuin muita. Kiinalaisten urheilijoiden suoritusten yhteydessä huomio kiinnittyisi poliittisiin asioihin eikä pelkästään urheiluun. Olympialaisten yksi tärkeimmistä tehtävistä oli kuitenkin kiinnittää maailman huomio Kiinan saavutuksiin ja osaamiseen ihmisoikeusloukkausten ja sananvapaussyytösten sijaan. Kaiken kaikkiaan Pekingin olympialaiset saivat kaksi vertausta osakseen. Toisten mielestä ne olivat Korean ja Soulin kisojen (1988) kaltainen demokratian vauhdittumisen ja avoimuuden askel, toisten mukaan Berliinin vuoden 1936 kisat, joissa Adolf Hitler halusi osoittaa Saksan voimaa. (Asikainen 2005, 196-197.)

Historian taustaan peilaten Kiinalla on niin sanotusti oma perimä ja tavat valjastaa urheilu politiikan ja nationalismin käyttöön. Ei siis ole sattumaa, että Peking hankki itselleen kesäolympialaisten 2008 jälkeen ensin yleisurheilun MM-kisat 2015 ja sen jälkeen vielä talviolympialaiset 2022. Se, mikä suurikisojen poliittisista vaikutuksista on vielä jäänyt mainitsematta on, että nationalismin avulla myös tietyt ryhmät voivat vahvistaa omaa asemaansa kansallisvaltion sisällä. Esimerkiksi kun Kanadan jääkiekkomaajoukkue voittaa maailmanmestaruuden, se vahvistaa englantia puhuvien kanadalaisten itsetuntoa suhteessa ranskaa puhuviin. (Bairner 2001, 18.) Koska Kiinassa Peking käy jatkuvaa arvovaltakamppailua itsehallintoalueidensa kanssa, voi MM-kisa- tai olympiajärjestelyt muiden suurtapahtumien ohella nähdä eräänlaisena Kanada-vertauksena, jossa Peking haluaa osoittaa pääkaupungin mahtia, ei pelkästään ulkovaltojen suhteen vaan myös suhteessa muihin maan suurkaupunkeihin ja itsehallintoalueisiin. Toki sivuhuomautuksena on pakko todeta, että kaikilla kansallisvaltioilla tai suurkaupungeilla, jotka haluaisivat osoittaa suuruuttaan, ei ole samanlaisia mahdollisuuksia tehdä sitä urheilun muodossa kuten vauraalla Kiinalla.

Polittisena näyttämönä urheilukilpailut Kiinassa voisi summata siten, että suurkisojen avulla Kiina saa kaipaamaansa huomiota ja tunnustusta. Kiina kokee, että sitä on historian saatossa kohdeltu kaltoin ja epäoikeudenmukaisesti. Maan nationalismin aatteeseen liittyy vaatimus menneiden hyvittämisestä ja Kiinan nykyisen suuruuden tunnustamisesta. Eikä tunnustaminen tässä kohtaa tarkoita valtiollista tunnustamista, vaan nimen omaan aiemmin mainittua huomioon ottamista. Kiinan valtionjohto näkee, että juuri suurkisojen myöntäminen ja kansainvälisen huomion saaminen on osa sen arvon palauttamista. (Asikainen 2005, 198.)

4.4 Median rooli ja rajoitteet Kiinassa

Sanotaan, että valtion identiteetin rakentamisen keskeinen väline on nykyisin media (Siebenberg 2009, 9-10, Paaden 1998, 215 mukaan). Median rooli todentuu sen tuottamassa todellisuudessa, koska asioita on mahdotonta tarkastella täysin objektiivisesti. Median keskeinen tehtävä identiteetin rakentamisessa, on luoda yhteistä historiaa ja vahvistaa yhteisyyttä vallitsevista arvoista. Media vahvistaa säännöllisesti kansalaisten yhteisyyttä kertomalla sallitun ja sallimattoman, tutun ja vieraan rajat. Median esittämät tapahtumat isoista urheilukilpailuista suurmiesten hautajaisiin ovat merkityksellinen identiteettien lujittamisen keino ja merkitys itsessään on puolestaan näkyvyytensä ja nopeutensa johdosta noussut. (Kivikuru 2000, 22, 42 – 43.)

Kiinassa kansalaisten yhteisyyden vahvistaminen nojaa edelleen vahvasti valtiolliseen toimintaan, vaikka ihmisten vapaus median käytön ja kulutuksen suhteen on vapautunut merkittävästi. Autoritäärinen, kuria pitävä valtio kuitenkin häilyy koko ajan taustalla, eräänlaisena selkänojana, jos lisääntyneet kansalaisvapaudet alkavat johtaa johonkin ei-toivottuun, kuten kansannousuun. Sen jälkeen, kun talouskasvu pääsi Kiinassa todelliseen lentoon, medialta on vaadittu positiivisen suunnannäyttäjän roolia. Median avulla kouluttamattomille suurille kansanosille saadaan tietoa uudesta modernista ideologiasta, jonka kaupunkilaiset keskiluokkaiset Kiinassa ovat jo sisäistäneet. (Donald & Keane 2002, 6-7.)

Kansallinen identiteetti onkin mediassa melko näkyvässä osassa. Media kertaa kansalliseen muistiin kuuluvia tapahtumia ja henkilöitä kansallisena rakennustarinana. Sodan, urheilusaavutukset ja erilaiset sankarit ovat tarinan ydin, jossa identiteettiä vahvistetaan toiston avulla ja erontekoja korostetaan. Toisaalta media pyrkii luomaan kansallista identiteettiä myös nyky-yhteiskunnassa, ettei koko kuva olisi rakentunut vain menneisyyden varaan. (Tapper 2000, 228 – 229, 233.) Kansallisen identiteetin rooli näkyy siis myös ajankohtaisissa tapahtumissa, tässä tapauksessa maailmanmestaruuskilpailujen uutisoinnissa.

Boylen ja Haynesin mukaan (2000, 22-23.) media, ja etenkin televisio, lisää urheilun tärkeyttä, koska dokumentoituna urheilutapahtumien historia on helpommin käsiteltävissä ja tuolloin se kasvattaa urheilun merkitystä ihmisten elämässä. Tätä on edesauttanut se, että media on muuttunut pelkästä jaetusta tiedosta massojen kulttuuriksi. Kyseessä ei kuitenkaan ole yksisuuntainen kehitys siten, että vain medialla olisi vaikutusta urheilun kuluttamisen lisääntymiseen, sillä urheilutapahtumat niin ikään ovat kehittäneet median muokkautumista urheilulle sopivaan suuntaan. Median ja kulttuurin kuluttaminen onkin usein sosiaalinen tapahtuma tai teko, joka tapahtuu pääasiassa ihmisten vapaa-ajalla. Maon valtakaudella vapaa-aika tuli käyttää kurinalaisen ja terveen kansan ylläpitämiseen. Nykyisin Kiinassa vapaa-ajalla kulttuurin ja median kulutuksen suhteen on olemassa valinnanvapaus ainakin tarjolla olevien mediasisältöjen suhteen. (Donald & Keane 2002, 9.)

Kiinassa institutionaaliset elimet, kuten valtion ministeriöt, ovat tärkeässä asemassa, kun puhutaan mediayhtiöiden hallinnasta tai johtamisesta. Kiinan mediakentässä politiikka hallitseekin keskeistä osaa. Suurin kiistan aihe on edelleen median kontrollointi, josta Donald ja Keane (2002, 12-13) käyttävät termiä kulttuurinen despotismi. Sillä viitataan niin median tuotannon, jakelun kuin informatiivisen sisällön monopoliasemaan, joka valtiolla muutamia poikkeuksia kuten esimerkiksi Hongkongia lukuun ottamatta Kiinassa on. Media-alan tekninen kehityskin eteni Kiinassa tarpeen vauhdittamana – propagandakoneiston piti pyöriä tehokkaasti ja pysyä edes jollain tapaa mukana muuttuvassa mediamaailmassa. Toki Donald ja Keane korostavat, että massayleisöt propagandan käyttöön eivät ilmaannu pelkästään siitä, että yleisöä tarvitaan.

Viimeisen reilun kymmenen-kahdenkymmenen vuoden aikana kiinalainen mediamaisema onkin osoittanut siirtymistä kohti globaalia kuluttajalähtöistä lähestymistapaa. Jo pitkään Kiinassa on nähty niin lehdissä kuin TV:ssä mainoksia länsimaisten suuryritysten kuten Coca-Colan tai vaikkapa KFC:n tuotteista. Ilmoille on jopa heitetty ajatus, että muutos on pohja kuluttajavallankumoukselle. Jos tällä viitataan mediassa tapahtuvaan vallankumoukseen, niin kommunistinen puolue sitä tuskin sallii. Täysin kulutustietoinen malli muilta osin on Kiinassa jo valloillaan ja kiinalaisista onkin tullut hyvin bränditietoisia. Kiinassa on siirrytty pamflettien aikakaudesta, julisteisiin ja sanomalehdistä televisioon. Mediayleisö on kuitenkin aina yhtä massaa ja massojen hallitsemisen avuksi on löytynyt myös oikeanlainen teknologia. (Donald & Keane 2002, 8.)

Redl ja Simons (2002, 18-19) linjaavatkin, että millään muulla alalla politiikka, markkinat ja mainostajat sekä yleisö eivät ole niin tiiviisti liittyneet yhteen ja tulleet esitetyiksi julkisuudessa ihmisille kuin kiinalaisessa mediassa. Kiinan perustamisen alkuajoista lähtien eli vuodesta 1949, media-alalta on vaadittu nopeaa ja hienovaraista toimintaa poliittisten suuntausten pienimpiinkin muutoksiin, vaikka kommunistisen puolueen keskeistä suuntausta on yhtä aikaa tullut pitää yllä. Koska taloudellinen kasvu on Kiinassa ollut nopeaa, on oletettavaa, että perustavanlaatuisia muutoksia mediakentässä tapahtuu vielä vuosikymmentenkin jälkeen. Esimerkiksi kiinalainen TV on pysynyt hyvin mukana teknisessä kehityksessä ja vaikka mainostelevisio on tullut mukaan medianäyttämölle, on jokainen toimija ja mediatalo edelleen tiukasti valtion kontrollissa sekä propagandan käytettävissä. Pitkään tilanne olikin se, että ulkomaisten televisio- ja tuotantoyhtiöiden kanavat ja ohjelmat näkyivät Kiinan suurimmissa kaupungeissa vain hotelleissa. 2000-luvun alun menestynein TV-yhtiö, Beijing TV sai valiolta tukea, vaikka taloudellista apua se ei olisi tarvinnut. Tämän on katsottu olleen symbolinen merkki tiiviistä suhteesta mediayhtiön ja puolueen välillä. Toisaalta toimintatapa itsessään ei vielä tarkoita viestintäyhtiön olevan pelkästään valtion hallinnassa. Esimerkkinä tästä Suomi, jossa verorahoitteinen Yleisradio ainakin yrittää olla puolueeton. (Redl & Simons 2002, 21.)

4.5 Median roolista Hongkongissa

Koska Manner-Kiinan ja Hongkongin erityispiirteet niin taloudellisesti, poliittisesti kuin kulttuurillisestikin ovat varsin erilaiset, suhde hallintokaupunki Pekingin ja itsemääräämisoikeuksilla varustetun Hongkongin välillä ei ole täysin mutkaton. Hongkongin status globaalina, ainakin osittain demokraattisena alueena, jonka taloudellinen menestys ulottuu historiassa paljon Pekingiä kauemmas, tuo kahden hallinnon välille omat hankaluutensa, joilla on myös vaikutusta media-alaan ja median rooliin. Yksinkertaistettuna Peking haluaisi saada Hongkongista ideologisen otteen – tosin huonolla menestyksellä. Todettava tosin on, että Pekingin ja manner-Kiinan taloudellinen nousu on edesauttanut näiden kahden alueen yhteistyön lisääntymistä, sillä Hongkongissakin koetaan, että mahdollisuuksia hyötyä on. (Pang 2002, 54-56.)

Vaikka Pekingin ja Hongkongin alueen medianäkymissä on paljon karikoita, on tietynlaista yhdentymistäkin nähtävissä. Vuoropuhelu manner-Kiinan ja hongkongilaisen median välillä on entistä tärkeämpää. Tämä siksi, että huolenaiheet liittyvät tällä hetkellä ulottuvuuksiin, jotka ilmaantuivat, kun Hongkongista tuli osa Kiinaa. Hongkongin liberaalimpi viestintäkulttuuri kun tulisi Pekingin mukaan kuitenkin nähdä osana kiinalaista mediakenttää. Kyseenalaista onkin, kuinka vahvana Hongkong pysyy? Vaikka Hongkongin hallinto on itsenäinen, ei sen omaa päätösvaltaa ole demokraattisesti hyväksytty, vaan se on olemassa Kiinan hallintokoneiston siunauksella. Tämä sama valtiojohto on myös taannut Hongkongille varsin korkean media-autonomian. Koska Kiina kunnioittaa ”yksi valtio, kaksi toimintamallia” -periaatetta, ei se myöskään ole puuttunut suuressa mittaluokassa hongkongilaisten mediatalojen toimintaan. (Fung & Ma 2002, 67.)

Tästä ei tietenkään voi olla täyttä varmuutta ja hongkongilaista mediakenttää olisi pitänyt seurata vuosia, jotta voisi nähdä, millaista liikehdintää siellä on. Nousevatko edes jossain määrin esiin kommunistisen puolueen yritykset kahlita hongkongilaista mediaa ja sen laajempaa sananvapautta? Vaikka täydellistä kuvaa Hongkongissa toimivien mediatalojen vapauksista on mahdoton saada, voi jälleen kuitenkin todeta, että asema on erilainen kuin mannerkiinalaisilla mediataloilla. Yksi näkökulma asiaan on myös se, että Hongkongilaiset viestimet ovat mahdollisesti luoneet painetta sallivamman kiinalaisen median suuntaan sekä tarjonneet jo vuosia alustan kiinalaisen ja länsimaisen median vuoropuhelulle. Kiinalla on ikään kuin Hongkongin kautta ollut edes pieni ikkuna, jonka kautta viedä kiinalaista viestiä länsimaihin.

5. TUTKIMUSAINEISTO

5.1 China Daily

China Daily (中国日报, Zhōngguó Rìbào) on Kiinassa ilmestyvä, pääsääntöisesti Pekingistä käsin toimitettava englannin kielinen sanomalehti, joka perustettiin kesäkuussa vuonna 1981. Lehteä julkaistaan maanantaista lauantaihin ja se on pääosin suunnattu Kiinassa asuville ulkomaalaisille. Lehden tavoitteena on kuvata Kiinaa ja kertoa kiinalaisia uutisia ulkomaalaiselle yleisölle. Se myös esittelee valtion poliittista linjaa lukijoilleen.

Kyseessä ei siis ole Kiinan kommunistisesta puolueesta riippumaton lehti. Suurin osa sisällöntekijöistä on kiinalaisia. China Daily:n internetsivut avattiin vuonna 1995 ja lehti nousi heti yhdeksi maan suosituimmista verkkojulkaisuista.

(https://en.wikipedia.org/wiki/China_Daily, viitattu 9.2.2017.) Taitoltaan ja ulkoasultaan China Daily on kuten mikä tahansa länsimainen sanomalehti, josta esiin nousevat myös kansainvälisten uutistoimistojen pikku-uutiset ja faktaboksit. Ulkoisesti lehti antaa itsestään erittäin länsimaisen kuvan.

Lehden omilla sivuilla China Daily sanotaan olevan Kiinan ääni globaalin maailman näyttämöllä. China Daily on siis kansallisista asioista kirjoittava englannin kielinen lehti, jonka kansainvälinen jakelu on lehden antamien tietojen mukaan noin 900 000 kopiota. Jakelusta noin 600 000 kopiota lähetetään ulkomaille. Painetulla lehdellä on lukijoita 45 miljoonaa ja internetin kautta lehteä luetaan maailman laajuisesti. Lehden verkkosivuilla kerrotaan tilasto-osuuden jälkeen, että China Daily on yksi useimmin lainatuista kiinalaisista medioista muualla maailmassa. China Daily tuottaa uutisia Kiinasta ja maailmalta yhdeksään eri printtiversioon sekä digilehdeksi. Kohderyhmänä on lukijoita eri yhteiskuntaluokista, mutta erikseen on mainittu diplomaatit, kansainvälisten organisaatioiden edustajat, kansainväliset toimittajat sekä ulkomaalaiset turistit. China Daily julkaistaan myös Hongkongissa, Yhdysvalloissa, Kanadassa, joissain Euroopan maissa, Aasiassa, Afrikassa ja latinalaisessa Amerikassa – toisin sanoen ympäri maailman. Painoksia jaetaan paikallisille hallintoelimille, lähetystöihin ja konsulaatteihin, yliopistoihin, talouden instituutioihin, ylikansallisten yhtiöiden pääkonttoreihin ja hotelleihin. (http://www.chinadaily.com.cn/static_e/printmedia.html, viitattu 9.2.2017.)

Yhteistyöstä ja kumppaneista lehden nettisivuilla kerrotaan, että kaikki lehden tiedonvälitys huomioon ottaen China Dailylla on neljä miljoonaa kuluttajaa ja sen rinnalla tuotetaan myös kuukausittain ilmestyvää China Watch -julkaisua. Se jaetaan miljoonille, lehden omaa ilmaisua lainatakseni, korkea-arvoisille lukijoille. China Daily tekee myös yhteistyötä yli 40 mediaorganisaation kanssa. Siinä joukossa ovat muun muassa Washington Post, The Wall Street Journal, The Daily Telegraph ja the Guardian. China Daily on myös Asia News Networkin perustajajäsen. Siihen kuuluu 21 valtavirran uutisorganisaatiota 19 eri Aasian valtiosta. China Daily:n rooli on sen omien sanojen

mukaan merkittävä, kun puhutaan uutisvaihdosta sekä työntekijäkierrosta eri Aasian maiden kesken. (http://www.chinadaily.com.cn/static_e/global.html, viitattu 9.2.2017.)

5.2 South China Morning Post

South China Morning Post (南华早报, Nánhuá Zǎobào, lyhenne SCMP) on Hongkongissa ilmestyvä englannin kielinen sanomalehti. Se perustettiin vuonna 1903 ja lehden alullepanoijoita ovat Tse Tsan-tai ja Alfred Cunningham. Virallisesti lehden online-versio perustettiin vuonna 1996, mutta internetistä löytyy SCMP:n nettiartikkeleita jo vuodelta 1993. Lehden omistuksen otti tuona vuonna haltuunsa malesialainen suurliikemies Robert Kuok ja hänen perheensä. SCMP:tä on pidetty yleisesti vapaamielisenä ja huomattavasti muita kiinalaisia, englanniksi kirjoitettuja, sanomalehtiä riippumattomampana julkaisuna. Toisinaan lehdessä esiintyy jopa Kiinan kommunistisen puolueen linjaa kritisoivia artikkeleita. Aivan kuten China Dailykin, South China Morning Post mukailee asettelua, joihin länsimaissa olemme tottuneet. China Dailyyn verrattuna SCMP on mahdollisesti vieläkin ”nykyaikaisempi” tarjoten niin internet- kuin printtilehdestään montaa eri versiota jokaisen käyttäjän makuun. Lisäksi SCMP:ltä löytyy laaja kattaus erikoislehtiä, aikakauslehtiä sekä erikseen räätälöityjä mediapalveluita, joiden avulla tilaaja voi määrittää tilauksensa laajuuden.

(https://en.wikipedia.org/wiki/South_China_Morning_Post, viitattu 9.2.2017.)

Lehden nettisivuilla mediatalo kuvailee itseään Aasian johtavaksi sanomalehtien ja aikakauslehtien kustantajaksi. Lehtiyhtiön päämaja sijaitsee Hongkongissa. Huhtikuussa 2016 Alibaba Group hankki itselleen osan yhtiöstä. Alibaba Groupin sanotaan olevan suurin internet- ja mobiiliyhtiö mainosvolyyymeissa mitattuna. South China Morning Post kustannusyhtiön lippulaiva on todellakin South China Morning Post -sanomalehti, joka on kansainvälisesti tunnustettu englannin kielinen julkaisu. Kaunistelematta nettisivuilla kerrotaankin, että lukijakunta koostuu miljoonakaupungin varakkaimmista ja vaikutusvaltaisimmista henkilöistä. Jo vuonna 1903 tehdyn ensimmäisen julkaisunsa jälkeen sanomalehti on saavuttanut itselleen maineen vaikutusvaltaisena ja itsenäisenä

mediatoimijana Hongkongissa, mutta myös muualla Kiinassa ja koko Aasiassa. SCMP:tä voi lukea tavallisena sanomalehtiversiona, mobiilissa, tableteilla tai internetissä. Lehden oman kertoman mukaan sille myönnettiin 200 eri tunnustusta vuosina 2015-2016 sen upean ulkoasun, markkinoinnin ja teknisen kehityksen ansiosta. Yhtiön muita merkittäviä julkaisuja ovat esimerkiksi Sunday Morning Post, STYLE, Destination Macau ja the PEAK. Yhteisomistustensa kautta SCMP:llä on osuuksia myös muista kansainvälisistä mediatuotteista. (<http://corp.scmp.com/about-us/>, viitattu 9.2.2017)

Lehti linjaa nykyisiksi tavoitteikseen tulla maailmallakin tunnustetuksi julkaisuksi, vaikka lähtökohdat ovatkin 1900-luvun alussa olleet vaatimattomat. Yhtiö haluaa tavoittaa ihmiset heidän arkielämässään niin Hongkongissa kuin maailman laajuisesti. Yhtiön lippulaiva eli South China Morning Post -sanomalehti haluaa olla suunnannäyttävä Aasiassa. Tämä siksi, että Kiinan asema maailman eri näyttämöillä kasvaa ja SCMP näkee oman strategiansa mukaan mahdollisuuden olla sillanrakentaja idän ja lännen välillä. SCMP:n fokus pysyy kuitenkin Hongkongin ja Kiinan tapahtumissa. Lehtitalo summaa visionsa seuraavasti:

“Pyrkimyksenä on tuottaa lisäarvoa asiakkaille lisäämällä heidän yleistietouttaan, yhdistää Hongkong, Kiina sekä muu maailma ja pitää yhteyttä näihin kaikkiin eri yhteisöihin sekä olla Hongkongin alueen luotettu media-alusta Kiinassa”.

(<http://corp.scmp.com/about-us/mission-statement/>, viitattu 9.2.2017.)

6. ANALYYSI

6.1 Kuinka paljon Pekingin MM-kisoista kirjoitettiin

Yleisurheilun MM-kilpailut järjestettiin elokuussa 2015 Kiinassa, joka on yksi maailman vanhimmista kirjallisista kulttuureista, jossa retoriikkaa ja kirjoitustaitoa on pidetty arvossa vuosituhansia. Kiinassa on jo pitkään ymmärretty sanojen ja symbolien voima maailmankuvien luomisessa ja ihmisten motivoimisessa. Huolimatta vuosikymmeniä kestäneestä kommunismin ajasta ja kulttuurivallankumouksen yrityksestä hävittää

”feodalismiin” jäänteet, monet klassisen retoriikan teemat vaikuttavat poliittisessa puheessa edelleen. Sille on luonteenomaista myös erilaisten iskusanojen ja käsitteiden laatiminen. (Xing 2000, 4-19.)

Tätäkin pientä pohjustusta silmällä pitäen lähdän siis purkamaan nationalismiin ilmenemistä Pekingin MM-kisojen yhteydessä julkaistuissa artikkeleissa. Pekingin MM-kisoja koskevien artikkeleiden määrä China Dailyssa ja SCMP:ssä oli yhteensä 88. Pekingiläisessä China Daily -lehdessä yleisurheilun MM-kisoja käsitteli 17 päivän aikana yhteensä 49 lehtijuttua. Mukaan on laskettu kaikki MM-kisoja sivunneet artikkelit, olivat ne sitten uutisjuttuja, näkökulmia, taustajuttuja tai kommentteja. MM-kisa-artikkeleista Kiinaa, kiinalaisia tai kiinalaisuutta käsitteleviä kirjoituksia oli yhteensä 18. Artikkelit, jotka oli tehty ulkomaalaisten urheilijoiden kautta, jotka käsittelivät MM-kisoja, mutta niissä ei ollut minkäänlaista kiinalaista näkökulmaa, oli yhteensä 32. Kiinaa koskevat artikkelit jakautuivat yhteisöllisyyttä silmällä pitäen niin, että yksilön kautta kirjoitettuja juttuja oli viisi, yhteisöllisiä 13.

Hongkongilaisessa South China Morning Post -lehdessä Pekingin yleisurheilun MM-kisoja käsitteleviä artikkeleita oli yhteensä 39. Kiinaa tai kiinalaisten urheilijoiden otteita niistä koski yhteensä vain kuusi ja muuta maailmaa 33. SCMP:n kohdalla silmiinpistävää manner-Kiinaa koskevien artikkeleiden vähyyden lisäksi oli se, että juttuja MM-kisoista oli lähes aina vain urheilusivuilla. Pekingin MM-kisat eivät aivan muutamaa poikkeusta lukuunottamatta nousseet etusivuille, uutisiin tai lehden kanteen urheilusivujen pikkujutuiksi aihetta laajemmin mainostamaan. Urheilusivuilla käsiteltiin myös aina ennen yleisurheiluaiheita kansainvälistä urheilua, lähinnä eurooppalaista jalkapalloa, golfia, tennistä tai yhdysvaltalaisia ammattilaissarjoja. Pekingin yleisurheilun MM-kisat eivät siis juttujen määrässä mitattuna olleet SCMP:ssä millään muotoa painopistealueena. Kun erotellaan yksilöä ja yhteisöä koskevat artikkelit Kiinaa käsittelevien juttujen osalta, jakautuu yhteismäärä kuusi siten, että niin yksilön kuin yhteisön näkökulmasta kirjoitettuja juttuja oli molempia kolme. Kaiken kaikkiaan kun laskee yhteen molempien lehtien jakauman Kiinaa ja ulkomaita käsittelevien artikkeleiden välillä, oli Kiinasta ja kiinalaisista kirjoitettu yhteensä 24 juttua, muiden maiden näkökulmasta MM-kisoja käsitteleviä artikkeleita oli 65.

Lehti	Kiinalaisia käsitteleviä artikkeleita (kpl)	Ulkomaalaisia käsitteleviä artikkeleita (kpl)	Kisoja käsitteleviä artikkeleita yhteensä (kpl)
China Daily	18	32	50
South China Morning Post	6	33	39
Yhteensä	24	65	89

6.2. China Daily -lehdestä kerätyn aineiston purku ja tulkintaa

Tässä kappaleessa käyn läpi kaikki tutkimusajankohtana ilmestyneet China Daily -sanomalehdessä kirjoitetut artikkelit kronologisessa järjestyksessä. Otan huomioon vain ne lehdet, joissa on juttuja tai edes maininta yleisurheilun MM-kisoista. Kun tarkastelee China Dailyn MM-kisoista tarjoamien artikkeleiden ajankohtia, on yleisesti niiden sijoittelusta todettavissa, että kisojen ennakointi alkoi melko myöhään eli lähellä kisojen avajaisia. Viikko ennen kisoja, eli avajaispäivää edeltävänä viikonloppuna, ei China Dailyssa kirjoitettu tapahtumasta mitään. Saman viikon maanantaina, kun kisat alkoivat, oli lehdessä taustoittava juttu ja tiistaina ennakot jälleen puuttuivat. Keskiviikkona 19.8., neljä päivää ennen kisojen alkua ilmestyi artikkeli, joka keskittyi vapaaehtoisiin, mutta myös urheilusivuilla oli jo itse urheiluakin koskevia juttuja. Torstaina artikkeli paneutui urheilupolitiikkaan kansainvälisen yleisurheiluliiton IAAF:n puheenjohtajan Sebastian Coen pitämän lehdistötilaisuuden kautta ja tämä on ensimmäinen kerta tutkimusotoksessa, kun yleisurheilun MM-kisat pääsevät China Dailyssa lehden etusivulle. Tekstiartikkeliä ei etusivulla ole, mutta kuvanostomaininta kuitenkin. Päivä ennen kisojen alkua, 21.8. urheilusivuilla on jo paljonkin ennakoitua. Kisojen aikana yleisurheilun MM-kisat pääsevät toisenkin kerran kuvanostona etusivulle ja jutun arvoisesti etusivulla kisoista kirjoitetaan jopa kolmesti. Yleisesti ottaen yleisurheilusta on kirjoitettu joka päivä kisojen ollessa käynnissä ja lajille on varattu urheilusivujen viimeinen sivu, joka on painetussa lehdessä värillinen. Voisi ajatella, että tällä on haettu niin sanotusti urheilusivuille omaa kansilehtityyliä. Jos sanomalehteä alkaa lukea urheilusivujen suunnasta, tulevat yleisurheilujutut vastaan ensin. Viikonloppuisin, jolloin urheilumaailmassa tapahtuu eniten, urheilun rooli on ylipäättään minimaalinen ja palstatilassa mitattuna urheilua on aihealueista vähiten.

Vaikka tutkimuksessa ei ollut alun perin tarkoitus tarkastella missään määrin artikkeleiden kirjoittajia, tulee uutisoijan huomioiminen väkisinkin vastaan. Myös China Daily on käyttänyt usein kansainvälisten uutistoimistojen artikkeleita, joten kansakuntaisuuden identifikaatioita etsittäessä sillä on tietenkin merkitystä, onko jutun kirjoittanut China Dailyn oma toimittaja, Kiinan virallinen uutistoimisto Xinhua vai esimerkiksi AFP (Agence France-press) tai Reuters. Artikkeleiden lähempi tarkastelu myös osoittaa, että kun uutisen kirjoittaja on jokin kansainvälisistä toimistoista, on China Dailyssa ja South China Morning Postissa toisinaan samoja juttuja. Nationalismia on vaikea etsiä esimerkiksi Reutersin jutusta. Toki, jos artikkeli on kirjoitettu Kiinaa ylistävästi, on se voinut olla julkaisuperuste.

Yksi huomio aivan ensimmäisestä tutkimuksen aikana ilmestyneestä julkaisusta on 17.8. tehdyt isot artikkelit Kenian valmistautumisesta Pekingin MM-kisoihin. Nationalismia sen perinteisessä muodossa koko sivun kattavista kahdesta artikkelista on turha hakea, mutta juttujen kirjoittajana on käytetty lehden omaa toimittajaa, joka on tehnyt jutut paikan päällä Keniassa. Kyseessä voi toki olla myös avustaja, mutta erityistä on, että Kenia on ennen kisoja huomioitu näin isosti ainoana maana kaikista. Molempien juttujen otsikot kertovat kaiken oleellisen. *“China helping Kenya go the distance”* ja *A championship legacy built on flexible training methods*. Ensimmäinen otsikko selittää jo itse itsensä. Kyse on siitä, kuinka Kiinan rahakkaat maratonit ovat kartuttaneet kenialaisjuoksijoiden kilpailullista osaamista sekä auttaneet kenialaisjuoksijoita köyhyydestä rikkauksiin. Toisen jutun loppukappaleista löytyy niin ikään avain, miksi Keniasta kirjoitetaan myös kiinalaisesta näkökulmasta mielessä:

“We have not put anything on paper yet but Chinese are our very good friends, not only to the federation but to the nation, too. We are looking forward to signing a partnership agreement to that we can work towards improving the sport.”

Näin kommentoi David Okeyo, Kenian yleisurheilumaajoukkueen varapuheenjohtaja. Mielestäni juttujen avulla Kiina osoittaa, kuinka se on onnistunut saamaan jalansijaa monella eri alueella Afrikassa ja erityisesti Keniassa. On kiinalaisten ansiota tietystä mielessä, että kenialaisella yleisurheilulla menee hyvin – tulevaisuudessa vielä paremmin. Kun tarkastelee China Dailyn myöhempiä artikkeleita ja aihevalintoja, iso kenialaisnosto näyttäytyy ehkä vieläkin erikoisempänä ja ulkopuolisen silmin hämmentävänä. Tietyllä tapaa se toki kaikessa erikoisuudessaan perustelee juuri itsensä. Ei riitä, että Kiinassa

korostetaan omia urheilijoita. Todisteita maan osaamisesta valtion rajojen ulkopuolisella urheilusektorilla on myös hyvä tuoda lukijoille esiin.

Vasta kaksi päivää myöhemmin, 19.8. China Daily ennakoi kiinalaisten omia menestysmahdollisuuksia. Jälleen MM-kisoille on omistettu kokonainen sivu, jossa on kolme toimitettua artikkelia, kansalaiskysely sekä infopaketti kisojen mediapalveluista. Vaikka pääartikkeli on kirjoitettu urheilun näkökulmasta, saavat vapaaehtoisten ylistäminen sekä järjestäjän haastattelu avajaisia koskien lähes yhtä ison huomion. Urheilua käsittelevässä pääartikkelissa muistutetaan Pekingin olympiastadionin eli Linnunpesän aiemmasta kansainvälisestä tapahtumasta, vuoden 2008 olympialaisista. Tuolloin Kiinan yleisurheilun suurin tähti, miesten 110 metrin aitajuoksun hallitseva olympiavoittaja ja maailmanmestari, Liu Xiang epäonnistui kovien paineiden alla eikä pystynyt kilpailemaan loukkaantumisen takia.

“Last time Liu Xiang was overburdened with excessive expectations. I think this time the athletes won't be under as much pressure”, Feng Shuyong, Kiinan yleisurheilumaajoukkueen päävalmentaja.

Myöhemmin on esitetty arvioita, että kaikki oli teatteria eikä Liu juossut, koska epäonnistuminen olisi tiennyt kasvojen menetystä. Liun kohdalla lähes identtinen loukkaantuminen alkuerissä nimittäin toistui Lontoon olympialaisissa 2012. Vuoden 2008 olympialaisissa Kiina saavutti yleisurheilussa vain kaksi pronssia. Feng kommentoi kiinalaisiin kohdistuvia odotuksia myös painottamalla, että Kiinan uintimaajoukkue toimii kaikkien yleisurheilijoiden esikuvana ennen edessä siintäviä MM-kisoja. Kiinalaisuimarit saavuttivat ennen yleisurheilun arvokisoja järjestetyissä, vuoden 2015 MM-kisoissa Kazanissa viisi kultaa, hopean ja seitsemän pronssia. On merkittävä kommentti päävalmentajalta nostaa esiin myös toisen lajin maajoukkue ja sen menestys. On loppujen lopuksi loogista toivoa omalta joukkueelta yhtä hyvää suoriutumista kuin toisen lajin urheilijoilta, mutta urheilumedian edustajana mielestäni tätä näkee ainakin suomalaisessa mediassa verrattain harvoin. Eri osaamista vaativaa urheilulajia ei useinkaan pidetä esikuvana, koska lajien välistä vertailua varotaan. Yleensä esikuvallisuutta haetaan saman lajin aiemmista voittajista tai menestystarinoista.

Vapaaehtoisista kertova artikkeli saman päivän lehdessä toteaa lähinnä faktat kisoissa työskennelleiden vapaaehtoisten määrästä, taustoista ja koulutuksesta, jonka he käyvät

ennen kisoja läpi. Esiin nousevat jälleen vuoden 2008 olympialaiset, jotka toimivat vapaaehtoisten innoittajana. Olympialaiset ovat artikkelin mukaan suurin syy sille, miksi vapaaehtoiset ovat jälleen kerran innoissaan auttamassa muita ja osallistumassa talkoisiin urheilukisojen onnistumisen puolesta. Mielenkiintoisempaa onkin lukea niin sanottu “voxpath” eli kansalaisyksely, joka on tehty juuri vapaaehtoisille ja valittu nelikko on nostettu esiin kuvien ja isojen sitaattien kera. Heistä myös kerrotaan tarkat koulutustiedot sekä positio, jossa he kisojen aikana toimivat.

“If he needs to be efficient, you have to be more efficient. Try to think ahead before he asks.”, Wang Chaoying, taloustieteiden opiskelija ja kisojen pääsihteerin tuleva attasea.

“Every smile on our faces is not just for politeness but demonstrates our confidence in China.”, Yang Yu, arabian kielen pääaineopiskelija ja IAAF:n varapääjohtajan attasea.

“I do this not only because I want to be a volunteer but also because I hope that I can really help someone.” Wang Tianqi, yliopisto-opiskelija, jonka vastuulla ovat yliopistolla majoittuvat vapaaehtoiset.

“I’d like to show off beautiful Beijing and the best image of Chinese volunteers to the guests.”, Lyu Dan, Pekingin yliopistosta valmistunut tohtoriopiskelija, joka toimi vapaaehtoisena jo vuoden 2008 olympialaisissa.

Kun mietitään Kiinaa ja kansalaistunnetta, kaikki vapaaehtoisten kommentit sisältävät yhteisön viestin ja yhteisönä toimimisen tavoitteen. Myös luottamus omaan valtioon sekä kuva, jonka vierailija Pekingistä ja Kiinasta saa, on vapaaehtoisille tärkeä tai ainakin lehdessä annetaan ymmärtää näin. Sanavalinnat vapaaehtoisilta valituissa lausunnoissa ovat usein superlatiivisia ja jonkin toiminnan kuvaamisen äärimmäisiä muotoja: efficient, confidence, best.

Avajaisseremoniasta kertova artikkeli perustelee juuri sen, miksi ympäristö on ollut tärkeässä roolissa koko kisojen saamisen kannalta. Avajaisten päätema oli ympäristö ja noin tunnin mittainen esitys oli rakennettu vain sen ympärille: *“Organizer: Opening ceremony focuses on the environment”*. Kaupungin asukkaat toivovat jatkuvasti ilmansaasteilta vapaita päiviä ja lupaus saastemäärän pienenemisestä on perustelu kansalaisille, miksi kalliit kisat on hyvä kuitenkin järjestää. Ympäristön korostaminen on jälleen signaali myös ulospäin: Maailman suurin saastuttaja Kiina on tosissaan ympäristön

huomioimisen suhteen.

“*Continuing the environmental theme, the medals are shaped as leaves*”, paljastaa Du Xiaoying kirjoittamassaan artikkelissa.

Koska Kiina tosiaan on maailman suurin saastuttaja, ympäristöteema vaikuttaa yhtä aikaa perustellulta sekä suoraan sanottuna huvittavalta. Kivihiihellä pyörivässä korruptoituneessa valtiossa jaettavat lehden muotoiset mitalit ovat todellinen vastakohta talouskasvun myötä maailmaa pyörittävälle valtiolle. Ympäristön merkitystä suurkisojen yhteydessä ei siis pidä väheksyä ja tämä viesti on kulkenut läpi päättäjiltä toteuttavaan portaaseen.

Samassa lehdessä on myös toinen kokonainen sivu, joka on omistettu MM-kisoille. Tämän sivun artikkeleista kaikki ovat kansainvälisten uutistoimistojen kirjoittamia. Yleisimmin China Daily on käyttänyt AFP:tä eli Agence France-Pressea. Toki artikkeleiden valintojen puolesta on mahdollista tutkia nationalismien ilmenemistä, mutta sisältöjen puolesta ei. Ei etenkään silloin, jos lähtökohtana voi pitää sitä, ettei China Daily ole muokannut artikkeleita, vaan julkaissut ne sellaisenaan. Artikkelit käsittelevät sisällön puolesta pelkästään lähestyviä kansainvälisen yleisurheiluliiton IAAF:n puheenjohtajavaaleja sekä yleisurheilussa vuoden 2015 tienoilla alkanutta ja tähän päivään asti jatkunutta dopingsaagaa, jonka lopputuloksena venäläisurheilijat eri lajeissa ovat olleet kiellettyjä osallistumaan arvokisoihin – muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Dopingaihe sekä väistyvän puheenjohtajan, sittemmin lahjus- ja korruptioskandaalin keskellä vellovan, Lamine Diackin haastattelut vaikuttavat näin kaksi vuotta myöhemmin erittäin naiiveilta, mutta tähän vain korostaa sitä, kuinka tärkeää eri ajankuvien tulkinta on. Nämä kaksi aihetta, doping ja IAAF:n sisäiset sotkut, olisivat tosin jo aivan toisen gradun aihe, joten jätetään ne tällä kertaa sivuun.

Ennen MM-kisojen alkua, China Daily kirjoitti kisoista vielä kahteen kertaan uutisoidessaan AFP:n artikkelilla Sebastian Coen valinnan IAAF:n johtoon sekä päivä ennen avajaisia rakentamallaan massiivisella pikajuoksuennakolla. Usain Bolt pääsi lehden etusivulle sekä sivun kokoisena urheilun pääsivulle, minkä lisäksi aasialaissprinttereitä sekä Kiinan joukkueen suosikkeja oli analysoitu toisen kokonaisen sivun verran. Mielenkiintoista kyllä, Bolt artikkelit on kirjoittanut China Dailyn oma toimittaja, mutta Aasian maiden välisestä sprinttikamppailusta tehty juttu on jälleen kerran tullut AFP:ltä. Sama AFP:n juttu on julkaistu myös SCMP:ssa ja seuraavassa osiossa sitä on käsitelty tarkemmin. Boltia koskevat jutut keskittyvät puhtaasti tulosmaiseen urheiluun ja maailman

nopeimpien miesten kohtaamiseen. Koska yleisurheilua ravistellut dopingsaaga alkoi vuoden 2015 kisojen aikoihin, myös Boltilta on kysely kisojen alla näkemyksiä dopingiin liittyen. Kiinalaista näkökulmaa, kansallistunnetta tai edes kotiinpäin vetämistä jutuista ei löydy.

Aasian kovimmat sprintterit -jutun yhteyteen on lisätty infolaatikot myös yleisurheilun maailmanennätyksistä sekä tehty lyhyet analyysit Kiinan suurimmista menestystoivoista ja kansainvälisistä tähdistä. Kiinalaisurheilijoita on nostettu esiin kuusi. Faktaboksit on tehnyt China Dailyn oma toimittaja ja pääosin niissä ymmärrettävästi pelkästään kehuaan kiinalaisurheilijoita ja ennakoidaan heidän mahdollisuuksiaan menestyä kisoissa. Mielenkiintoista kyllä, yksi kuudesta urheilijasta on naisten moukarinheittoon osallistunut Zhang Wenxiu. Hänen esittelyssään kerrotaan avoimesti dopingrikkomuksesta ja sen tuomasta kilpailukiellosta, joka toukokuussa, kolme kuukautta ennen MM-kisoja kumottiin CAS:ssa eli urheilun kansainvälisessä vetoomustuomioistuimessa. Mielestäni on erikoista, että Zhang on ylipäätään valittu listalle ja tausta kerrottu avoimesti. Toki, lyhyen tekstin lopusta löytyy myös selitys positiiviselle dopingtestille ja syy on saastunut ruoka.

Kisojen avausviikonlopun lehdessä on China Dailyn osalta vain kaksi juttua ja niistä molemmat käsittelevät ulkomaalaisia. Jos Boltia ennakoitiin päivä ennen kisojen alkua, nyt on vuorossa jamaikalaisen kovin haastaja, yhdysvaltalainen Justin Gatlin. Jälleen aiheena on doping sekä kisojen dopingtestaus. Kainalojuttu MM-kisoihin liittyen on tehty 10 000 ja 5000 metrin olympiavoittajasta ja maailmanmestarista, brittiläisestä Mohammed Farahista. Kaiken kaikkiaan viikonlopun osalta yleisurheilun MM-kisojen käsittely on todella vaisua. China Daily ei ilmesty sunnuntaisin eikä sen takia kisojen kahden avauspäivän tapahtumista ole ollut mahdollista tehdä printtiin julkaistavia juttuja. Toimittajan näkökulmasta katsottuna lauantain eli avauspäivän lehdessä olisi pitänyt olla isommin ja näkyvämmiin tarinoita, nyt kisat todella alkavat -teemalla. Jos miettii kansallistunteen nostamista, China Daily toimii ennakko-odotusten vastaisesti ja varsin laimeasti.

Maanantaina 24.8. kun kaksi päivää kisoja on jo takana ja miesten 100 metrin odotettu finaalikin juostu, tykittää China Daily vihdoinkin tekstiä kiinalaisella näkökulmalla. Otsikoihin tosin nousee myös kisojen kuningas, Usain Bolt. Etusivulla 100 metrin finaalista on vain kuvanosto kuvateksteineen, mutta jo siinä sanotaan, että Boltin voittamassa finaaliassa kiinalainen teki historiaa pääsemällä ensimmäistä kertaa finaaliin

miesten 100 metrillä. Kiinamielisyttä Su Bingtiania käsittelevässä jutussa löytyy pääasiassa sitaateista.

“The relay race reflects the overall level of a country's strength in sprinting”, Su itse sanoi ennakoiden jo pikaviestikilpailua.

Su siis suuntaa katseensa miesten 4x100 metrin viestiin, jonka hallitseva Aasian ennätysjoukkue Kiina on.

“Team clocked 37,99 to win 4x100m gold at the 2014 Asian Games, breaking the previous Asian record held by Japan for seven years”.

Japani mainitaan viestiä ennakoivissa artikkeleissa joka kerta kisojen aikana. On selvästikin tärkeää, että Kiina rikkoi juuri Japanin hallussaan pitämän ennätyksen.

Jutussa ei unohdeta myöskään ennakossa käsiteltyä Qatarin Femi Ogunodea (kts. SCMP:ta analysoiva kappale). Koska Su ylsi finaaliin ja oli lopulta yhdeksäs, pärjäsi paremmin kuin Ogunode, tuli Susta nyt koko Aasian kultapoika.

“Definitely, he's (Su is) the true Asian sprinting hero and the pride of Chinese athletics. I think he will be the new darling of Asian fans after Liu Xiang retired”, sanoi yleisurheilufani Li Minghao jutun kirjoittaneelle toimittajalle. Juttuun valittu sitaatti kuvastaa mielestäni sitä, että kiinalaisille ei riitä suosion saavuttaminen ja onnistuminen vain Kiinassa, vaan kilpailua käydään koko ajan etenkin muiden Aasian maiden suuntaan. Karkeasti voisi sanoa niin, että länsimaiden päihittäminen tai samalle tasolle nouseminen suurkisojen järjestelyissä ja mitalitaulukossa on tärkeää – olla ykkönen Aasian maiden välisessä kamppailussa on puolestaan vähimmäistavoite. Jutussa kerrotaan myös, kuinka Su on vain vaatimaton maalaispoika, joka on päässyt viimeisen vuoden ajaksi ennen 2015 kisoja yhdysvaltalaisen huippuvalmentajan oppiin. On poikkeuksellista, että valmentaja nostetaan tässä kohtaa esiin, koska kyseessä on yhdysvaltaisaaminen, ei kiinalaisten oma tieto-taito.

Sivulla on myös kaksi miesten 20 km kävelyä käsittelevää artikkelia. Niistäkin löytyy sanavalintoja, jotka puhuvat kiinamielisyyden puolesta sekä korostavat maan menestyspaineita omissa kotikisoissa. Vaikka ennen kisoja valmentaja arvioikin paineiden olevan kiinalaisurheilijoilla nyt pienemmän kuin 2008 kisoissa, ovat kotikisojen paineet yksi toistuva teema kiinalaisurheilijoiden haastatteluissa.

“I was not nervous but I felt some pressure as this competition takes place in China”, kommentoi Wang Zhen 20 km kävelyn hopeamitalin voittamisen jälkeen.

“Racing at the Bird's Nest definitely feels special, with extra pressure. I was very nervous a couple of days before the race and I felt like I couldn't afford to lose”, totesi puolestaan Chen Ding, kilpailussa lopulta yhdeksänneksi sijoittunut kävelijä ja tuohon aikaan hallitseva olympiavoittaja. Hän on Liu Xiangin jälkeen vasta toinen kiinalainen olympiakultaa saavuttanut yleisurheilija.

Chenia käsittelevä artikkeli onkin monella tapaa kaksijakoinen. On vaikea tulkita, yritetäänkö sen avulla selitellä yhdeksättä sijaa paremmaksi, koska 10 joukkoon sijoittuminen kävelyssä ei selvästikään tunnu kiinalaisille riittävältä onnistumistelta. Yhdeksättä sijaa on Chenin kohdalla kuvailtu seuraavasti: *“his worst finish at a major international event”*. Toisaalta urheilijaa myös hieman puolustetaan kertomalla pahoista loukkaantumisista vuoden 2012 jälkeen sekä syytteestä, jonka hän sai väiteltystä tyttöystävältään liittyen seksuaaliseen häirintään. Mielestäni jutussa leivotaan Chenista kuitenkin sankari, sillä edessä siintävät seuraavan kesän Rion olympialaiset, joihin urheilija suhtautuu nöyrästi ja kunnioittavasti.

“I've felt depressed and tired for a long time over the past two years.”

“I am now more determined to come back from the bottom.”

“Training and racing should be separated from my private life, and I know now how to handle it”.

Jutussa on suoraan sanottu, että ongelmat tyttöystävän kanssa pilasivat Chenin maineen ja saivat keskittymisen herpaantumaan urheilusta. Juttu on mielestäni esimerkkitapaus kiinalaisten suhtautumisesta menestykseen eli kyseessä on tulos tai ulos -toimintamalli. Urheilijan täytyy olla erityisen sitoutunut, ei vaan itselleen, vaan myös maalleen. Henkilökohtainen elämä ei saa häiritä omistautunutta urheilijaa.

Neljännän kilpailupäivän anti ei keskittynyt millään tapaa kiinalaisiin urheilijoihin, vaan lehden jutut koskivat ulkomaalaisia tähtiä ja niiden toimittaja oli kansainvälinen uutistoimisto Reuters. Jopa näkökulma, ensimmäinen laatuaan näihin kisoihin liittyen, koski Usain Boltia. Vaikka kiinalaissuoritukset eivät 25. päivän lehteen yltäneetkään, oli China Dailyssa sivun juttu maratonista. Aihe oli valittu tehtäväksi terveys- ja talousnäkökulmasta. Jutun ingerssi:

“China's growing appreciation of healthy lifestyles has seen long-distance running soar in popularity. Millions are now participating regularly and host cities and businesses are looking to exploit a fast-growing new revenue stream.”

Tarina alkaa tavallisesta juoksun harrastajasta Li Zhiqiangista, joka valittiin yhtenä harvoista (220 valittua) starttaamaan yhtä aikaa kymmenen kilometrin kilpailuun oikeiden MM-maratoonareiden kanssa. Idea oli villi ja sai paljon arvostelua osakseen. TV-kuvissa näkyi vain satoja kiinalaisia tuuppimassa ja rynnimässä oikeiden, yli 42 kilometriä urakoivien huippu-urheilijoiden tiellä. Lille mahdollisuus osallistua oli kuitenkin unelmien täyttymys ja hänen kauttaan maalattiin kuvaa kiinalaisen kestävyysurheilun noususta. Vaikka juokseminen varmaankin kasvattaa suosiotaan Kiinassa koko ajan, ei hyvistä kävelijöistään tunnettua maata ole yleisesti pidetty hikiliikkuvaisena kullttuurina. Vanhat kansanperinteet näkyvät vielä puistoissa, mutta nuorisoa kiinnostavat aivat muut asiat kuin kehon ja mielen hyvinvointi. Jutun perimmäinen tarkoitus vaikuttaakin olleen se, että tärkein asia kasvavan urheilulajin kohdalla on kilpailujen vapautuminen vapaille markkinoille – maratoneja saa siis tukea ja kilpailujen rahoituksesta vastata nykyisin muutkin kuin valtionyhtiöt. Jutussa sivutaan myös sitä, miten Kiinassa ollaan vielä aloittelijavaiheessa suuren suosion saavuttaneiden maratonien järjestämisessä. Epämukavia tapauksia on matkan varrella sattunut:

“Beijing 2013 marathon, when some of the male competitors were photographed urinating on the walls of Palace Museum.”

Kuitenkin, tästäkin huolimatta, markkinoilla maratonin arvo Kiinassa nousee. Yhden maratonin sanotaan tuottavan jopa 80 miljoonaa yuania. Kiinalaisuuteen tuntuukin kuuluvan sananlasku, massoissa on voimaa.

“If we can motivate 500 million people to take exercise regularly, as envisioned in the plan, generating 5 million yuan won't be a problem”, Ren Wen Wisdom Sports Groupin puheenjohtaja totesi jutussa.

Jos tiistai oli kiinalaisuuden suhteen eräänlainen välipäivä, keskiviikko 26.8. ei sitä todellakaan ollut. Wang Jianan oli päässyt etusivulle kuvanostoon voittamalla pronssia miesten pituushypyssä tiistaina. Nuorten esiinmarssille, ja jälleen mainitun entisen 110 metrin aiturin Liu Xiangin korvaajille, on valjastettu kokonainen sivu lehden urheiluosiosta.

“He reserved his best show for the Bird's Nest and he did it”, sanoo lehden sivuilla juuri Liu, joka toimi 2015 MM-kisoissa TV-komentaattorina.

Juttu jatkuu jälleen muistelemalla Liun omaa, shokkihoitoa katsojille tarjonnutta esitystä vuoden 2008 olympialaisissa.

“I think he (Wang) did a great job. His performance has left an indelible mark

on the history of Chinese sports in general”, Liu jatkoi.

Jos tästä hakee nationlismien sävyjä, niitä kyllä löytyy. Urheilu tuottaa elämyksiä ja Liu Xiangin mukaan esimerkiksi aiemmin mainittu Su Bingtian on jo juossut itsensä historian kirjoihin yltämällä finaaliin 100 metrin kilpailussa. Liu on käyttänyt ilmaisua, Su on jättänyt pysyvän jäljen kiinalaisen urheilun historiaan. Miksi näin on, sen kertoo Feng Shuyong, Kiinan joukkueen päävalmentaja:

“He’s proven that Chinese athletes can be competitive in events that we never thought we could accomplish.”

Kiinalaisten nousevaa mahtia korostaa jutussa lisäksi myös Kiinan ulkopuolelta mukaan otettu sitaatti Justin Gatlinilta, vuoden 2004 sadan metrin olympiavoittajalta ja Pekingin MM-kisojen hopeamieheltä.

“He’s set an example for Chinese athletes to be able to take on the world... and show pride for their country”.

Sun lisäksi kunniaa Kiinalle tuovat myös pituushyppääjät Li Jinzhe, kilpailun 5. sekä pronssia hypännyt Wang Jianan. Mielenkiintoista kyllä, myös China Dailyssa on huomattu ja ainakin varovaisen ilolla otettu vastaan modernin ajan kiinalaisurheilijat. Heidän on sanottu olevan uuden ajan esikuvia ja tätä mieltä he ovat myös itse.

“We are more independent in our thinking and more active in showing off our character”, sanoi juuri Li Jinzhe.

Erikseen jutussa on mainittu, että Li on värjännyt tukkansa punaiseksi ja käyttää korvakoruja. Myös hänen luonnettaan on kuvailtu hyvin ulospäinsuuntautuneeksi, joten kiinalaisessa mittakaavassa hänen voisi todella tulkita olevan uuden aallon nuori urheilija. Tulkitsen Lin kommentin rohkeaksikin ulostuloksi ja rohkeasti se on julkaistu myös lehdessä. Kainalojutussa on käsitelty myös talouspuolta nousevien tähtien kohdalla, mikä alleviivaa rahan merkitystä kiinalaisten identiteetin muodostajana ja kansallisen ylpeyden aiheena. Mitään erityistä jutussa ei ole, vaan lähinnä siinä on todettu uusien tähtien saapuvan Liu Xiangin tontille markkinamielessä. Lehdessä on myös kokonaan toinen sivu koskien edellisen päivän yleisurheilusuorituksia, mutta jutut käsittelevät pelkästään muun maalaisia urheilijoita ja ovat kansainvälisten toimistojen kirjoittamia.

Torstain lehdessä seuraavana päivänä kaikki jutut MM-kisoihin liittyen ovat tuleet toimistoilta, Reutersilta ja AFP:ltä. Reutersin jutut koskevat kenialaisia, AFP:n juttu jatkoi siitä, mihin lehden oman toimittajan kirjoittama artikkeli edellisenä päivänä jäi.

“New generation leaps into global contention.” Näin sanoo jutun otsikko. Samalla tämän oman työni edetessä olen joutunut pohtimaan uutistoimistojen tuottaman materiaalin arviointia. Löytyykö sieltä perikiinalaista kansalaistunnetta tai auttaako se luomaan Kiinasta parempaa kuvaa englanniksi kiinalaista sanomalehteä lukeville? Uutistoimistojen tuottama juttumäärä päivässä, arvokisojen aikaan, on sen verran suuri, että sillä täyttäisi vaikka kokonaisen lehden. Siinä mielessä ainakin valintakriteereiden etsiminen jutun julkaisulle on perusteltua. Kyseinen AFP:n juttu ainakin kertoo kiinalaisurheilijoista vain positiivisia asioita.

AFP:n kirjoittama artikkeli Kiinan uudesta sukupolvesta on jo kolmas laatuaan eikä tuo esiin mitään uutta. Myös tämän artikkelin aloitus on tehty Liu Xiangin kautta ja palattu vielä kahden päivän takaiseen miesten pituushyppykisan huumaan, kun kolme kiinalaista hyppäsi loppukilpailussa ja miehitti sijat 3-5. Suomalaisessa mediassa on erittäin harvinaista, lähes täysin poikkeuksellista, julkaista sisällöltään ja sanomaltaan identtinen artikkeli kahtena päivänä peräkkäin. Niin ei tehtäisi, vaikka huomion haluaisi kiinnittää suomalaisten ulkomaisessa mediassa saamaan ylistykseen. Sellainen juttu tehtäisiin sitten ulkomaalaishuomio näkökulmasta: Suomalaiset valloittaneet palstatilaa kansainvälisessä lehdistössä. Tämän jutun rakenne on siis erittäin samankaltainen aikaisempiin verrattuna, sillä myös ulkomaalaisvalmentaja Randy Huntington mainitaan. Juttu keskittyy kiinalaisten yleisurheilussa saamaan uuteen rohkeaan asenteeseen, jota Liu Xiangin menestyksestä huolimatta ei ole aikaisemmin vielä ollut nähtävissä. Kiinalaiset eivät ole uskoneet onnistuvansa yleisurheilun arvokisoissa, mutta nyt asia on toisin. Otteet ovat AFP:n leipätekstistä, jotka perustelevat esimerkkeinä sen, miksi juttu on julkaistu torstain China Dailyssa.

“Although with surprising to fans, the long jump performances were not wholly unexpected within China's track and field fraternity.”

“It took some time to Huntington's pupils to develop the belief that they could compete with the world's best.”

“If Wang, Gao and Li were lacking in confidence, it sure didn't show on Tuesday.”

“Greg Rutherford (pituuskisan voittaja), who knows something about the pressures of competing in front of a raucous home crowd, was impressed by how they handled the moment.”

Perjantaina 28.8. China Dailyssa on MM-kisoista asiaa vain puoli sivua. Kaksi juttua ja yksi kuvanosto, joka saa lukijan ymmälleen. Kuvanosto on Zhang Wenxiusta, joka juuri edellisenä iltana voitti naisten moukarinheitossa hopeaa omalla kauden ennätyksellään. Avauslauseessa on käytetty verbiä vielä preesens muodossa, *competes*, ei imperfektissä, *competed*. Ensialkuun lukijalle jää siis kuva, että ennen Zhangin lopullisen sijoituksen ratkeamista lehti on mennyt jo painoon ja toimitukselle on tullut kiire. Tätä outoa toimintamallia puoltaa myös AFP:n juttu Kenian Julius Yegosta, jonka keihäskullasta oli jo artikkeli edellisen päivän lehdessä. Miksi uutisoidaan vanhaa ja miksi Kiinan oma menestystarina naisten moukarissa ei ollut saanut suurempaa mainintaa eli kunnollista artikkelia lehden urheilusivuilla? Vaikea kuvitella, että se johtuisi Zhangin dopingtaustastakaan, koska China Daily käsitteli sitä jo aiemmin avoimesti. Myös AP:n eli Associated Pressin juttu koskee kaksi päivää vanhaa naisten seiväshyppykilpailua keskiviikolta. Tässä kohtaa China Dailyn toimintamalli uutisoinnissa on erittäin vanhanaikainen.

Viikonlopun lehdessä tilanne on jotenkin käsittämättömällä tavalla kuitenkin korjaantunut ja heti lehden etusivulla on artikkeli Liu Hongista ja naisten 20 km kävelystä, josta Kiina otti kisojen kultamitalinsa. Juttu tarjoileekin nationalismin näkökulmasta paljon. Alkuun Liuta ylistetään.

“Liu Hong lived up to the huge expectations and won the first gold medal for China...”

Sen jälkeen muiden lajien mitalistiurheilijat saavat osakseen kritiikkiä, koska kotiin on tullut vain mitali, ei kultamitalia.

“The pressure of bagging gold for the host in Beijing proved too heavy to handle, as team China has seen its quest on winning in such events as men's race walking, long jump and women's shot put come crashing down amid the thunderous yet intimidating cheers from the home crowd at the Bird's Nest.”

Tietenkin suomalaista alkaa väkisinkin hymyilyttää, kun lukee edellisen lauseen. Kuten todettua, kaikista lajeista Kiina sai kyllä mitalin, vaikka ei kultaista, mutta silti maassa ei olla tyytyväisiä kuin voittoon. Tulkinta on selvä, voittajat ovat Kiinassa voittajia. On eri asia onnistua kuin olla kaikista paras.

“Liu carried this hefty burden on her shoulders but came through and took home the long-awaited first gold medal.”

Sentään Kiinassa myönnetään, että noin suurten odotusten täyttäminen saattaa todellakin olla taakka.

Jutussa kerrotaan, kuinka aamun aikaisesta startista huolimatta, Liu onnistui suorituksessaan ja kuinka yleisöä oli tullut runsaasti reitin varrelle. Liu sanoo samaa, mitä muutkin kiinalaisurheilijat ja tämä on mielestäni hyvä huomioida. Vaikka China Daily'n jutut eivät sisältönsä ja sanavalintojensa puolesta kertoisi niin paljon ylpeydestä, jota menestyksen myötä Kiinassa koetaan ja halutaan saavuttaa, urheilijat ovat saaneet näistä paineista osansa tiedotusvälineiden ulkopuolella.

“I felt really pressured before the race, since our men's team missed out on the gold on opening day, which raised the expectations for us”, Liu itse sanoi.

“We reaped a gold medal and we witnessed breakthroughs at the championships, which showed the progress China has made in the Western-dominated track and field events”, totesi Kiinan yleisurheiluliiton johtaja, Du Zhaocai.

Vaikka kultamitaleja kotijoukkue ei viimeiseen viikonloppuun mennessä ollutkaan kahminut joukkueen omiin odotuksiin nähden riittävästi, halutaan mediassa lyödä läpi viesti: Kiina on onnistunut saamaan länsimaita kiinni myös yleisurheilussa, lajissa, jota aasialaiset eivät ole tähän mennessä hallinneet. Rinnastamista länsimaihin on tehty muilla elämän alueilla Kiinassa jo aikaisemmin, joten sponsorimarkkinoiden täyttämässä urheilussa tämän viestin vieminen läpi kansalle ja ulkomaisille lehden lukijoille on tärkeää.

Liun voittamasta kultamitalista mainittakoon myös se, että Liu ja toiseksi tullut niin ikään kiinalainen Lu Xiuzhi kävivät kilpailun jälkeen Yle urheilun haastattelussa, jossa tulkin avulla kysyttiin, mitä naiset juttelivat keskenään saapuessaan rinta rinnan stadionille, vaikka lopulta juuri Liu tuli ensimmäisenä maaliin. Naiset löpöttelivät haastattelussa varsin avoimesti ja sanoivat ratkoneensa mitalin sopimalla, että Liu kokeneempana urheilijana saa ottaa kultamitalin ja Lu tyytyy mielellään hopeaan, koska urheiluvuosia on vielä edessä. Tieto levisi haastattelualueella myös muihin medioihin ja kun kansainvälisen lehdistötilaisuuden aika koitti, naiset kielsivät vakaasti sanoneensa mitään tällaista.

Videolle tallentunut haastattelu piti todella paikkansa ja käännettynä se levisi ympäri maailmaa. Voi siis päätellä, että kaiken mennessä nappiin, kävelyjoukkueen kesken oli jo tehty tarkat suunnitelmat sille, kumpi voiton saa, jos molemmat jaksavat kärjen vauhtia kilpailun loppuun. Meille ratkaisu voi näyttäytyä epäurheilijamaisena toimintana, mutta

Kiinassa lopulta kaikki olivat tyytyväisiä, etenkin yleisö, joka sai “oikean ja oikeutetun” voittajan kokemus- ja hierarkiasääntöjen mukaisesti.

Viikonlopun lehdessä on lisäksi kaksi muuta kiinalaisia käsittelevää artikkelia. Oman toimittajan tekemä juttu vielä edessä siintävästä miesten pikaviestistä, jossa Kiinalla sanottiin jälleen olevan paineet odotusten lunastamisesta sekä AP:n juttu Segwaylla liikkuneesta kameramiehestä, joka kaatoi Usain Boltin kumoon miesten 200 metrin finaalin jälkeen. Tuon tapahtuman jälkeen kukaan paikalla olleista länsimaisista toimittajista ei Pekingissä ollut huolissaan Boltin puolesta, loukkaantuiko hän, vaan sen puolesta, mitä tapahtuisi epäonnistuneelle kameramiehelle ja hänen itsetunnolleen.

Huomionarvoista on, että China Daily on syystä tai toisesta ottanut jälleen yhden lisäpäivän asian käsittelyn suhteen, sillä juttu tapahtuneesta on lauantaina ilmestyneessä lehdessä, vaikka kyseinen “onnettomuus” sattui jo torstaina. Aiheesta on kirjoitettu erittäin neutraalisti. Juttu kertoo, miten päälleajo ja kaatuminen tapahtuivat ja sen jälkeen AP:n kirjoittaja on keskittynyt vain miesten 200 metrin finaalin tapahtumiin ja juoksijoiden kommentteihin. Toki, myös Segway-tapahtumasta on poimittu hauskat sitaatit. Segwaylla ajanutta kameramiestä ei itse tekstissä mainita. Vain kuvatekstissä on kerrottu kameramiehen nimi sekä se, kuinka Song Tao pahoitteli tapahtunutta Boltille antamalla hänelle lahjan palkintojenjaon jälkeen. Tämä todellakin kertoo siitä, että Songille sattunutta ikävää onnettomuutta ei Kiinassa ollut helppo painaa villaisella, vaikka vahinkoja sattuu. Kasvojen menetys ja yhden maailman kuuluisimman urheilijan kolhiminen oli tässä kohtaa aivan liian vakavaa ja suurta.

China Dailyn oman toimittajan juttu pikaviestijoukkueen odotusten lunastamisesta on sanavalinnoiltaan varsin vahva. Otteita leipätekstistä: *“Chinese team is looking for redemption on the big stage”, “this years competition is particularly intriguing for Asian spectators because both China and Japan are both poised to qualify for the final”, “battle for continental dominance”, “China broke the Asian record previously held by Japan”, “only the relay reflects a country's overall strength in sprinting events.”*

Juttu tuntuu olevan kirjoitettu teemalla: Jos et voi voittaa koko maailmaa, voita edes naapuri. Edellämainitut sitaatit kertovat mielestäni jälleen kerran siitä, että kiinalaisessa kulttuurissa urheilijat eivät urheile itselleen tai kilpaile itseään varten, vaan maan menestysodotukset täyttääkseen. Ehkä tämä ylikorostuu vielä erityisesti, kun kyseessä on viestikilpailu, jolloin maat ovat yksilölajeja konkreettisemmin vastakkain. Tulkintani on,

että koska Kiina diskattiin tällä matkalla vaihtovirheen takia kotiolympialaisissaan 2008, lupaukset, jotka silloin jo annettiin, tuli viimeistään lunastaa vuoden 2015 MM-kisoissa.

Kisat siis päättyivät sunnuntaina 30.8. ja maanantain 31.8. lehdessä kiinalaisonnistujat ovat jälleen päässeet etusivulle. Tuntuu kuin toistaisin itseäni, mutta jälleen kerran jutun kulmana on aitajuoksija Liu Xiangin kiinalaiseen yleisurheiluun jättämän aukon täyttäminen ja kuinka hänen epäonnistumisensa Linnunpesässä 2008 olympialaisissa on nyt vihdoin kuitattu. Kiina täytti viimeisenä viikonloppuna vielä mitaliodotukset, kun hopeaa tuli niin miesten korkeushypystä kuin naisten keihäänheitostakin. Kruununa Pekingin kisojen päätökselle oli tietenkin Kiinan miesten pikaviestistä ottama hopea. Kansijuttua lukiessa toiston määrä saa tällä kertaa hämmentymään. Jutussa ei toisteta pelkästään Liun merkitystä kiinalaiselle yleisurheilulle, vaan jälleen kerran käydään muun muassa läpi sprintteri Su Bingtianin saavutukset, 10 sekunnin alittaminen satasen finaalissa, uusi ennätys sekä ensimmäisenä kiinalaisena 100 metrin finaaliinpääsy. Mitä tarkemmin juttuja käy läpi, sitä enemmän huomaa kuinka samat asiat vain toistuvat China Dailyn kisoja koskevissa artikkeleissa. Herää jopa kysymys, onko toimittajia ohjeistettu etukäteen keskittymään vain tiettyihin teemoihin?

“Showcased podium finishes in all four disciplines of walking, running and jumping as well as throwing”, sanoi Kiinan yleisurheiluliiton johtaja Du Zhaocai tiedotustilaisuudessa.

“The progress achieved by a new wave of Chinese athletes in Western-dominated events has made up for Liu's retirement”, artikkelin kirjoittaja Sun Xiaochen on muotoillut.

Liun omat kommentit koskien pikaviestijoukkueen tunnelmia Kiinan lipun levätessä joukkueen hartioilla, ovat erittäin isänmaalliset.

“I am truly overwhelmed by this history-making moment, and I can't express how happy I am for them.”

On jopa yllättävää, että Liu sanoo olevansa iloinen juoksijoiden puolesta, ei Kiinan. Ehkä tämä johtuu siitä, että Liu on entinen urheilija ja tietää myös onnistumisen henkilökohtaisen merkityksen, vaikka Kiinassa menestyksellä on merkitystä myös kansallisesti.

Kansainvälisen yleisurheiluliiton IAAF:n Pekingin kisojen alla valitun uuden puheenjohtajan, brittiläisen Sebastian Coen, kiitoksista on tehty sisäsivuille oma juttunsa

otsikolla: Best championships ever, mutta myös kansijuttuun on otettu Coelta Kiinan järjestelyjä sekä urheilullista menestystä ylistäviä sitaatteja:

“It’s very obvious that China will play a huge part in the development of our sport going forward.”

Leipätekstissä kerrotaan Coen aavistaneen, etteivät kiinalaiset jää vain haikailemaan Liu Xiangin menestyksen perään.

“They were very keen to establish some expertise in many other disciplines in track and field.”

Sisäsivulla julkaistu juttu Coesta on Xinhuan eli Kiinan tietotoimiston tekemä ja Coen Kiinaa ylistävien sitaattien sarja jatkuu.

“I left the stadium last night with people who have been to many championships before saying: Arguably the best world championships ever. Great crowd, full stadium, passionate and noisy people, in-form athletes that are competing at the highest level.”

Erikoisinta tässä on se, että taaksepäin katsoessa huomaa, ettei China Daily ole kiinnittänyt koko kisojen aikana huomiota yleisöön tai tehnyt minkäänlaista mielipidejuttua yleisön ajatuksista. Mikä olisikaan sen parempaa Kiina-kuvan luomista kuin paljon kehitun yleisön omat kommentit? Yleisön hurmiota on sivuttu tutkimuksen aikana ilmeistyneissä lehdissä lähinnä paineena, jonka stadioninyleisö kiinalaisille urheilijoille loi.

“The athletes are always a good judge. They are reporting that they have been looked after extremely well. Everybody is happy, it’s a great, great championships”,
Coe jatkoi.

Kiinan järjestelyitä koskevan viimeisen kommenttinsa myötä Coe tulee kuitanneeksi oikeastaan kaikilla tavoilla Kiinan onnistumisen kisajärjestäjänä.

Sivun muut jutut koskevat vain muun maalaisia urheilijoita, pääasiassa Usain Boltia, Mo Farahia sekä Kentshebe Dibabaa. Kaikki artikkelit ovat AFP:n kirjoittamia. Jutuissa palataan vielä miesten pikaviestiin Boltin kautta, miksi ei siis kiinalaismenestyksen? Kiinan pikaviestijoukkuehan nousi vielä pronssilta hopealle, kun USA diskattiin vaihtorikkeen takia. Vaikka pikaviestimenestystä käsiteltiin maanantain lehden kannessa, on outoa, että siitä ei ole juttua erikseen, koska odotukset ja paineet luotiin erityisesti juuri Su Bingtianille ja muulle Kiinan tiimille.

6.3. South China Morning Post -lehdestä kerätyn aineiston purku ja tulkintaa

Ensimmäinen manner-kiinalaisia urheilijoita käsittelevä artikkeli oli julkaistu SCMP:ssa vain päivä ennen kisojen alkua 21.8. Kisoja ennakoitiin päivän lehdessä melko laajasti, mutta kiinalaisuus tuli esiin vain kapeassa yhden palstan kappaleessa, jossa Kiinan maajoukkueen suurimmaksi suosikiksi ja yleisurheilun lipunkantajaksi nostettiin pikajuoksija Su Bingtian. Kyseessä on sama artikkeli, joka julkaistiin China Dailyssa sivun kokoisena, ison kuvan kera. Vaikka kiinalaisurheilu on mainittu vain pienesti ja lyhyesti, on jutun sävy kuitenkin varsin kiinamielinen. Teemana on kisojen aikana paljon puhuttanut pikajuoksu ja etenkin kamppailu aasialaisten keskinäisestä paremmuudesta. Koska kiinalainen kulttuuri haluaa kovasti länsimaistua, on pikajuoksu aihealueena maailman supertähtineen oiva veturi tuomaan länsimaista katsomistapaa ja fanikulttuuria mukaan kiinalaiseen urheilukatsomoon.

Juttu on kirjoitettu siis pikajuoksija Sun ympärille. Hän on, kuten China Dailyyn kohdalla monta kertaa tuli todettua, ensimmäinen kiinalainen, joka on alittanut 10 sekunnin rajapyykin miesten 100 metrillä. Jutussa on luotu tuttu vastakkainasettelu Sun ja qatarilaisen Femi Ogunonden välille. Ogunonde on Aasian mestari ja niin ikään 10 sekunnin alittaja. Jutussa häntä ei kuitenkaan pidetä aasialaisena, koska hän on Nigeriasta Qatariin ostettu urheilija ja lisäksi hän on juuri vapautunut kahden vuoden kilpailukiellosta dopingista kiinnijäämisen jälkeen. Jutussa siis toivotaan kaikkea hyvää Sulle. Tämä on ilmaistu artikkelin leipätekstissä seuraavalla tavalla:

“But locals will be roaring on Su, who earlier this year became the first Asian-born athlete to break the 10-second barrier when he clocked 9.99 in a Diamond League meeting in Eugene, Oregon, behind race winner Tyson Gay of the United States.”

Artikkelissa painotetaan yhteiseksi katsottua yleisön mielipidettä ja ennakoidaan reaktioita kisatapahtumassa. Tekstin perusteella on yksinkertaisesti selvää, että Aasian ykkönen on kaikkien mielestä Su. Jutussa on lisäksi silmiinpistävää se, että artikkeli on ostettu ranskalaiselta uutistoimisto AFP:ltä. Vaikka tutkimukseni ei keskitykään siihen, kuka jutut on kirjoittanut tai mikä on toimittajien tausta, ei tätä voi olla myöskään huomioimatta. Kun vertaa tätä artikkelia viiteen muuhun SCMP:ssä tutkimuksen ajankohtana kirjoitettuun Kiinaa käsittelevään juttuun, sama ilmiö toistuu. Yhtäkään kiinalaisia koskevaa yleisurheilujuttua ei ole kirjoittanut South China Morning Postin oma toimittaja, vaan AFP:n lisäksi jutut tulivat Associated Pressiltä tai pekingiläiseltä uutistoimistolta.

Tarkasteltaessa manner-Kiinaa koskevaa kuutta yleisurheilujuttua, niistä oikeastaan vain yhden voi sanoa olevan sivun pääjuttu, kaksi muuta ovat kapeita kainalojuttuja ja loput pieniä tulospaloja. Su Bingtianista kertovan artikkelin lisäksi, SCMP on nostanut esiin miesten pikaviestijoukkueen menestyksen ja lähinnä päivän tuloksista kertovan jutun kärkeen naisten keihäänheiton finaalissa nähdyn hienoisen kiinalaispettymyksen, jossa kultamitali jäi hopeiseksi. Samassa jutussa todetaan vain muutamalla lauseella kisan kulkeneen samaan tapaan miesten korkeushypyssä, jossa kiinalainen jäi jaetulle toiselle sijalle. Muutenkin kyseinen artikkeli naisten keihäänheiton avauskappaleista huolimatta päättyy vain luettelemaan tuloksia ylimalkaisesti kisojen päätöspäivältä. Huomionarvoista toki on se, että jutuista paistaa läpi pettymys hopeisesta mitalista.

Ainoastaan yksi kuudesta kiinaa käsittelevästä artikkelista sisältää minkäänlaisia sitaatteja kiinalaisurheilijoilta tai kiinalaisilta toimijoilta. Muilta osin kiinalaisia ei haastatella SCMP:n jutuissa ollenkaan. Juttu käsittelee kisojen päättymisen jälkeen miesten pikaviestijoukkueen nousemista historiallisesti ensimmäistä kertaa palkintopallille ja vieläpä hopealle, kun USA:n joukkue hylättiin vaihtorikkeen takia. Yhden palstan mittainen kainalojuttu on mielenkiintoinen sekoitus positiivista kuvaa Yhdysvalloista sekä kiinalaisten omia lausuntoja kisojen paineista, yleisön tuesta ja eräänlaisesta ristiriitaisesta maailmasta, jossa Kiinan joukkue on kiitollinen USA:lle. Kiina sai harjoitusleirien muodossa tukea Yhdysvalloilta, mutta jutussa haastateltujen joukkueenjäsenten Zhang Peimangin ja Xie Zhenyen lausunnoista paistaa hienoisesti läpi myös kiinamielisyys.

Otteita:

After the race, Xie was asked about the pair of two-months training camps that the Chinese relay squad spent in the US.

“Our main task was to communicate widely with other athletes from America,” Xie sanoi.

“We also learned some theories which have broadened our view- points.”

“The most important thing I learned in the US training camp was how to keep calm and be part of a team even if we are serious rivals at home performing in the same events,” Zhang sanoi.

“We’re happy to get silver medals. We had a lot of pressure before the race because the Chinese people expected a lot from us. But on the other hand they have been incredibly supportive to us.” hän jatkoi.

On poikkeuksellista ja rohkeaa jopa todeta, että joukkueessa on tunnettu menestyspaineita ja se kerrotaan ulospäin. Toinen kohta, johon voi tarttua on tapa, jolla Xie kuvailee toimintaa Yhdysvalloissa. Pikajuoksijoiden päätehtävä Yhdysvaltain leirillä oli luoda kontakteja USA:n urheilijoihin. Hongkongilaisittain katsottuna asian ilmaiseminen ei ole mitenkään erikoista, sillä kaupungilla on historia länsimaiden kanssa, mutta yleisesti kiinalaisurheilijoiden yhteydet muihin maajoukkueisiin on pidetty piilossa. Ylipäättään kiinalaisten harjoittelu jossain muualla kuin omissa tiukasti valvotuissa harjoituskeskuksissa on poikkeuksellista. Mitään järjestyttävää jutun haastateltavien lausunnoissa ei kuitenkaan ilmene. Pieni ristiriita löytyy juuri Yhdysvaltojen suhteen. Ollaanko Yhdysvalloista saadusta avusta kiitollisia vai hymyilläkö hieman sille, kuinka kokonaisvaltaisesti apu USA:lta diskauksen muodossa lopulta tuli?

Kaiken kaikkiaan koska SCMP:n kohdalla Kiinaa koskevien artikkeleiden määrä oli niin vähäinen ja sisältöjen laatu varsin köyhä, ei juttujen perusteella voi tehdä suuria tulkintoja kansallistunteen pönkittämisestä. Kiinalaisesta näkökulmasta katsottuna sitä ei SCMP:n artikkeleissa tapahdu, joten kansakuntaisuuden tunteeseen identifikoituminen loistaa poissaolollaan. Juttujen teksteistä ei löydy yhteneväisiä käsitteitä, ilmaisuja tai kertomisen tapoja, joista voisi tehdä nationalismin suhteen järkeviä tulkintoja. Näiltä osin hypoteesi pitää siis paikkansa: Hongkongissa ei mannerkiinalaisia urheilusaavutuksia nosteta kovinkaan korkealle eikä niiden arvo ole suuri. Tästä voi myös päätellä, että SCMP ei noudata yleistä maanerkiinalaista linjaa jutuissaan, vaan uskaltaa irtautua rohkeasti omalle polulleen, jossa uutisaiheiden keskiössä ovat isossa mittakaavassa lähinnä länsimaiset lajit ja yleisurheilun MM-kisojen näkökulmasta ulkomaalaiset urheilijat.

Ainoa huomioitava silmiinpistävä toteutus SCMP:n kisojen viimeistä päivää käsittelevissä jutuissa on, että naisten keihäänheittoa aluksi kiinalaisesta näkökulmasta käsittelevän artikkelin sisään oli nostettu erikseen myös minijuttu kisojen ainoasta hongkongin lipun alla kilpailleesta urheilijasta, naisten maratonille osallistuneesta Christy Yiu Kit-chingista. Jutussa ei puhuta muusta kuin urheilusuorituksesta, mutta huomionarvoista on, että häntä oli kuitenkin haastateltu – toisin kuin useita muita kiinalaisia.

7. JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätösten alkuun on todettava, että lehtien lähestymistavat Pekingin MM-kisoihin olivat täysin erilaiset. SCMP oli kiinalaisesta näkökulmasta katsottuna melkein pävälinpitämätön kisojen suhteen, China Daily puolestaan tuntui keskittyvän vain tiettyihin perspektiiveihin. Yhteensä kisojen aikana Kiinasta ja kiinalaisista kirjoitettiin 24 juttua, muiden maiden näkökulmasta MM-kisoja käsitteleviä artikkeleita oli 65. Ulkomaalaisia koskeneiden artikkeleiden suurempi määrä, myös pekingiläislehdessä, selittyy ainakin osittain Kiinan menestyksellä – tai menestymättömyydellä, ihan kumpaa ilmaisua haluaa käyttää. Artikkeleiden analyysin avulla voi todeta, että Kiinan joukkueessa menestystä olisi toivottu vieläkin enemmän. Yhdeksällä mitalillaan Kiina tosin pärjäsi yleisurheilun arvokisoissa poikkeuksellisen hyvin verrattuna lajin aikaisempiin MM-kilpailuihin. Pääteltävissä kuitenkin on, että kisoja oli myytävä lukijoille myös ulkomaisesta näkökulmasta.

Yhteensä kisoissa mitaleja ripustettiin urheilijoiden kaulaan 144 kappaletta. Jos vertailua tekee mitalitaulukon kärkimaihin, ykköstilan vei Kenia seitsemällä kultamitalilla ja yhteensä 16:lla mitalilla. Yhdysvallat oli taulukon kolmas kuudella kultamitalilla ja yhteismäärällä 18. Suhteessa kaikkien jaettujen mitalien määrään, yhdeksän mitalia on melko keskiverto lukema ja osoittaa sen, että yleisurheilun MM-kisoissa tapahtui paljon muutakin kuin kiinalaissuorituksia. Koska sanomalehdet pyrkivät palvelemaan myös kansainvälistä lukijakuntaa, löytyy niistä paljon artikkeleita, jotka koskivat nimenomaan muita aiheita kuin Kiinaa. Kiina ei myöskään ole tunnettu suurena yleisurheilumaana, joten maailman tähdistä kirjoittaminen on voitu nähdä ylipäätään kisojen kiinnostusta lisäävänä tekijänä. Lisäksi on hyvä huomioda, että Kiinassa on pitkälle juurtunut fanikulttuuri, jonka kohteena ovat kansainväliset tähdet. Voisi jopa kuvitella, että kiinalaisille itselleen on yhtä tärkeää kirjoittaa Usain Boltin menestyksestä kuin Kiinan miesten pikaviestijoukkueen uroteosta, yllätys hopeasta.

Yleisurheilun arvokisojen historia on jo 32 vuotta vanha, mutta sanomalehtien artikkeleista kävi hyvin ilmi, että laji on vielä Kiinassa nuori eikä suosio ole järin suurta. Laji on kansainvälisesti merkittävä, kun sitä peilaa muihin yksilöurheilulajeihin, mutta Kiinassa yleisurheilu on vielä marginaalisen pienessä roolissa ja tuloksista voi päätellä, että kisojen järjestämistä oli myös perusteltava lukijoille. China Daily korosti useissa artikkeleissaan

Kiinan joukkueen menestyksen tärkeyttä, kisojen mittakaavaa ja järjestelyiden onnistumista. Siitä voi tulkita, että kisojen läpivieminen mallikkaasti oli China Dailynkin näkökulmasta merkityksellistä. Se, mitä jäin kaipaamaan, olivat poliitikkojen lausunnot kisoista. Oikeastaan yhdessäkään artikkelissa ei haettu vahvistusta kisojen tärkeydelle tai lujitettu identifioitumista juuri Kiinan kisoihin poliitikkojen kanssa tehtyjen haastatteluiden kautta. Poliittisen tahon mielipiteen huomioiminen urheilukilpailujen yhteydessä on kuitenkin yleinen käytäntö niin Suomessa kuin maailmalla. Juuri sillä luodaan yhteys valtion ja tapahtuman välille. Merkittävä poliittinen henkilö toimii usein kisojen suojelijana ja urheiluministeri tai -ministeriö antaa mielellään lausuntoja kisoihin ja kotijoukkueen otteisiin liittyen, vahvistaen samalla kansallistunnetta.

Sanomalehtien keskinäisessä vertailussa China Daily ennakoi kisoja huomattavasti enemmän ja raportoi kisoista niiden aikana myös säännöllisemmin kuin SCMP. Hämmästyttävää oli silti China Dailyn kankeus aihevalintojen suhteen sekä useiden artikkeleiden julkaiseminen päiviä myöhässä. Herää kysymys, halusiko China Daily kosiskella juuri ulkomaalaisia lukijoitaan keskitymällä toisinaan enemmän kansainvälisiin urheilijoihin niinäkin päivinä, kun kiinalaisille tuli menestystä ja painotukset olisivat voineet olla kiinalaisten omissa onnistumisissa? Urheilijat mielestäni nationalisoitiin merkittävästi silloin, kun kyseessä olivat kaikista suurimmat kiinalaistähdet, esimerkiksi pikajuoksija Su Bingtian tai naisten 20 kilometrin kävelystä ainoan kultamitalin Kiinalle voittanut Liu Hong.

Kaikista näkyvimpään rooliin kansakuntaisuuden identifikaation muodossa nostaisin kuitenkin taaksepäin katsomisen ja historiaan vertaamisen. Kiina sai uusien tähtiensä avulla nyt balsamia haavoihin, sillä aitajuoksija Liu Xiangin täydellinen epäonnistuminen kotiyleisön edessä vuoden 2008 olympialaisissa oli selvästikin jättänyt arpeutumisen kesken. Olihan Liu noin kymmenen vuotta sitten oikeastaan ainoa varteenotettava menestyjäehdokas yleisurheilussa, vaikka Kiina kahmikin muista lajeista mitaleita niin, että komeili olympialaisten jälkeen mitalitaulukon kärjessä. Kiinahan oli asettanut jo ennen kisoja tavoitteekseen olla olympialaisten menestynein maa ja ilmoittanut erikseen, että se haluaa peitota taulukossa juuri Yhdysvallat. Vaikka Kiina onnistui tavoitteessaan pitäen ykköstilan ensimmäisestä kisapäivästä alkaen, ei se kotikoissaan onnistunut pärjäämään länsimaisissa lajeissa. Liun onnistuminen olisi ollut kruunu Pekingin 2008 muulle loistolle.

Väitän rohkeasti, että China Dailyn artikkeleiden perusteella kansallinen identifioituminen näkyi juuri Liu Xiangissa ja hänen hahmossaan. Identifioituminen siis tietyllä tapaa kehittyi yksilöstä kohti yhteisöä, kattamaan yhdestä kiinalaisurheilijasta koko Kiinan nykyisen joukkueen. Kansallistunne, samaistuminen, historian ja muistojen esiinnostaminen kirjoitettiin Liun tarinaan. Liu loi jatkumon kiinalaiselle identiteetille ja urheilusuurudelle alkaen vuoden 2004 olympiavoitosta ja saaden nyt vuoden 2015 kisoissa jonkinlaisen päätöksen. Päätelmäni vaikuttavat toki omatkin kokemukset, mutta kokonaiskuva vahvistaa Liun esiintymisen artikkeleissa erittäin usein sekä artikkeleiden kirjoittajien palaaminen joka kerta vuoden 2008 epäonnen aitajuoksupäivään.

Olin itse Kiinassa, tarkemmin sanottuna Pekingin naapurikaupungissa Tianjinissä, katsomassa televisiosta Liun vuoden 2008 juoksua. Olin jo perehtynyt urheilijan taustoihin vierailemalla Shanghaissa ja etsiskelemässä hänen juuriaan. Odotukset olivat näin suomalaisellakin suuret, vaikka en tuona päivänä päässyt Linnunpesään paikan päälle. Kun Liu loppujen lopuksi linkutti radalla eikä koskaan päässyt maaliin, kiinalaisten unelmat murtuivat silmänräpäyksessä. Teatterinomaisen tilanteesta teki se, että CCTV sai kansainvälisen lehdistötilaisuuden pystyyn puolessa tunnissa ja ainakin Kiinassa tiedotustilaisuus näkyi jokaisessa kodissa, jossa oli televisio. Tietoja Liun tilanteesta olivat medialle antamassa niin joukkueen valmentajat kuin lääkärit ja fysioterapeutitkin. Liu oli loukkaantunut. Koska olin ollut Kiinassa jo jonkin aikaa, silmiinpistävää oli nopeus, jolla kiinalainen niin yleisurheilu- kuin tv-koneistokin sai tiedotustilaisuuden käyntiin ja kaiken käännettyä myös englanniksi. Viestin läpimeno haluttiin varmistaa ja koko prosessi vaikutti ennakkoon käsikirjoitetulta. Kirjoittaessani aiheesta Urheilulehteen, mediaan jossa tuolloin työskentelin, minut teilatettiin suomalaisessa lehdistössä täysin. Olin kuulemma liian kokematon toimittaja ymmärtämään, että urheilija ei noin isossa paikassa järjestä keinotekoista loukkaantumista ja sovi askelmerkkejä “epäonnisen tilanteen” jälkitoimille etukäteen.

Liu oli niin ikään kykenemätön juoksemaan Lontoon olympialaisissa 2012. Hän loukkaantui samalla tavalla, näyttävästi kameroiden edessä, eikä koskaan pystynyt puolustamaan vuoden 2004 olympiakultaansa. Myöhemmin olen löytänyt aiheesta tutkittua tietoakin ja samanlaisia päätelmiä, että Liun 2008 loukkaantuminen olisi ollut pelkkää näytelmää. Paineet vain yksinkertaisesti kasvoivat yleisön suurimmalle suosikille liian suuriksi. Liu ja koripalloilija Yao Ming olivat olympialaisten suurimmat kiinalaistähdet,

vaikka Kiinan menestysodotukset nojasivat tuolloin aivan muihin lajeihin, pöytätennikseen, sulkapalloon, kamppailulajeihin, uimahyppyyn ja voimisteluun. Nämä lajit eivät kiinalaisen median silmissä olleet yhtä kiinnostavia, koska kiinalaiset olivat jopa liian ylivoimaisia. Menestystä haluttiin nähdä paljon puhutuissa länsimaisissa lajeissa.

Vuoden 2015 MM-kisojen aikainen kirjoittelu omalta osaltaan siis puoltaa sitä, että Liun menestystarina traagisine piirteineen on ollut kansakunnan ylpeyden mittari. Ottamalla Liu vahvasti mukaan China Dailyn artikkeleihin luotiin lukijoille mahdollisuus tuntea suurta kiinalaista kansalaistunnetta. Kiinalla ei ole historiassa merkittävää menestystaustaa yleisurheilussa, joten jokainen onnistuminen on huomionarvoinen ja sillä pönkitetään myös kiinalaista itsetuntoa. Pekingin MM-kisojen uudet nuoret urheilijat paikkasivat Liun seitsemän vuotta vanhaa tragediaa ja siitä China Dailyssa muistettiin poikkeuksetta kirjoittaa – lähes joka artikkelissa. Toki, jos jokin oli muuttunut niin tapa, jolla Liusta kirjoitettiin. Vuoden 2008 epäonnistuminen todellakin puettiin nyt epäonnistumiseksi ja suureksi pettymykseksi, vaikka Liun suuruutta urheilijana ja yleisurheilun suunnannäyttäjänä ei artikkeleissa otettukaan pois. Olympialaisten aikoihin surkuteltiin lähinnä julmaa kohtaloa, joka lankesi sekä Liun että koko kansan harteille. Tämä on iso muutos median tavassa kirjoittaa. Vuoden 2008 tapahtumista ylipääseminen on ollut vaikeaa, sen useat maininnat Liusta osoittavat. Kiinalaisten onneksi tilanne on nyt korjattu, kiitos muun muassa Su Bingtianin ja muiden kansakuntaisuuden tunnetta vahvistavien uusien urheilijätähtien.

Päättelisin siis niin, että urheilija, urheilulaji tai urheilutapahtuma nationalisoidaan usein silloin, kun tapahtuu jotain suurta – oli se sitten positiivista tai negatiivista. Kansakuntaisuuden tunteita halutaan herättää eloon ja rakentaa yhteisen tunnekokemuksen kautta. Tuolloin itse tapahtuma sekä tapahtuman keskellä olevat henkilöt merkityksellistetään ja heistä tulee koko kansan omaisuutta. Pekingin yleisurheilun MM-kisojen aikainen uutisointi etenkin China Dailyssa vahvistaa tätä käsitystä, sillä kiinalaisurheilijan ei tarvinnut aina edes voittaa kultaa tai tehdä ennätyksiä (tämä toki edisti ja vahvisti identifikaatioita), mutta jokin poikkeama normaaliin tai sanottaisiinko tasapaksuun suorittamiseen tarkoitti artikkeleissa usein kansakunnan urheiluhistorian aiempien tapahtumien esiinkaivamista erilaisin esimerkein tai viittauksin.

Artikkelissa, joka kertoi vapaaehtoisista ja ilmestyi ennen kisojen alkamista, oli ladattu kaikista suurimmat määreet suhteessa kansakunnan itsetunnon pönkittämiseen yhteisöjen valossa. Väitän, että vapaaehtoisten lausunnot olivat jotain, mihin lukijatkin haluttiin ennen kisoja samaistaa. Huomioitava on, että vapaaehtoisartikkelissa ei kuitenkaan kerrottu, että muutamia viikkoja kestänyt vapaaehtoisuus tapahtui ainakin osittain armeijan tiloissa ja visusti suljettujen ovien takana. Ennen kisojen alkua, vapaaehtoisia ei saanut haastatella vaan heidät oli velvoitettu pitämään salassa kaikki koulutuksessa kerrottu ja tapahtunut. Vapaaehtoiset kertoivat saaneensa myös mediakoulutusta, joten on täysin mahdollista, että kaikki vapaaehtoisten kommentit artikkelissa olivat ennakkoon opeteltuja. Ne olivat kuitenkin tärkeitä, sillä ennen kisoja juuri vapaaehtoisten innokkuus tuotti niitä identifikaatioita, joita lukijoiden haluttiin omaksuvan. Kaikki sanomalehtien lukijat eivät voi olla huippu-urheilijoita, mutta kuka tahansa China Dailyn tilaaja olisi voinut hakea kisojen vapaaehtoiseksi.

Kisat olivat merkitykselliset ja niiden eteen oli tehty paljon töitä. China Dailyn artikkeleiden valossa kisat olivat Pekingin näyteikkuna maailmalle. Päättelisin niin, että samaistumisen hetkiä lukijoiden haluttiin kokevan myös urheilijalausunnoissa, joissa toistuivat paineiden ilmaisun muodossa halu onnistua kotiyleisön edessä, sekä halu onnistua lajissa, jossa kiinalaiset kokivat olevansa altavastajia. Johtopäätökseni on, että kansallisia identifikaatioita tuotettiin enemmän haastateltavien sitaattien muodossa kuin itse leipätekstissä. Tätä vahvistaa myös kisojen päättymisen jälkeen isosti uutisoidut jutut IAAF:n puheenjohtajan, Sebastian Coen lausunnoista, joissa hän totesi Kiinan kisojen olleen parhaat koskaan.

Sen sijaan minkäänlaista onnistunutta sitouttamista Hongkongin suhteen tutkimus ei osoittanut. Hongkong ja sen sanomalehdistö saa ainakin South China Morning Postin jutuista tehtävien päätelmien mukaan toimia varsin itsenäisesti. On eri asia, yrittääkö Peking ja keskushallinto yleisesti puuttua hongkongilaislehdistön kirjoituksiin – ainakaan tämän tutkimuksen mukaan urheilun osalta pyrkimyksiä ei ole. Yksi johtopäätöksistä on myös se, että Pekingiin nähden urheilun tuottamalla merkityssuhteilla ei ole hongkongille samalla tapaa väliä. Hongkongilaisuutta ilmaistaan muulla tapaa kuin urheilun välityksellä eikä itsehallintoalueen mediassa haluta ainakaan pönkittää kiinalaismenestystä yhtään enempiä kuin hyvien journalististen uutisvalintasääntöjen puitteissa on pakko. SCMP:ssä ilmestyneiden yleisurheilun MM-kisoista kertovien artikkeleiden perusteella on siis selvää,

että Pekingissä nähtävissä olevat identifikaatiot kansakuntaisuuden tunteeseen eivät toteutuneet Hongkongissa. Hongkongissa tarjottiin kyllä muutamissa artikkelissa positiivinen kuva kiinalaisurheilijoiden suorituksista, mutta ei sen enempää. Lehden omat toimittajat eivät edes itse raportoineet kisoista, vaan sen tekivät pääasiassa kansainväliset uutistoimistot. Vaikka urheilukilpailut tarjoavat mahdollisuuden tuntea kansakuntaisuutta ja identifioitua valtion, SCMP:n yleisurheiluartikkeleiden perusteella Hongkongissa näin ei tapahtunut eikä asiaa pidetty myöskään tärkeänä.

Haluaisin johtopäätöksissä nostaa vielä esiin ympäristökysymykset, sillä ympäristö saattaa nousta entistäkin merkittävämpään rooliin tulevien suur tapahtumien kohdalla.

Ilmansaasteiden vähentämisellä oli merkittävä rooli, että Kiina ylipäätään sai vuoden 2008 olympialaiset ja seitsemän vuotta myöhemmin yleisurheilun MM-kisat. Ympäristöasiat olivat myös tapa perustella kisoihin käytettyjä varoja Pekingin omille asukkaille ja ympäristön huomioiminen helpotti kisoihin samaistumista. Pekingin asukkaat saivat nauttia sinisestä taivaasta ja raikkaamasta hengitysilmosta edes muutaman viikon ajan. Tapasin Greenpeacen ympäristöaktivistin Pekingissä ennen kisojen alkua. Vaikka hän kantoi huolta Kiinan ympäristöasioista isossa kuvassa, jopa hän iloitsi puhtaammista päivistä.

Kuten tiedetään, Pekingissä ei niinkään tarkkailla päivän säätä, vaan päivän ilmansaasteen määrää. Närrä ovatkin aiheuttaneet vuoden 2022 talviolympialaiset, joiden isäntänä Peking toimii. Sekä ympäristötutkijat että kansalaiset miettivät, kuinka kestävä kehitys kisojen talviolympialaiset voivat olla, kun lunta on pakko valmistaa keinotekoisesti ja iso osa lajien suorituspaikoista on rakennettava täysin alusta asti. Peking tai kaupungin ympäristö kun eivät ole tunnettuja talviurheilustatuksistaan. Tällä hetkellä esimerkiksi Etelä-Korean Pyeong-Changin helmikuun vuoden 2018 olympialaisia arvostellaan niinkin yksityiskohtaisista asioista, kuin täysin ylimitoitettujen valaistuksen rakentamisesta hiihtostadionille: Kuinka monia miljoonia valot maksoivat ja miten paljon rahaa hukataan, kun ne kisojen jälkeen puretaan pois latujen pohjana toimivan golfkentän tieltä? Kysymys kuuluu, kuinka monta vastaavaa tarinaa saamme Pekingin talvikisojen yhteydessä neljä vuotta myöhemmin kuulla?

Noin neljän vuoden kuluttua Kiina siis järjestää jälleen olympialaiset. Vaikka tämän gradun tutkimus koskikin yksittäisen lajin MM-kisoja, on Kiinan pyrkimys nostaa nationalismiin

tunnetta urheilukisojen yhteydessä alkanut juuri olympialaisista, ensin pelkäsi yritykseksi jääneestä hakuprosessista ja myöhemmin omista vuoden 2008 kisoista. Lehtiartikkeleiden perusteella vaikuttaakin jopa siltä, että kaikki Kiinan suuret urheilutapahtumat ovat alisteisia vuoden 2008 olympialaisille ja niiden kansakuntaan jättämille muistoille.

Olisikin mielenkiintoista nähdä, muuttuuko tilanne vuonna 2022, sillä isäntämaan onnistumisen “varmistaminen” on aloitettu jo nyt. Kiinalla on talvilajeissa menestystarinaa pikaluistelussa, short trackissa ja taitoluistelussa, mutta hiihtolajeissa Kiina on vielä takamatkalla – aivan kuten se oli yleisurheilussakin 20 vuotta sitten. Kuten tutkimuksen artikkeleista kävi ilmi, ennen yleisurheilun MM-kisoja juoksijat ja hyppääjät tekivät yhteistyötä yhdysvaltalaisvalmentajien kanssa. Kaksi vuotta sitten, kun talviolympialaisiin oli aikaa kuusi vuotta, otettiin Kiinasta yhteyttä Suomeen ja haettiin osaajia maastohiihdon puolelta. Vuokatti on solminut pitkän yhteistyösopimuksen Kiinan maastohiihtomaajoukkueen ja parahiihtojoukkueen kanssa ja Kiinan maajoukkueella oli jo parin vuoden ajan suomalainen valmentaja. Hiihdon osalta kiinalaiset hakevat nyt talvilajien puolella tietotaitoa ja osaamista, jota maassa ei vielä ole. Menestystä toivotaan neljän vuoden päästä, yleisurheilun tapaan, jälleen lajeissa, jotka eivät Kiinassa ole aiemmin saavuttaneet suuren yleisön suosiota.

Myös Kiinan ulkopuolella ymmärretään talviolympialaisten vaikutusmahdollisuudet ja Kiinan merkitys. Esimerkiksi jääkiekon NHL-pelaajat eivät saa osallistua Korean Peyong-Changissa järjestettäviin talvikisoihin helmikuussa 2018. Neljä vuotta myöhemmin Pekingin 2022 kisoissa NHL-kiekkoilijoiden pelaaminen omissa maajoukkueissaan vaikuttaa tämän hetkisen tiedon mukaan olevan kuitenkin mahdollista. Ainakaan lopullista päätöstä ei vielä ole tehty. NHL-seurat ovat viime vuosina myös pelanneet säännöllisesti harjoitusotteluita Kiinan suurissa kaupungeissa, joten myös jääkiekko haluaa saada jalansijaa Kiinassa. Tämä vahvistaa käsitystä siitä, että Kiina on houkutteleva alue huippu-urheilulle, ja että Kiinan kannattaa jatkossakin panostaa maineeseensa muiden valtioiden suuntaan. Nähtäväksi jää, mihin Kiina vielä neljässä vuodessa pystyy tavoitellessaan kokonaisvaltaista menestystä niin kisajärjestäjänä kuin kilpaurheilukentillä. Ainakin yleisurheilun MM-kisojen kohdalla se onnistui tuplaamaan mitalinsa Moskovan 2013 kisoista. Yksi hopea ja kolme pronssia muuttuivat kultamitaliksi, seitsemäksi hopeaksi ja yhdeksi pronssiksi. Ehkäpä 2022 olympialaisillakin on kultainen reunuus.

8. LÄHTEET

Airaksinen, Tiina H.

2005 Länsimainen imperialismi ja kiinalaisen nationalismin kehitys. Teoksessa:
Asikainen, Raisa & Vuori, Juha – Kiinan yhteiskunta muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus.

Alasuutari, Pertti

1999 Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.

Anderson, Benedict

1983, 1991 Imagined Communities – Reflections on the Origin and Spread of
Nationalism. London: Verso.

Asikainen, Raisa

2005 Kenen kunnia? Kiinalainen nationalismi ja kansallinen omanarvontunto. Teoksessa:
Asikainen, Raisa & Vuori, Juha, Kiinan yhteiskunta muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus.

Bairner, Alan

2001 Sport, Nationalism, and Globalization – European and North American
Perspectives. Albany: State University of New York Press.

Boyle, Raymond & Haynes, Richard

2000 Power Play – Sport, the Media & Popular Culture. Edinburgh: Pearson Education
Limited.

China Daily, viitattu 9.2.2017

[https://en.wikipedia.org/wiki/China_Daily]

[http://www.chinadaily.com.cn/static_e/aboutus.html]

[http://www.chinadaily.com.cn/static_e/global.html]

Donald, Stephanie Hemelryk, Michael Keane & Yin Hong

2002 Media in China – Consumption, Content and Crisis. Oxon: RoutledgeCurzon.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha

1998 Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 7. painos. Tampere: Vastapaino.

Hall, Stuart

2005 Identiteetti. Tampere: Vastapaino.

Hoberman, John

1984 Sport and Political Ideology. Austin: The University of Texas Press.

Holsti, K.J.

2004 Taming the Sovereigns – Institutional Change in International Politics. Edinburgh: University Press, Cambridge.

Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero

2008 Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere. Vastapaino.

Kivikuru, Ullamaija:

2000 Kansalaisten yhteisyys ja ”he”. Teoksessa: Tapper, Helena (toim.) – Me median maisemissa. Reflektioita identiteettiin ja mediaan. Helsinki: Palmenia-kustannus, 11-50.

Koski, Anne

2005 Niinkö on jos siltä näyttää? Tutkijaliitto.

Lehtonen, Jaakko

1998 Kansainvälinen viestintä. Monikulttuurisen dialogin mahdollisuus. Teoksessa Kivikuru, Ullamaija ja Kunelius, Risto (toim.) – Viestinnän jäljillä. Näkökulmia uuden ajan ilmiöön. Helsinki: WSOY, 301-318.

Lu, Xing

2000 Influence of Classical Chinese Rhetoric. Teoksessa: Heisey D. Ray (toim.) – Chinese Perspectives in Rhetoric and Communication, 3-20.

Noponen, Martti

1992 Poliitikka tutkimuksen kohteena. 6. uudistettu laitos. Porvoo: WSOY.

Paasi, Anssi

1998 Alueiden renesanssi ja identiteettipuhe. Teoksessa Hänninen, Sakari (toim.) – Missä on tässä? Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 170-190.

Palonen, Kari

1996 Retorinen käänne poliittisen ajattelun tutkimuksessa. Quentin Skinner, retoriikka ja käsitehistoria. Teoksessa Pelkkää retoriikkaa (toim. Palonen, Kari & Summa, Hilikka). Tampere: Vastapaino.

Puranen, Matti

2014 Kohti harmonista maailmaa – Ulkopoliittinen retoriikka People's Daily Online - internetjulkaisussa syksyllä 2012. Pro Gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. Valtio-oppi. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos.

Siebenberg, Eija

2009 “Uskon, että tänään luodaan uudelleen sitä Suomi-henkeä. Sisulla mennään.” Suomalaisen identiteetin rakentuminen ja vahvistaminen Suomen valtiojohtoon olympiapuheen retoriikassa vuosina 1992 – 2008. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Pro gradu -tutkielma.

South China Morning Post, viitattu 9.2.2017

[https://en.wikipedia.org/wiki/South_China_Morning_Post]

[<http://corp.scmp.com/about-us/>]

Sudgen, John & Tomlinson, Alan

2002 Power Games – A Critical Sociology of Sport. London: Routledge.

Tapper, Helena

2000 Epilogi. Identiteetti, media ja globalisaatio. Teoksessa Tapper, Helena (toim.) – Me median maisemissa. Reflektioita identiteettiin ja mediaan. Helsinki: Palmenia-kustannus, 227-234.

Tomlinson, Alan & Young, Christopher

2006 National identity and Global Sports Events. SUNY.